

Editorial

VIS DE MARTIE

Dragă Doamne,

Sunt Ioana Doamne, fetița care ți-a mai scris despre părinții mei, despre bunicul, despre viața noastră tristă și te-am rugat să faci să fie și la noi în țară mai multe căpșuni, ca oamenii să aibă de lucru, să nu mai plece în alte țări să le cu-leagă părinții noștri, să rămână acasă, să nu mai plece de lângă noi, copii lor.

Bunicul a găsit scrisoarea pe care ți-am scris-o atunci și după ce a citit-o s-a dus în grădina. A stat acolo până seara târziu. L-am zărit prin fereastră cum stătea rezemat de nukul de lângă fântână, unde este și masa de lemn la care mâncam noi, toată familia, în duminicile de vară. Stătea rezemat de tulpina groasă, ca și cum se lipise de ea ca să-l simtă, să-i afle gândurile. Știam că e trist, că suferă, dar nu am putut să mă duc la el... Simțeam că are nevoie să fie acolo, departe de lume, că are nevoie să fie și el singur...

S-a întors în casă odată cu întunericul. M-a strigat și mi-a făcut semn să mă așez lângă el pe pat. Privea undeva în adâncul tavanului. Cu mâinile-i tremurânde, încerca să-mi aranjeze părul meu lung, dar eu știam că vrea să mă mângâie și atunci mi-am lipit capul de pieptul lui și l-am cuprins cu brațele ca atunci când eram mică și vroiam să-l înduplec să-mi spună o poveste. Amândoi aveam nevoie de asta. Tăceam. Simțeam că ne face bine tăcerea. Era ca o pace ce se așternea cu înțelegere peste sufletele noastre, lăsându-ne gândurile să alerge slobode prin noi. Tristețea se domesticește și nu mai mușcă din noi atunci când e liniște. E ca în rugăciune. Într-un târziu mi-a spus să nu mai fiu tristă, pentru că el este cu mine, că mă iubește, că și părinții mei mă iubesc și că se vor întoarce. Apoi mi-a spus că degeaba ai face Tu aici la noi câmpuri de căpșuni pentru că în magazinele acelea mari unde te plimbi cu un căruț, sunt aduse numai fructe din alte țări. Ale noastre, se spune, nu sunt bune. Îți scriu din nou pentru că simt această nevoie să-ți spun despre noi și despre ceilalți oameni. Eu știu că Tu știi totul, dar vorbindu-ți, mă simt eu mai bine. Parcă mă ușurez de o povară.

Emil Proșcan

(Continuare în pag. 2)

George Vulturescu

POETUL LUNII MARTIE

George Vulturescu este un poet al Nordului în măsura în care această situație e chemată să traducă și să valorizeze lucrurile și purtările omului, dar și să acorde un accente distinctiv poetului. Instrumentările dosarului locuirii operate de cărțile sale precedente răstoarnă relația până la a sugera că poezia a creat Nordul, iar acesta, la rândul său, printr-o răsucire extrem de firească, s-a întors cu argumente care să legitimeze sursa, să o întărească. Oricum, eliberarea de rădăcini, despărțirea, înstrăinarea, deghizarea, în cele din urmă, sunt toate înțelese ca amăgiri. (...) Dez-amăgirea e violentă, dar și, paradoxal, împăcată. Saga nordică explică astfel, cu o reîntoarcere la metafora tăioasă, catachretic, cercul închis asupra și al vieții - plecarea nu are alt rost decât întoarcerea trudnică la începuturi...

Irina Petraș

Căuc pentru nisipul urmelor

La vârsta de șase ani, în curtea părintească un par de lemn mi-a străpuns ochiul stâng nu plâng cu el nu râd cu el

Acum știu:
Ochiul meu orb e scobit cât lemnul
unui căuc din Muzeul Țării Oașului

Cui vrei să-i duc apă cu el, Doamne?
Pot să-l cufund în neant și să-l
ridic plin de nisipul urmelor tale?...

Cine le vede să vină după mine...

Poetul

„Nu poți ieși din copac cu mijloace de copac”

F. Ponge

Pământurile care i s-au dat sunt Pietrele Nordului. Zi de zi privește cum dîra umedă a melcilor se usucă la soare. E o „dîra ontologică” sau un scris care dispare înainte de-a fi citit?

Nu stă împotriva fulgerelor, ci pentru adevărul lor

Există zile cînd sub auroră îl imploră pe Christ să dezlege sulul cerurilor cu parafa putrezită: „Cum să ieși cu literele din poem ca lumea să poată fi o silabă rostită din nou?...”

Litera care merge înaintea literelor

Într-o zi afli că un cuvânt se rostește deasupra celorlalte cuvinte din poem dansează precum albinele peste un câmp de narcise

E o literă care țîșnește înaintea cuvintelor: are ochi de lup și balele frigului i se scurg din gură

mâna mi se întunecă pe pagină:
numai cel care știe că mâna care scrie este tot una cu mâna de pe cuțit poate deosebi litera cu ochi de lup și litera de aur care merge înaintea literelor orbitor e cuțitul: limbi de foc dansează în el

Scrisul meu e un cuțit proptit pe gâtul morții

Prin cele mai bune versuri

Puneți urechea pe
șirurile de versuri
precum copiii pe șinele de cale ferată.
Auzi sunetul de locomotivă,
uruiul prelung?
Prin cele mai bune versuri
vine moartea
a ta, a cititorului

(Continuare în pag. 3)

Radu Stanca

Cea mai frumoasă floare

„Ce să-ți aduc, iubito, de pe mare?”
O întrebă în șoapte într-o zi.
„Din insule pierdute-n depărtare
Cea mai frumoasă floare care-o fi.”

Abia se mai zărește-acum catargul.
Pe țărm cu ochii-nchiși și mâna-n sân
O fată albă, alb măsoară largul,
Și-n ochii ei clipește-un somn păgân.

Un an întreg prin insule cu soare
Corabia opri și strânse-n ea
Morman de flori, căci fiecare floare
Cea mai frumoasă-n felul ei era.

Dar florile, prea multe într-o seară,

Cu pești de aur prinși la subțiori,
Corabia de foc o scufundară,
Și toți muriră-ncolăciți de flori.

Pe țărm stau doua fete-n așteptare :
„Ce ți-ai dorit ca dar în acest an?”
„Nu-mi mai aduc aminte. Mi se pare –
Cea mai frumoasă scoică din ocean”...

Mara Nicoară

Cămășile de zăpadă

Fie că vreți, fie că nu vreți, eu exist.
Eu mă îmbrac în zăpada curată a poeziei.
Eu trăiesc ceea ce voi citiți în cărți.
Mă întreb: de ce mor albinele?
Ce stomac înfometat este mare, încît
devoră totul?

De ce îmbătrînește vocea omului?
Pământul acesta este o femeie? Naște:
flori galbene, miei, plante, oameni, orașe.
Ce e dincolo de noapte?
Încerc să cuprind cu mintea mea lumea,
Dar peste tot sînt ziduri, capcane,
Sînt condamnată la teamă și neputință,
Încerc să privesc dincolo de zidul unei stele,
Mă îmbrac în cămășile de zăpadă ale poeziei
Chiar dacă noaptea în pat
Eu și bărbatul meu ne șoptim
Istoria ultimei sute de lei.

MĂRTIȘOARE
LITERARE Pag. 4

(Urmare din pag. 1)

Vis de martie

Nu le este bine oamenilor Doamne! Sunt triști, abătuți, tăcuți... Chiar și atunci când este sărbătoare, au privirile mute. E multă nedreptate pe Pământ și Tu trebuie să știi ce gândim noi și mai ales ce simțim! Părinții mei sunt în Spania la căpșuni, adică muncesc acolo. Sunt câțiva ani de când au plecat să facă rost de bani. Eu stau la bunicul.

Tata s-a întors de câteva ori, dar mama, cu toate că a plecat prima, nu s-a întors niciodată și nici nu mai dă telefon, ca atunci, la început. Tata mi-a spus că s-au despărțit și nimic mai mult. Nici eu nu-l întreb, pentru că este trist și știu că nu-i place să vorbească despre viața lui. Nu știu nimic despre mama și mi-e dor de ea... Mi-e dor de ei amândoi și vreau să fim împreună ca atunci când ne bucuram de sărbători și puneam masa sub nucul din grădină. Mi-e dor de bucuriile noastre mărunte, când ninge, când se coceau cireșele sau de zilele când reușeau să cumpere ceva în casă.

Îi privesc în fotografiile făcute atunci când eram împreună și totul era frumos și întreb: „Cum ai putut mama mea să mă părăsești? Tu cum reușești să stai fără mine și fără tata și eu nu? Hai mamă vino aici lângă mine și strânge-mă în brațe...” Și adorm cu ea în brațele mele!

Câteodată o visez: e îmbrăcată într-o rochie albă zdrențuită și aleargă desculță printre mulți copaci. Are răni pe picioare, pe mână, pe față... Și plouă peste tot umbrelul ei... Aleargă, aleargă, nu ajunge nicăieri și atunci întind mâinile spre ea și o strig să se întoarcă să o pot ajuta... Să se întoarcă acasă. Mă trezesc udă de

ploaia ei pe mine și nu mai pot să adorm. Știu că nu-i este bine, că îi este și ei dor de mine.

Știu! Nu se întoarce pentru că îi este rușine și teamă de gura lumii. Știu că suferă, că asta își dorește și că vrea să se întoarcă la mine și la viața de aici. Tata cred că ar primi-o pentru noi și cred că și pentru el. Nu pot să discut despre mama cu nimeni, doar cu Tine Doamne. Ție îți pot spune tot ce simt eu în mine și simt liniște când se întâmplă asta. Știu că într-o zi îmi vei aduce mama înapoi! Tu poți să întorci lucrurile spre dreptate, spre trebuințele noastre.

Astăzi am primit la școală câteva măștișoare de la colegi, iar doamna învățătoare ne-a spus să ne gândim și să scriem fiecare câte o scrisoare mamei noastre. „Aveți ocazia acum de 8 Martie, adică de ziua ei, să-i mulțumiți pentru tot ce face pentru voi și să-i faceți urări din tot sufletul vostru!”, a mai spus doamna învățătoare. Eu nu am unde să-i scriu și nici cum să-i vorbesc cu ea decât prin Tine Doamne.

Spune-i Tu ce știi că e în mine, în bunicul, în tata și în toate lucrurile de la noi din casă! Spune-i să știe și ea despre noi! Și fă-i și ei o bucurie, oricât de mică! Fă să primească și ea un cadou, să simtă că este primăvară, că este ziua ei și că nu e singură!

Bunicul este trist și el, i-au micșorat pensia și nu-l primește nimeni să mai muncască. Se uită la televizor și, din când în când, țipă la cei care vorbesc acolo. „Hoților!”, așa le spune! „Ne-ați vândut țara... V-a ales poporul că să-l vindeți și să-l umiliți! Nu aveți milă... Nu aveți nici un Dumnezeu!”

Săracul bunicul, n-o fi știind că Tu ești pentru toți?

Sfârșit de februarie 2014

FEMAIA în EPIGRAMĂ

Corneliu Berbente

De gustibus

Vă e sau nu vă e pe plac, Dar, după gustul sec al meu, Femeia fără nici un drac, Nu are nici un Dumnezeu!

Iulian Bostan

De la virtute la păcat

Voi fetelor, cu gând curat, Puteți din plin gusta plăcerea, Că nu căderea e-un păcat, Păcat e numai... decăderea.

Pavel Bucșa

Geneză

„El a creat-o din nimic Făcând pe-Adam, iar după aceea L-am ajutat și eu un pic...” (Zicea un drac privind femeia)

Nicolae Bunduri

Femeia la 40 de ani

E ca vinul bun, sadea, Din viță nobilă și pură, Ce mulți bărbați ar vrea să-l bea... Dar nu toți țin la băutură!

Liviu Călcăi

Lui Newton

Descoperirea este genială Și timpul a adus temei ideii; În schimb atracția universală, Orice s-ar spune, este a femeii.

Dan Căpruciu

În rochie de seară la mare

Frumoasă ești, ca o văpaie, Când te privesc dorința-mi geme.

De ce ai stat atâta vreme, Ascunsă în costum de baie?

Lucian Mănăilescu

Schimbare de vis

Întreaga lumii bogăție, Cu scânteieri de diamant Ți-aș da-o azi, când mi-ești soție, Ca să-ți mai fiu, o zi, amant!

Christea N. Dimitrescu

Unei doamne

Sunt nebuni poeții, Doamnă?

Foarte-adevărat! Ce vrei? Cum se poate să nu fie, Când se-nchină la femei...

Stelian Ionescu

Eterna poveste

S-au cunoscut, s-au cununat, S-au înșelat, au divorțat, S-au recăsătorit apoi Și-i bine-acum!...

Ca-n versul doi!

Titu Ionescu - Boeru

Gelozie postumă

Cine m-a pus să mor acum? Vin mulți prieteni după mine, Nevastă-mea-i cu ei pe drum Și e în negru. Și-i stă bine!

Ion Ionescu Quintus

O dorință

Fete fără zestre sunt Câte vreți pe-acest pământ. Dar aș vrea să am odată Și o zestre fără fată.

Vasile Larco

Martie

E luna când s-agită norii, S-adună ciutele în cete, Vin rândunelele, cocorii Și berzele în sat. La fete.

Liviu Florin JIANU

POVESTEA OULUI DOMNULUI STAMATIADE

Pentru a-și permite un ou proaspăt la câteva zile, domnul Stamatiade, contabil pensionar, și-a ales un hobby cât de cât mai bănos. În timpul liber, acum, atât de generos, se delecta cu traficul de armament. Mai vindea o pușcă mitralieră în Orient, mai puneă de un bombardier invizibil în Lumea Nouă, și așa, din puțin în puțin, chibițând pe lângă marii furnizori, și micii beneficiari, din comisioanele de vânzare/cumpărare, nu trecea săptămâna, și puneă pe masa din sufragerie, spre delectarea sa, și a soției, un ou de țară, total ecologic, pe care îl savurau în reprize, o săptămână, și o duminică întreagă. Doar oul este alimentul cel mai complet, care există!

Ei, nici traficul de armament nu mai era ce fusese odată! Erau zile în care aștepta ore întregi, o comandă. Și nici nu mai putea să pună și el, după regulile sălbatice ale economiei de piață, un comision mai măricel, cât să adauge la oul cel de sfârșit de săptămână, ceva verdeață, și două pătrățele de brânză, măcar. Ce vremuri vor fi prins unii, odată! Visa cu ochii deschiși domnul Stamatiade. Ce jamboane, ce mușchi de curcan, ce vin de țară, ce cașcaval! Nu mai vorbim de marile tunuri din timpul războaielor! Ce păstrăvi!...

Dar ce este important, își spunea domnul Stamatiade, este să adăugăm la felia străvezie de pâine a fiecărei zile, ceva. Ceva sigur. Că nici felia străvezie de pâine zilnică nu mai e sigură, în ziua de azi!

Cum de nu mi-a venit ideea din timpul serviciului? Se căina domnul Stamatiade. Când puteam să beneficiaz și eu de relațiile mele? O bombă ici, o bombă colo, un tanc ici, un tanc, colo, și astăzi aș fi fost și eu un furnizor de armament! Sau poate chiar un fabricant! Atunci să vezi: baxuri de apă minerală, fripturi, dulceturi, clătite, cât despre ouă, aș fi avut cotețul meu personal de găini! Am auzit că găinile fac ouă mai multe, și mai bune, dacă ascultă muzică simfonică! Păi, eu muzică simfonică le-aș fi pus? Să fi fost așa zgârcit, la inimă? Le-aș fi pus muzică de mitraliere, arii de mortiere, explozii de mine !

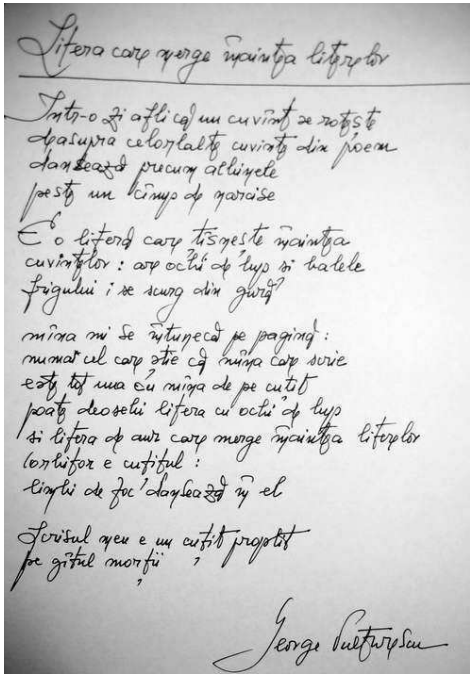
Asta e viața! E bine și acum! Dacă nu curge, pică!

Când se gândea la oul proaspăt, profitul lui frumuseț, de traficant de armament, domnul Stamatiade nu mai avea, parcă, nicio bucurie în ziua în care îi venea pensia. O primă și o economisea pentru zile negre. Când gândul păcii îi apărea, ca un coșmar, în minte. Dar îi trecea repede. În fond, dacă nu ar mai fi războaie, și înarmări, cine ar mai avea grijă de pensionari, în ziua de azi?

(Urmare din pag. 1)

POETUL LUNII

Pietrele lupilor

Lîngă pietre ochiul meu devine
străvechi
Amintirea acelei pietre din Nord
cu urmă incizată
ca un sex violat
care nu va mai naște
Fulgerul e un requiem deasupra
pietrelor
treci prin sunetul lui
Om între pietre –
părinte care-și ia în brațe copilul mut
Via pietrelor din Nord o veghez,
strugurii lor îi tescuiesc
vinul lor îl beau
La ce fac apel în noi pietrele
cînd ne oprim lîngă ele?
Stîncile cele mai sălbaticе nu sunt sus
pe Munte, ci în străfundul tău
Ce nu știu mulți
e că deasupra pietrelor aride din Nord
curg ceruri de ape
A sta în fața unei pietre
e o „ucenicie a morții”:
ea nu întreabă
ci forează, întră adînc în tine
înoată în sîngele tău
Cu ochiul-păstor
veghez perfecțiunea pietrelor
Văd pietre hipnotice cum se desprind din lut,
rebele, și o pornesc la vale. “Ce e cu voi, zic,
pietrele nu pot lăsa de izbeliște muntele ...”
„Nu suntem ale Muntelui, spun, suntem
pulberea vîntului ...”
Piatra nu se dezvoltă,
ea n-are fii
e un recipient al timpului
Dacă te-aș putea întreba, Heraclit,
aș spune că Pietrele Nordului, precum zeii
din Delphi, nu spun și nu ascund, ele indică

Aud cum mișcarea cenușii în piatră
cere iertare muntelui
Piatra este ritualul meu
de îmblînzire a efemerului
Stîncile golașe în soarele torid
ca o rugăciune fără destinatar
Stelele de pe cer ne iluminează nopțile
pietrele pe pămînt sunt
experiențe luminătoare
Ce li se întîmplă pietrelor,
întîmple-mi-se și mie
Cînd privești piatra ea își dobîndește
libertatea
Pietrelor, ce-o să vă faceți fără
mine, veacuri întregi? Prea mult.
Prea puțin lîngă pietre.
O piatră, jos, la poalele
Muntelui.
Să se fi încheiat blestemul
Lui Sisif?
Sunt din neamul pietrelor...
Dumnezeu a pus în om
dorul după minerale
Uneori cred că stelele au ieșit
direct din creierul pietrelor
atît sunt de ignorante pe
smîrcul cerului
Neliniștioare,
această straneitate a pietrelor
de-a ne supraveghea
nașterea și moartea
Pietrele par a te urma
precum niște discipoli.
Cred că primele religii s-au
născut pe pietre.
Capete de regi, pietrele
lui Dumnezeu i-a înțepenit în
ochii mei securea de gîde

Paharul. Fiecare pe harul său

Lui Ion Mureșan

Paharul neatins e singurul sarcofag
din care broscuțele ies, sar în balta
creierului și orăcăie:
„Suntem îngerii tăi, prostule!”
Dar nu întinzi mîna, ci doar scrii cu ochii
împăienjăniți căci literele nu se lasă
închise-n cuvînt precum broscuțele într-o
mlaștină a spaimelor tale
Îngerul care citește mai trage o dușcă și
rîde:
„Eh, alcoolurile interpretărilor...”

Noaptea de Sînziene

În Noaptea de Sînziene, pe Stîncile Smintite
vin și dansează goale femeile sterpe:
„Fata Pădurii”, „Ciufu Noptii”, „Cătaua”,
„Smăoaia”.
Ni se spunea că au țîțe pe tot corpul și că
părul le colcăie de șerpi.
Nu le puteam vedea numai dacă le pîndeam
goi din iarbă și tufișuri. Trupurile lor se roteau
în aura lunii ca o bulboană de rîu
din care nu poți să te smulgi.

Ca niște oarbe se rupeau din dans și ne
dibuiau prin iarbă după respirația noastră
gîfîită. O noapte ca aceea ține cît o viață.

Un orb pictează fulgerul

Un orb pictează fulgerul.
Vai, din pînza sa încep să curgă cenuși
până la genunchi îi ajung
pe scaunul unde stă neclintit,
până la brâu.
„E deja acoperit de cenușă, strigă
cineva privindu-l. Vai, ochii lui
sunt o văgăună pe unde năvălesc
cenușile...” Dar orbul nu aude și
pictează mai departe fulgerul.
„O să-l vedeți și voi, zice, în curând,
trebuie doar să plantați smochinul
peste care să poată coborî...”

Alegerea ochiului

Știu:
Ochiul
Orb nu atacă omul
Cînd scriu simt raza lui invizibilă
cum mă acoperă ca o ploaie de acizi dogorători
ca o respirație a unor alge
înfășurându-mă
îți trebuie cuțit în mijlocul scrisului să-ți
desprinzi de pe trup țesătura mușchiul sau
vorace, să sfășii crisalida
ai lama tăioasă a strigătului:
„Știu,
Doamne, că
Ochiul
Orb nu-i un sicriu în care să te mai port ca
pe-o cumplită larvă urmele-ți vinovate erau
semințe în nămolurile sale sunt vegetații,
insule, nisipuri, grohotișuri, insecte
el este labirintul meu spre tine”.

Știu că
Ochiul
Orb nu atacă omul.
Știu că într-o zi cleioasă a
Ochiului
Orb se va retrage
ca apele de pe uscat
ca ghiarele de pe gâtul căprioarelor și
va rămâne pupila lui pură - sfioasă
floare a neantului.

Acum cînd scriu simt cuvîntul ca pe o cîrjă
simt mîinile tremurînde ale celor care
au trecut înaintea mea prin bezna lumii
văd cu scrisul

Monica Rădulescu

Jocul

Nu mai știau cine îl adusesese. Un om poate, bărbat sau femeie, al cărui chip nu se mai putea desluși în amintirile lor. Era mare și avuseseră nevoie de toată masa din bucătărie ca să-l desfacă. Nu fusese ușor. Înfășurat strâns în hârtie roșie, pachetul se luptase și se zbatuse, reușind să-l rănească pe unul dintre ei cu foarfeca. Cei mai mici au scăpat un strigăt de mirare când au văzut cutia desenată cu personaje fantastice în culori tari. Au mângâiat-o cu teamă, au studiat figură cu figură și în cele din urmă și-au făcut curaj să o deschidă. Cutia s-a opus. A fost nevoie s-o apuce toți de margine și s-o scuture bine, până când capacul a alunecat greoi, mugind, cu un zgomot de cavernă. Înăuntru erau aliniate cărți de joc, figurine de plastic, jetoane colorate, un carton mare cu o hartă complicată, niște zaruri și multe alte mărunțisuri care mai de care mai atrăgătoare. Dar nu au reușit să găsească manualul de instrucțiuni. Degeaba au scotocit ei toată cutia, au desfăcut și numărat fiecare piesă, au scuturat capacul, nu era niciăieri și pace.

Au stat multă vreme pe gânduri, studiind harta fără noimă, chinându-se să înțeleagă rostul fiecărui personaj. Aveau multe teorii și până la urmă au început să se certe și să se organizeze în tabere, apoi iar s-au certat și grupurile s-au mărunțit. Au ținut-o așa până când fiecare a ajuns propriul lui grup cu propria lui interpretare. Atunci, ca la un semn, s-au repezit toți și au smuls câte o bucată de hartă, au îndesat în buzunare câte jetoane au putut lua și au rupt personajele în bucăți. Fericți cu prada lor, au plecat în lume căutând să-și împlinească rostul și să dezlege misterul jocului. Din timp în timp, se întâlnesc cu altul care are o bucată de hartă potrivită ca formă sau culoare și speră că vor rămâne alături ca să reîntregească harta. Dar cum fiecare are bucata lui de personaj și jetoanele ascunse, e greu ca acest lucru să se mai întâmple.

De când au primit jocul, oamenii nu mai au liniște. Nu știu dacă e un joc de hazard sau de logică și au împrăștiat piesele prea mult ca să se mai poată lămuri acum. Nu mai au harta întreagă și reguli oricum n-au avut niciodată, așa că le este aproape imposibil să se pună de acord asupra scopului și mijloacelor acestuia. Știu doar că pe cutie, printre personaje și frânturi de scene, scria cu litere mici: *dragoste*.

Augustina Șiman

Aer

Stau în mijlocul mulțimii și se adună nori grei și cenușii deasupra capului meu... Se mișcă cu toții împrejur și sunetul pașilor lor mă înnebunește... E amplificat de sute de ori în capul meu și am impresia că îmi zguduie creierul... Doar eu stau nemișcată cu mâinile strânse la urechi... Dar nimeni se pare că nu dă o iotă și nu are de gând să se oprească... Sunt sadici?... Nu... Pur și simplu orbi...

Rămâne tot mai puțin aer... Am impresia că mi-l fură fiecare om chiar de lângă gură... Îl inspiră atât de zgârcit și răutăcios... Unica muritoare născută fără dreptul de a-l avea în piept... De a-l simți răcoros cum îi stinge agonia, flăcările, iadul!

Începe să tune și mușuroiul de oameni devine tot mai grăbit... Îmi sparge timpanele fir-ar al naibii! Se mișcă atât de repede încât îmi taie ochii și încep să sângereze... Se scurg câteva picături pe bluza de mătase gri formând buline roșii... Și din mulțime se oprește o blondă zâmbărească și dulce zicându-mi „Vai ce bluză frumoasă ai! De unde ai luat-o?” Fir-ar a naibii de blondă! Nu vede în ce stare îmi sunt ochii... Vede doar bucata aia de mătase pătată cu roșu... N-are nimeni treabă cu sufletul, ci doar cu ambalajul tău... De parcă asta ar fi în secolul 21 suflet... Dar mă rog... Bine că a plecat văzând că nu-i răspund... Dacă mai stătea așa fi plesnit-o...

M-am așezat pe niște trepte reci și am închis strâns pleoapele... Ferice e cel orb și surd! Dar, oricum, rămâne tot mai puțin aer iar agonia din piept i se mai adaugă și sufocarea lentă... Cu ochii închiși visez la o noapte de atlas... Liniștită și enigmatică undeva sub un nuc cu miros de primăvară... În schimb stau pe beton încercând să-mi stăpinesc durerea...

Simt cum mi se ridică febra... Încercând să ascund semnele unui boom apocaliptic interior, zâmbesc celor din jur... Începe să ploaie... Cu stropi mari și reci ca gheața... Uhh... Ce ușurare! Dar ploaia nu vine singură... Prin zgomotul picăturilor care se izbesc de asfalt și al pașilor enervanți se mai aud pași liniștiți și lenți... Nu se apropie de mine... Dar cred că i-aș fi distins și de la un kilometru distanță... Sunt diferiți din păcate... „Nu... te rog...” am spus abia șoptind și epuizată... Apoi m-am sufocat... Mulțimea mi-a luat tot aerul... „E mai bine așa...” M-am gândit... „Acum o să-i rămână lui mai mult...”

Maria Doina Leonte

Față în față

M-am așezat pe scaunul din fața lui. Pentru prima dată nu am avut vreo rețineră în a privi o ființă omenească drept în față. Ochii au fost primii în care am călătorit ca pe o mare fără adâncuri. Am sfidat orice neputință și am căutat cuvinte potrivite pentru fiecare grimasă, pentru fiecare tresărire. Întrebări nerostite mă făceau să roșesc, dar nu-mi păsa... Părea că-s singură. Aveam acea libertate ca în întunericul nopții. Am avut imprudența să oftez și să răspund în-

trebării venite din spatele meu. Un zâmbet discret fu urmat de o aducere aminte:

– Ai spus că îmi trimiți pe e-mail o listă de cărți!

– Ah! Mi-ai recunoscut vocea, așa-i?

Din nou un zâmbet, dar nu pe fața mea, ci pe a lui. I-am privit ochii tăcuți. Se uitau în altă parte, imprecis. Mă căuta cu auzul, sau poate cu inima...

N-am avut curajul să îl întreb cum iubește un orb...

Elena Hanganu

Tour-retour cu fericirea

Întotdeauna se caută leacul, antidotul, rețeta perfectă pentru o nouă maladie, un virus apărut în nu-știu-care-țară din lumea a treia, tinerețe fără bătrânețe, dar pentru fericire... cine are rețeta?

Poate că modul de a atinge această stare psihică (s-ar putea numi și așa deși nu redă în totalitate complexitatea termenului) este atât de divers pe cât de unici suntem noi.

Desigur au mai spus și alții această idee și nu intenționez să obosesc creierii nimănui cu teorii filosofice (nu că acestea ar fi lipsite de importanță dar nu mă consider în măsură să le deslușesc enigmele).

Modul de manifestare al fericirii în cazul oamenilor depinde de tehnologia avansată în ultimii 20 de ani, de ratele pe care le mai au de plătit, găsirea unui loc la cea mai chic grădiniță pentru pitici, de coșul zilnic (căci pe stomacul limpede praful nu se prinde) și altele.

Spovedania politică exaltă simțurile uneori mai ales dacă se anunță ploaie de creșteri salariale... peste vreo 30 de ani.

La fel eclipsa medicinei (are sau nu acoperire rețeta... parțială sau totală) ne îndrumă către șirul indian din fața magazinului simbolic decorat cu cruce verde.

Coadă la teatru sau la cinema... ca pe vremea ailaltă „fericește” casa de bilete precum și bărbatul care și-a câștigat pbb-ul (permisul la bere cu băieții) căci soția s-a pierdut în grupul de prietene de la teatrul german.

Fericirea unora se rezumă la o ciorbă de burtă servită într-un vas hâd la intrarea în țară după câțiva ani de hrană mediteraneeană prodigiosă.

Vecinul meu din colț traversează al 9-lea cer în fiecare lună, e drept, când primește pensia dar trage sfoară-n țară că e fericit.

Oare toate astea chiar să fie momente de fericire?! O combinație fizico-chimică, min-te-suflet sau rațiune și simțire?!

N-aș putea descrie această mică-mare minune dar sunt convinsă că, dacă aș fi nevoită să mă exilez pe vreo insulă pustie și mi s-ar permite să iau ceva... un singur lucru cu mine... eu aș lua fericirea.

MARI POETE ALE ROMÂNIEI

Ana Blandiana

Semne

Respir, respir,
Cum stau cu ochii-nchiși,
Simt stelele-ascuțite prin pleoape
Scriindu-mi pe retină semne moi
Ca peștii morți pe luciul unei ape.
Se-ntâmplă ca în vis - respir,

respir,
Bolta de sticlă groasă dă să crape
Când sângele luceferilor înghețat
Se umflă-n ea și nu îi mai încap;
Și-atunci lumina scârțâie prelung,
Ca un pietriș sub botul unei sape,
Și pașii tăi îndepărtându-se răsună
Cu dangăt surd de clopote sub ape
Înaintând atât de transparente
Că nu se văd aproape,

mai aproape;
Se-ntâmplă ca în vis - respir, respir
Cleștarul care vine să mă-ngroape.

Magda Isanos

Vis vegetal

Aș vrea să fiu copac și-aș vrea
să cresc

lângă fereastra ta, te-aș auzi
și-n voie te-aș privi întreaga zi.
M-aș apuca și iarna să-nfloresc,
ca să te bucuri. Păsările cele
mai mândre-ar face cuib

pe creanga mea,
și nopțile mi-ar da cercei de stele,
pe care, ca pe frunze și le-aș da.
Prin geamul larg deschis,

de-atâtea ori
m-aș apleca ușoară, să-ți sărut
când părul ce pe frunte și-a căzut,
când buzele, cu buze moi de flori.
Spre toamnă ma-ș juca,

zvârlindu-ți mere
și foi de aur roșu prin odaie,
cu-a ramurilor tânără putere
ți-aș apăra obloanele de ploaie.
Și, cine știe, poate că-ntr-o seară
de primăvară, când va fi și lună,
va trece prin grădina-o zână bună,
făcându-mă femeie să fiu iară.
Atuncea sprijinindu-mi de pervaz
genuchiul ud de frunze și pământ,
cu părul încă doldora de vânt,
cu rouă și cu lună pe obraz,
eu și-aș sări în casă, și senină

(uitând de-atâta vreme să vorbesc),
cu câte-un cuib în fiecare mână
întinsă, aș începe să zâmbesc.

Neana Mălăncioiu

Sora mea de dincolo

Ajunsesem la ea, băteam la poartă,
i-am auzit glasul ușor înăbușit
și pașii de dincolo de zidul

de piatră
și-am început să strig că am venit.

Cine ești, m-a-ntrebat, și
pe cine cauți

nu mai știu când și unde
am fost fericiți
surorile mele sunt fetele moarte
la treizeci de ani neîmpliniți.

Nu-ți amintești de mine,
mă rugam,
ți-am adus anemone și cartofi copți
și-am stat neclintită la capul tău
șapte zile și șapte nopți.

Ai murit în brațele mele, vroiam
să-i mai spun,
dar nu avea cine mai spune
și nu avea cui
ea-mi deschisese poarta, dar eu
tocmai aflasem
că nimeni nu moare
în brațele nimănui.

Constanța Buzea

Acolo unde cred că ești

Acolo unde cred că ești
Nici trenurile nu străbat
Acolo ca de sticlă par
Pădurile de brad brumat.

Tot mai departe simți și taci
Adăugat la rest mereu
Și nu mai pot înainta
Decât pierzându-mă și eu.

Cum ninge alb, e orice drum
Și alb respiră-ntregul timp
Nici nu te-aș recunoaște-acum
Desperecheat și fără nimb.

Mi-e milă și să-mi amintesc
Dar nici să uit nu mă îndur
Câtă părere-i în destin
Câtă greșală-i împrejur.

Cu degete de frig adun
Ca sub un șal înzăpezind
Sufletul nostru încă bun
Mișcarea lui către argint.

Cum ninge, nu s-ar mai opri
Și fi-vor brazii îngrădiți
Acolo unde cred că ești
Printre barbari meteoriți.

În fiecare an aștept
Să ningă, să te pot vedea
Dacă privești, dacă ascuți
Dacă mai înțelegi ceva.

Denisa Comănescu

Unui prieten...

Nu am sădită în mine sămânța
victoriei.

Sunt plante care aprind rădăcini
într-un pahar cu apă
viguroase ca niște iezuiți
forează stânci
decapitează orașe
ajung la cer și nu în pământ
O, temperamente vulcanice,
am lins atâtea cenușă
până soarele mi-a răsărit în pânțele
Și de atunci strălucesc
strălucesc.

Florența Albu

2000 - I

O, Doamne, ce ninsori - ce haos
de ninsoare!

Eu stau la fel în piața din
decembrie

a revoluției -
stam cu toții acolo
așteptând un semn de sus
o dezrobire
de la cer înspre pământ -
în piața altui an comemorând
sărbătorind
deceniul ori sfârșitul de-nceput -

Noi stam la anul 2000 imaginând
istoria

de la-nceput
când se bătea sfârșitul -

Erau alții tinerii de-atunci;
de-acum noi petreceam cu moartea
Ei își imaginau azi petrecerea
cu viața-n alt mileniu -
Eu încheiam istoria afurisind-o -
Ei o inaugura un ev cu artificii -
prea tineri - prea bătrâni - și noi
și ei.

Istoria se stinge ca un foc de
artificii
în piața unde nu se moare azi

ZODIA MĂRȚIȘORULUI

nu se trăiește mâine -
La anul 2000 nu se mai moare
dar nici nu se trăiește mâine...

Gabriela Melinescu

**Ultima plimbare în ninsoare
a lui Strindberg**

După zile de somn și nopți
cu soare
el a ieșit din închisoare îmbrăcat
în haine de nuntă și joben.

Avea un surâs frumos de parcă
ar fi vrut să schimbe câteva cuvinte
cu cineva,
căci numai cuvântul poate umple
vidul timpului ca apa din interiorul
unui vas.

Cerul în aprilie era cenușiu
ca piatra
cu multe crăpături albe.
Un cer de ploaie din care uneori
fulgerul izbucnește și se face
vizibil pentru toți.

Lui i se părea că oamenii
se salutau
fără să-l bage în seamă
ca și cum ar fi devenit deodată
invizibil
pentru ochii lor, transformat
într-o pânză de ceață.

O nălucă în colțul străzii Reginei,
pentru cei care vor trăi mai departe
O fotografie ni-l arată pe el
înzăpezit
cu haine de sărbătoare și pălăria
căutătorilor de aur,
în ultima ninsoare a anului 1912.

Nu s-a mai întors niciodată acasă.
Adio, închisoare!
Străin în fața acelei reci dimineți
de aprilie
stătea el și vedea cum crăpăturile
cerului se deschid repede
și ninsoarea cădea din cerul găurit.
Din înalt începu să ningă peste el
cu pene și brânzușe.

Eta Boeriu

La oglindă

Pe umeri pletele-mi curg râu,
șuvițele Gorgonei împletite
cu șerpi, a mele răsucind verzui
la tâmpile și pe gâtul ca de sticlă
cuvinte-șerpi, inele gâtuind
lucios tulburătoarele podoabe
ce mă răsfrâng și cele ce pălesc
răsfrânte în sinea mea de păclă
din creștet lung șuvoi gâlgâietor,
șuvițele Gorgonei mătăsoase,
și ochiul fără noimă împietrind
zulufi, inele, bucle veninoase.

Maria Pilchin

Lecturi scatologice cu Gaius Valerius Catullus (I)

„...bărbatul care, în pofida faptului că suportă injurii - și le provoacă - își păstrează sufletul curat.”

J.L.Borges, Evaristo Carriego

Vine o vreme când înțelegi că majoritatea studiilor literare sunt mai mult niște cercetări bibliografice decât textualize în sine. Cu siguranță că aceasta se întâmplă din fireasca frică a cercetătorului de epigonie, ignoranță și nedocumentare. Este condiția categorică a unui text științific și acesta este motivul pentru care un filolog este într-o permanentă căutare a nespusului, nedescoperitului și ineditului. Chiar dacă nu este permis, în sensul unei deontologii profesionale, să ignorăm studiile precedente, ajungem nu o dată să-l credem pe italianul Umberto Eco, după care, toate cărțile se scriu din cărți.

Pentru cercetarea unui autor antic și a operei catulliene în special, este nevoie să fie reconstituite fapte uitate, ignorate, greșit interpretate sau pur și simplu pierdute. Cel care își asumă aventura catulliană trebuie să cerceteze discursurile și scrisorile lui Cicero, biografia lui Cornelius Nepotus, orice mărturie și referință antică cu privire la Catul. Nu va fi suficient să fie enumerate câteva nume celebre, care s-au ocupat de opera lui: R. Westphal, L. Schwabe, R. Ellis, G. Friedrich, I.V. Shtal, E.M. Blaiklock, E. Marmorale, L. Pepe și mulți alții. Aceste nume impun de la sine întrebarea dacă este posibil să fie făcut un studiu al operei catulliene într-un spațiu academic provincial, cum este cel basarabean, unde, practic, nu există o tradiție academică a unei școli de filologie clasică, cu excepția unor conexiuni la școala rusească din perioada sovietică și altele de după '90 cu cea din România.

Între lumea catulliană și cea de azi există nenumărate frontiere lingvistice, culturale și literare, diferite modele și „complexe” de receptare, induse de epocile trecute, de frica faptului că istoria este o mitologizare a unui cronotop cultural. Astăzi ceea ce contează sunt acei *invarianti*, *topoi*, *izomorfisme* care au ajuns și în cultura noastră. Noutatea unui astfel de studiu este posibilă în cazul când ne apropiem de discursul antic din perspectiva culturii postmoderne, existând, după spusele cercetătoarei ruse Shtal, permanenta necesitate a unor reveniri și revalorificări ale operei lui Catul.

Trebuie să subliniem că într-o cercetare consecventă a literaturii vine o etapă în care literatura este receptată ca o sinteză a mai multor elemente istorice, sociale, culturale, artistice. Este momentul (re)gândirii și (re)citirii literaturii, care se prezintă nu ca o simplă sumă de texte, ci ca un strat intelectual al existenței umane. Este momentul în care cercetătorul intuiește literatura și viața unei societăți prin prisma raportului bidirecționat dintre cauză și efect, când realizează că un spațiu cultural își produce cărțile care, la rândul lor, produc acest spațiu cultural. Astfel fiind depășite limitele istoricului, mai târziu cele ale unei civilizații concrete, iminentă este dorința de a părăsi și tradiționalul literaturocentrism. Această dorință se explică prin interdisciplinaritatea, transdisciplinaritatea pe care și-o propune epistema postmodernă, deloc nouă, dacă am raporta-o la cea din Antichitate. Această interdisciplinaritate anunțată nu vine din moda intelectuală a timpului ce-și propune

descoperirea noului, ineditului, spargerea unor canoane, pentru crearea altora; ea vine ca o evoluție firească a unei cercetări, ca o necesitate anunțată de o căutare febrilă a unor răspunsuri ce și-ar (re)formula întrebări pe potrivă. O cercetare inter- / transdisciplinară este tentantă, dar și frustrantă prin volumul de informație complexă pe care îl presupune. Riscul este unul al superficialității, al dispersării, al bifurcării infinite. Avantajul este cel al unui labirint intelectual și cultural al cercetării, din care ieșind te simți asemeni unui Tezeu care și-a omorât Minotaurul propriilor prejudecăți, stereotipuri profesionale, disciplinare, culturale. Rătăcirea, căutarea, dispersarea, erorile, iluminările, descoperirile sunt elementele inerente unui astfel de itinerar al cunoașterii.

Civilizația nu evoluează în mod izolat, prin inventarea unor structuri unice. Acest lucru se întâmplă prin admiterea împrumuturilor, influențelor, receptărilor, transformărilor treptate ale epistemei umane. Când te naști, vii într-un mediu cultural, definit de un trecut istoric, de o mentalitate și un modus vivendi particular, intim. Percepi și cunoști totul în limba maternă și toată lumea, tot universul există în această limbă imprimată de o mentalitate și o cultură. Mai târziu vine un Altul, Celălalt, Străinul – alteritatea, extremitatea, perifericul marginalizat (depinde de felul cum definim și concepem aceste noțiuni). Marea surpriză, însă, pe care o conține acest contact, este faptul că pe lângă toate deosebirile și contrastele dintre Eu și Celălalt sunt prezente asemănările, similitudinile, analogiile juxtapuse uneori până la un identic surprinzător.

Poet antic latin, Catullus trezește un viu interes prin felul său asocial de a-și propune opera și viața, fiind un mare marginal, care-și ducea traiul ignorând norma și idealul timpului său, fiind acel *poeta* care întoarce spatele marii civilizații latine, propunând un spirit de frondă, o lirică narcisistă, și un ascuțit spirit de critică. Opera catulliană își dezvăluie însă nu numai obiectul, semnificantul, dar și semnificatul, acel context al epocii, moravurile, ideile și instituțiile culturale.

Boem și nonconformist, Gaius Valerius Catullus (87 a. Cr. – 54 a. Cr.) ajunge să fie o expresie emblematică a timpului său. Reprezentantul principal al liricii latine din epoca lui Cicero, s-a născut la Verona, orașel din Galia Cizalpină, de aceea și până astăzi i se va spune Veronezul (Veronensis), cum a făcut-o pentru prima dată Marțial. Viața lui scurtă a coincis cu epoca războaielor civile. În capitala romană a fost în fruntea unui cerc de tineri poeți cu care îl lega o relație specială definită de poet drept *jus sodalicii*. Era împotriva politicii lui Iulius Caesar, fapt ce se strecoară și în scriitura sa, chiar dacă mai târziu se vor împăca. Catul este un autor prin excelență modelat de viața sa, astfel va exista mereu un subtext biografic al nonconformismului și teribilismului literar de care a dat dovadă.

La Roma a dus un mod boem de viață. Tânăr provincial, venit în capitală la vârsta de douăzeci de ani, tentat de plăcerile urbane și fascinat de lumea literelor, pare să sfideze marea urbe, acea *urbs aeterna*, prin traiul și opera sa. Deși ar fi putut face o carieră strălucită în fo-

rum, cum a făcut-o Cicero, venind la Roma, poezia îl tentează mult mai mult. Peste atâtea veacuri putem constata cu siguranță că a avut o viață scurtă, dar plină, care a reușit să rămână în istoria marelui imperiu și să ajungă până azi.

S-au păstrat 116 poeme, majoritatea dedicate Lesbiei (Clodia, tânără matroană dintr-un neam vechi, frumoasă, mondenă, rafinată, dar și nestatornică, pentru care Catul nu era decât încă un amant curtenitor). Salvarea manuscrisului catullian se datorează unui codice din biblioteca orașului Verona, trimis în Belgia în sec. IX și reîntors acasă în sec. XIII. Alte poeme sunt dedicate amicilor, în a căror companie poetul este sincer, deschis și glumeț. Pe adversari obișnuia să-i ia în zeflema, uneori chiar înjurând. Autor pasional și obscen, delicat și perspicace, pe care, însă, mereu îl vom găsi firesc în poezia pe care o face.

Unii cercetători înclină să creadă că numele poetului este un pseudonim - *catulio* (*catullio*), *catulire*, *catulus* – cuvinte ce trimit la sensul peiorativ de „cățea în călduri”. Poate fi o teorie acceptabilă, din moment ce acest tip de ludic verbal îl caracterizează ca poet, dar poate fi și o coincidență.

În Evul Mediu apar doar mențiuni sporadice cu referire la Catul, în rest va rămâne un necunoscut, un marginal al preocupărilor filologice. Mantia timpului cade peste opera și viața poetului, dezvăluind doar câteva informații biografice și cele 116 poeme păstrate. Astăzi a-l citi pe Catul este atât un exercițiu literar comparatist, ce insistă pe un mod ipotetico-deductiv de lectură, cât și unul de lectură istorică, prin care se presupune receptarea unui text prin prisma contextului lui istoric, în sincronie cu noul istorism literar de la începutul sec. XXI.

Poetae Novi, poeții „noi” sau *oi veōtepoi* (neoteroi) în greaca veche, sunt un cerc, un grup poetic format într-un context politic, social și cultural ce căuta a înnoi poezia tradițională romană. Nu este vorba de o școală poetică, ci de niște tineri rafinați, mondeni care produc un alt stil de poezie. Sunt cunoscute și alte nume din cercul neotericilor: Helvius Cinna, Valerius Cato, Licinius Calbus, Cornificius, Nemmius, Tichida ș.a. Constatăm la ei o atitudine hedonistă, individualistă față de viață și artă, o dorință a inovației artistice, mai cu seamă a inovațiilor formale. Acești tineri poeți sfidează „tradițiile literare stabilite, sentimentele lor nu se înscriu în obișnuitul cadru literar, de aceea ei caută noi forme, originale, de expresie” [13, p. 293]. Contestatari ai clasicismului, după modelul noului alexandrinism grec, ei îi reproșează închistarea în convenție, ariditatea, impersonalitatea și îi opun o artă subiectivă și estetizantă, eliberată de considerații didactico-morale [18, p. 66].

Cicero este acel care foarte ironic îi numește „poeții noi”, *poetae novi* sau „mai noi”, în grecește *veōtepoi*. Această referire este de ordin strict prosodic, dar cu implicații estetice mai largi, el vorbind despre valoarea prosodică a lui -s final în poziție preconsonantică, *quam nunc fugiunt poetae novi* (Orator, 48, 161).

Prin urmare, acești tineri își propun o poezie epigramatică, ludică, nu atât zeflemitoare cât în stilul unor madrigale. Putem men-

(Continuare în pag. 7)

(Urmare din pag. 6)

Lecturi scatologice...

ționa caracterul semi-narativ al acestor texte. Ca și literatura postmodernistă, cea neoterică, inspirată din Callimah, trădează un anumit cult pentru știință, mitologie, filosofie, etimologie. Este vorba de lipsa unui interes pentru sentimentele sincere și expresia firească a lor, accentul se punea pe conținutul picant, o versificație complexă și exhibarea cunoștințelor în domeniul mitologiei. Dar toate acestea, precum și erudiția poetică, se supun poeziei, care devine o formă de renunțare la genurile literare valorificate de predecesori sau o reformulare a acestora, o renunțare la viața civică, un protest față de o lume ce a intrat în derivă.

Jean Bayet menționa, în acest sens, că neotericii nu așteptau de la versurile lor nici carieră, nici bogății. Catul și cei din grupul său înfruntă disprețul unui om ca Cicero, ei caută în literatura greacă cea mai modernă, la alexandrinii și la ultimii lor discipoli gingașiile, scilipirile, până și diletantismele cu care se poate desfășura societatea mondenă a vremii lor; nu se sfiesc să descrie jocul, risipa și galanteria din care nu lipsesc însă durițările și grosolăniile, așa cum trebuie să fi fost într-o Romă echivocă și la băile mult bârfite de la *Baiae* [11, p. 176].

În *Histoire de la littérature latine* René Pichon declară că specificul scriiturii neoterice constă în erudiție, cultul forme și în galanterie, toate preluate de la callimahieni. Contemporanii neotericeilor defineau această lirică drept *gracilis* (delicată), *levis* (netedă) și *teres* (șlefuită), dar și *doctus* (erudită). Neotericii au elaborat un limbaj deseori prețios, impetuos, marcat de o doză de deriziune, dar ireductibil. Pe cât de docti, pe atât de înflăcărați, curioși și veseli, neotericii îmbinau cercetările de *artă pentru artă* cu distracțiile mondene și cu viața sentimentală cea mai istovitoare [11, p. 239].

Pentru a înțelege acest tip de literatură e nevoie să se cunoască poezia alexandrină – poezia elitei culturale din Alexandria. E o literatură ce-și exhibă erudiția, lectura din autorii greci (un tip de intertextualitate antică). Lectorul-țintă este cititorul cult. Textul alexandrin, deseori caracterizat de o anumită pedanterie, abundă în citate și mențiuni cu referire la scriitorii predecesori. Se căuta uneori o mistificare elaborată, un vers șlefuit și stilizat. Unii poeți fac și caligrame ce reprezintă instrumente muzicale, aripi, altare. Dacă lirica greacă (chiar etimologic) era raportată la un acompaniment muzical, cea alexandrină era una declamatorie. Se dă prioritate elegiei cu elemente de subiect. O specie la fel de valorificată este epigrama (care și-a pierdut sensul de inscripție pe o piatră funerară). Una din temele preferate ale poezilor alexandrinii este dragostea și petrecerile. Callimah, axul acestei mișcări literare, propune câteva principii de bază ale scriiturii sale: formele mici, lucrul cu elementele neesențiale ale ansamblului scriiturii, episodul (fragmentarismul). Textele lui denotă multă erudiție, abateri spontane și sugestii cu subtext. Similar cu doctrina postmodernistă, care pune problema lui *cum* și nu *ce* scriem, alexandrinii nu-și puneau imperativul de a spune ce nimeni nu a spus, ci de a enunța așa cum nimeni nu a făcut-o.

Pornind de la poezia alexandrină, neotericii s-au distanțat de modelul ei. Alexandrinii își propuneau drept ideal o simplitate arhaică. Pentru romani era de neconceput un astfel de joc de-a arhaicitatea. Ei nu aveau o istorie depărtată, arhaicul era ziua de ieri a lumii latine, romanul nu se regăsea în contemplarea unor

vremi trecute, el era în plină luptă cu vechiul și în căutarea noului. Poetul latin din acea perioadă înțelege că timpul unei poezii solemne și patetice a trecut.

Receptorul postmodern poate puncta unele afinități cu lirica postmodernistă. Chiar din perspectiva unei simple abordări istorico-literare poate fi făcută conexiunea – neomodernism / neocallimahism, neoterism. Semioticianul italian Umberto Eco afirma, pe bună dreptate, prin gura unui personaj din celebrul său roman *Pendulul lui Foucault* că este posibilă o comparație dintre Catul, *poetae novi* și avangardele contemporane și această comparație, zice dânsul, e lucrul cel mai genial. În ambele cazuri e o poezie citadină făcută de niște creatori citadini, ce promovează un umor plin de urbanitate, cu multă sensibilitate la contextul urban, amestecată cu un regionalism exotic în limbaj (să luăm catullianul *besare*, „sărut” și multe alte lexeme regionale utilizate de poeții veniți de la periferia marii culturi moderne spre centru culturii postmoderne). Scriitura catulliană, apărută două milenii în urmă și cea de azi trădează multă parodie ironică, limbaj anticultural, sau, mai bine zis, subcultural, în sensul subculturilor care abolesc cultura centralizantă a modernității pentru a instaura fragmentarul mozaicos al unei alte culturi. Neotericii, ca și postmoderniștii, se adresează deopotrivă elitei și omului din stradă. Codificarea dublă a scriiturii este un însemn categoric al acestor două tipuri similare de text. Intertextualitatea este marca unui autor doct, citit și erudit. Conceptul de *labor* – muncă, elaborare e principiul fundamental al acestor literaturi, precum și *breuitas* – forma scurtă a textului, acel *multum in parvo* po(i)etic. Chiar dacă autorii ambelor epoci nu ar declara aceea apartenență neo-(terism/modernism), alegerea de a face o astfel de literatură este o alegere-manifestă.

Vorbind despre acest grup literar al neotericeilor, cu mari ambiții culturale, vom sublinia că, pe lângă viața literară, banchetele și jocurile erotice erau principalele lor îndeletniciri, unde petrecăreții întârziați creau o atmosferă de boemă romană, transformată într-o elită culturală, când marginea marginalizată cucrește centrul. Nu este vorba, însă, de simple ospățuri boeme, cum ar putea să pară la prima vedere, chiar dacă multe laturi ale culturii, ca și literele, par rezervate pentru ocazii excepționale, pentru sărbători. Dar chiar putem să separăm sărbătoarea de cotidian, festivitatea de gestiunea ei [22, p. 10]? Astfel, această literatură, deseori orală, era foarte pulsională și expresivă nu doar în sens festiv, dar și în cel artistic.

În cazul lor, boema era o formă de manifestare a asocialului sau a unui social foarte critic. Roma apare ca un fundal, un cronotop al sexualității debordante, monstru urban în care încap toate acestea, ea - Marea Târfă care inițiază acest cerc de tineri (mulți dintre ei provinciali) veniți în marea *urbs aeterna*. În acest sens poate fi vorba și de o elită literară decadentă, dacă nu vom constata existența unei duble realități a vieții romane, care se pare că adesea, în operele istorice și literare pozează pentru posteritate, tăinuind adevărata față a lucrurilor, fapt pe care neotericii nu-l fac.

O altă problemă a unei eventuale text-analize ar fi dacă opera catulliană trebuie receptată cronologic, biografic sau tematic? Pentru a evita anumite capcane ale periodizărilor, ar trebui să mergem pe o lectură tematică combinată cu anumite referințe la epocă, ideală fiind, însă, o lectură aproape utopică pentru lectorul de azi și anume cea după criteriul metric. La o ana-

liză scrupuloasă, putem constata că tradiția populară, moda timpului, contextul socio-politic și istoria personală s-au asociat pentru a-l inspira pe Catul în opera lui. Putem afirma că opera catulliană își reflectă și își depășește epoca, astfel, Catul plasându-se pe o axă vectorială a istoriei literaturii latine și universale.

Robert Escarpit în cartea lui *Analyse de la périodisation littéraire* [14, p. 7] menționează, pe bună dreptate, că nu poți evita să devii istoric, când vorbești despre literatură. Chiar dacă te mărginești la texte, sistemele de coduri care le construiesc se referă la situații istorice între care există un ordin de succesiune, adică o legătură de cauzalitate. Dar când vorbești în calitate de critic, te poți mărgini la relațiile care creează această succesiune sau această cauzalitate. De voie, de nevoie, ajungi să violezi cronologia, impunând textului, obiectului sau actului o altă disciplină decât cea a timpului.

Referindu-se la același aspect al cercetării, Roland Barthes declară opera citită drept anacronică și acest anacronism este problema capitală pe care opera o pune criticului: reușește el, câtuși de cât, să explice o operă prin proiectul ei, adică să justifice scandalul apariției sale; dar cum poate fi redus scandalul „supraviețuirii” sale, se întreabă literatul francez [9, p. 113].

O prismă de receptare a operei catulliene o constituie moravurile epocii poetului. Vom porni de la ideea că fiecare civilizație omenească a avut o experiență a plăcerii corporale. Astfel vom concluziona că ceea ce-i poate șoca pe oamenii timpurilor noastre îi poate lăsa indiferenți pe cei din epocile de cândva. Totodată, vom merge pe ideea că literatura este o cameră de rezonanță a evoluțiilor morale ale unei societăți, socialul presupunând cultura a cărei inerență este literatura.

Într-o monografie savantă despre limba și stilul lui Democrit, Stepan Misko, laborios filolog clasic de la Chișinău, plecat de câțiva ani peste Atlantic, vorbește despre *αρετή* (arete), acea virtute și curaj al vechiului grec, pentru care echivalentul latin este *virtus*. Cicero consideră că o parte inerentă a acestuia este *summum bonum*. La baza lui *αρετή* (arete), după Democrit, stă *αἰδώς* (aidos), pudoarea morală, decența, bunul simț și pietatea. Acesta îi impune omului o anumită doză de autocontrol și îl înalță moral [19, p. 133].

Înțelegem oare astfel că exista o virtute romană? A existat oare și un desfrâu vădit în Roma antică? Este oare desfrâul semnul unei febre urbane a civilizației? Comportamentele o sugerează, căci acesta, într-adevăr, marca viața romană, amestecată de un gust aparte pentru senzualitate.

E important să evocăm în acest context cultul lui Priap, care, consideră Muchembled, revelează în realitate o dimensiune veche a culturii masculine aristocratice. Cultul lui Priap, fiul lui Dionysos și al Afroditei, simbol al senzualității masculine, produsul unei culturi a dorinței și a unei religii ce excludea frica de corp, prezentat printr-o imagine falică, era prezent în viața cotidiană a romanilor. Pe pâine, pahare, veselă, attribute de toaletă, bijuterii, lampe și torțe putea fi văzută această imagine făcută din metale prețioase, os, fildeș, bronz și lut. În ruinele din Pompei sunt găsite o mulțime de astfel de obiecte, lucru care demonstrează că acestea își cam pierd în epocă conotația indecentă.

La romani, exista cultul prostituției sacre, în templele romane se desfășurau procesi-

(Continuare în pag. 8)

(Urmare din pag. 7)

Lecturi scatologice...

uni erotice pentru întreținerea cultului zeilor Venus, Cupidon, Bachus. Împărați și alte persoane oficiale, împărătese și matroane trăiau în desfrâu, își colorau viața vizitând lupanarele, organizând și participând la orgii sexuale. Literați și filosofi – Horatius, Propertius, Ovidius, Marțial, Petronius ș.a. se prindeau în mrejele iubirii libertine. Prin opera sa *Ars amandi* Ovidiu a transmis modul de gândire și simțire erotică a timpului [17, p. 103].

Adesea poezii aveau în preajma lor femei de o proastă ținută morală, acele fiice ale plăcerii care erau un fapt firesc pentru o societate cu moravuri brutale, bântuită de nevoi veneriene și pulsuni erotice nestăvilite. Prezența fenomenului prostituției în Roma antică, precum în toate epocile prin care a trecut omenirea, este însemnul dublului standard masculin, scindat permanent între imaginea morală elaborată și realitatea ce este departe de atât de proclamatul moral.

E. Dupouy în cartea sa *Prostituția în Antichitate* vorbește despre mai multe aspecte ale acestui fenomen social. *Liberales* erau sărbătorile organizate în cinstea lui *Pater liber* (pseudonimul lui Bachus). La aceste sărbători Phallus avea un rol central, fiind purtat prin oraș într-un car. Așa-numitele *saltatrices* (dansatoare), *fidicinae* (cântărețe la flaut) și *tubicinae* (cântărețe la liră) erau invitate la diferite mese de sărbătoare pentru a trezi dorințe voluptuoase mesenilor. Unele din ele au avut onoarea să fie iubite de marii poeți precum Horațiu, Ovidiu, Catul, Propertiu și Tibul, căci banchetele romane erau adesea locul a tot felul de turpitudini, în care poezii găseau plăcerea faptei interzise, astfel fiind manifestat un anumit nonconformism artistic și comportamental.

La romani era foarte răspândită întrebuințarea parfumurilor. Le foloseau toți: bărbați, femei, copii. Înainte de a începe banchetul romanii își ungeau tot corpul cu uleiuri parfumate, părul la fel era parfumat cu niște esențe mirositoare, în odăi era ars un fel de praf aromat, folosit și în mâncare, băuturi, scăldătoare, așternut. Sub influența acestor produse de parfumerie întregul sistem nervos era într-o stare de permanentă excitare și iritare. Cei care se foloseau des de aceste produse erau petrecăreții și curtezanele, Catul făcând parte din acest cerc de oameni. În acest context putem reaminti acea adresare invectivă lui Rufus, care miroase urât, din *Carmen XLIX*.

E. Dupouy consideră că pentru a cerceta din plin acest aspect al vieții romane, e nevoie a se citi epigramele lui Marțial și Catul, precum și opera lui Caesar și Tiberiu. Petronius invocă acele „*Balnea, Vina, Venus corrumpunt corpora sana; et vitam faciunt balnea, vina, Venus*”. („Băile, vinul și dragostea distrug sănătatea corporală și totodată viața constă din băi, vin și iubire”).

Horațiu va zugrăvi și el epoca prin acel „toarnă-ne din amfora sabină vinul” (*Lui Taliarh*), „Acum e timpul să bem, prieteni buni, / Voioși pământul izbind cu tălpile” (*Prietenilor*). Sau – „Abia crescute, deprind fecioarele / Dansul Ionei, arta dezmațului / Dor de iubire cu prihană / Coace în mintea încă necoaptă. / Cărând la mese, în fața soțului, / Iubiți mai tineri ca el își caută / Și se iubesc față cu lumea.” (*Romanilor*).

Cum o va face și Horațiu mai târziu, Catul va merge mai deprabă pe *sermones*, după el

limbajul literar nefiind niciodată saturat de limba naturală, acele conversații libere în poezie, pentru a descrie tumultul vieții de la Roma, dar nicidecum nu va căuta acel horatian *aurea mediocritas*.

În unul din discursurile sale, Cicero numește toate acestea *Libidines, amores, adulteria, convivia, commessiones*, chiar dacă era pasionat de Cithera, curtezană vestită în Roma. Catul ignoră aceste glaciațiuni morale propagate în epoca lui, dar în comparație cu alți poeți o iubește pe Clodia Pulcheria, patriciană de origine. În acest sens, el face parte din poezii, așa-ziși, picanți, dar cu un acut simț de clasă, care reflectă nu atât gândirea lui discriminatorie în acest sens, ci faptul că matroanele metropolei romane aveau mai multă libertate (și sexuală) decât cele de la țară. Astfel, Clodia, o femeie puternică, independentă, este tipul femeii fatale în epocă. În universul lui liric cele mai intense senzații țin de încălcarea interdicțiilor sociale. În *Carmen VII* el vorbește de acele *tănuite amoruri* pe care o limbă rea ar putea să le profaneze, totodată este evocată posibilitatea unor voyori, care-și spionează semenii în situații intime.

Limba reflectă o mentalitate, consideră Emil Cioran, desigur că ea este reflecția matricei culturale. Or, fenomenul prostituției în Roma Antică este expresiv conturat de un bogat vocabular ce se referă la așa-numitele fete ale plăcerii: *allicariae* (allicio, ere – „a îmbia, a atrage pentru daruri”); *asellae* (asella - măgărușă); *blitae* (denumirea unei plante agățătoare); *charibdae* (charibdis – „abis, strâmtoare”, dar și „obsedate de câștig”); *delicatae* (delicatus – „încântător, desfrânat”); *doridae* (de la numele nimfei Doris, se mulțumeau cu un câștig mic); *fotariae* („încălzitoare”); *iuvencae* (iuvenca – „vițelușă, fată tânără”); *meretrices / meretriculae* (mereo – „a câștiga”, categoria profesionalitelor); *nocticulae* („care umblă noaptea”); *stabulariae* (stabulum – „grajd”, adică cele care umblă noaptea); *vagae* (vagus – „rătăcitor”). Prostituatele romane erau disprețuite și numite *infamae personae*, chiar dacă partea masculină a societății încuraja tacit existența lor.

Lectorul de azi nu trebuie să fie mirat de dragostea lui Catul pentru Lesbia ce coabitează cu alte amoruri vinovate cu prostituatele de pe străzile romane (poemele XLI, XLII) și cu afecțiunea homofilă pentru un tânăr, căci Catul se dovedește a fi din plin un fiu al epocii sale. Unele poeme prezintă istorii scabroase din epoca și viața poetului. Copil teribil al timpului său, martor și părtaș al epocii sale, Catul reflectă o criză morală a umanității la o răscruce a istoriei, în pragul unui mileniu creștin.

Se cunoaște succesul avut de opera lui Catul în perioada Renașterii. Petrarca, spre exemplu, era pasionat de opera poetului latin. Or, acel *Homo sexualis*, atât de încurajat în Antichitate, va reveni în lumea europeană odată cu Renașterea, ce s-a întors la zeii și modelele păgâne de gândire.

În ceea ce privește stilul scriiturii sale, cercetătorul francez Jean Bayet consideră că e vorba de o consecutivitate bine calculată și echilibrată, Catul înțelegând că cinismul se potrivește confidențelor intime, că atacurile personale trebuie să fie violente până la grosolanie, galanteriile – elegante și afectate, poemele alexandrine – întortocheate și pitorești [11, p. 241].

Limbajul catullian poate fi extins și atribuit unei întregi epoci istorice, pentru că „fiecare este celălalt și nimeni nu este el însuși” [15, p. 159]. Precursor al diferitor avangarde

artistice, Catul demonstrează o atitudine de frondă față de așa-numitul *belle letre* al clasicismului roman la care vor ține atât de mult Cicero și Caesar. „Catul a descătușat poezia latină de vechile tradiții și a dat la o parte cadrul care o încorseta” [13, p. 298]. Ceea ce va rămâne, după el, lui Horatius, Vergilius și Ovidius este un lirism firesc și un limbaj pe atât de doct pe cât de colocvial. Prin scriitura sa Catul a realizat o reformă în limbă, dându-i performanța unei plasticități poetice, punând bazele stilului și metricii latine.

În multe din poezioarele mici, Catul merge pe miniatural [24, p. 33]. Astăzi într-o lume trunchiată, primim cu plăcere fragmentul în locul pretinsului întreg. Microdimensiunea începe a fi la fel de apreciată ca și operele mari. Pentru că postmodernul, atât de actual azi, începe acolo unde apare fractura, spargerea unui întreg. Volumul lui de versuri este structurat de poet (sau de un editor necunoscut) după principiul unui *poikilia* sau *variatio* [23, p. 857-859]. Acest tip de structură era pentru ca lectorul să nu se plictisească de același tip de text.

Catul face o poezie de circumstanță, ce reflectă un trai de plăcere, reflectat și de modelul hedonist de scriitură pe care și-l propune. La nivel de receptare scriitura catulliană oscilează între cea mai acută originalitate și cea mai crasă banalitate.

Prin *doctus* contemporanii lui Catul aveau în vedere cunoștințele în domeniul mitologiei. Catul este însă *doctus* mai mult decât atât, lexemul *nugae* este un indiciu, un atom de sens al unui manifest literar, prezentat într-o formă ce renunță aparent la orice ambiții. E un manifest literar al unui *homo faber* ce e și un *homo ludens*, care trăiește spontan actul creației, sau care vrea să lase să se creadă că așa este. Este suficient să spunem că e un joc însoțit de *labor*, este o po(i)etică însoțită de efort, de elaborare, de acel element de *doctus*.

Este și cazul celui alexandrin *παίγνιον* (paighiuion), distracție, care la Catul va lua forma lui *ludere, ludebat, lusimus*. *Lusus auctoris* este însă ceva mai mult, e o luptă cu tradiția împietrită și discriminatorie cu tot ce este nou, cu acel *gravitas Romana* ce marchează poezia latină la acel moment, dar și o depășire a simplului exercițiu poetic propus de alexandrinii. Micile versuri, *uersiculi*, din *libellus* (cărțuție) poartă în ele *uenena, cacata, nefaria scripta* (ticăloșii) sau mai bine zis acel venin îmbibat în paginile unei cărți, acea metaforă sugerată de U. Eco prin romanul său *Numele trandafirului*.

Catullus nu se implică în politică, dacă și dedică câteva texte lui Cicero și Caesar, o face într-un sens mai mult particular, el este un apolitic, un asocial, dar aceasta nu-i încurcă să declare război tradiției literare. E o frondă în fața unui simplu *παίγνιον* (paighiuion) artistic promovat de poezia alexandrină și împotriva lui *grauitas Romana*, al unei poezii eroice și patriotarde.

Catul va face mai mult o lirică personală, pentru că perceperea de om a singularității sale, chiar conștiința precisă, exista fără îndoială în Antichitate. În ceea ce privește sinele catullian, actul lui de a scrie este o încercare de a se repovesti, or, în această scriitură s-a condensat istoria lui personală, poemele fiind nimic altceva decât niște memorii ale vieții lui intime, (a)sociale și culturale. Mai ales în poemele mici, eul poetic se exhibă cu multă elocvență compozițională.

În această epocă literară, putem vorbi

(Continuare în pag. 9)

(Urmare din pag. 8)

Lecturi scatologice...

biectivism promovat de etica epicureică. Subiectivitatea artistică este reprezentată prolific în literatura latină de către Catul. El este cel care deschide galeria de portrete auctoriale creionate de un lirism aparte, sensibil și viu. „În această perioadă destrămarea polisului roman duce la apariția unei personalități, care caută autoexprimarea în noi genuri literare, ce oferă un spațiu mai vast „eu-lui” subiectiv, decât genurile tradiționale, de până atunci, ale literaturii” [13, p. 292]. E o consecință a faptului că vechea concepție despre lume și vechile genuri de proporții – eposul și tragedia – cad în declin, crește interesul față de sfera personală, de lumea intimă a trăirilor, de individualitatea omului [13, p. 298].

Pentru a defini tipul acesta de scriitură, este firesc să vorbim despre o poezie personală, subiectivă, cu un mesaj subiectivist similar stilului postmodern de poezie, care e o poezie a impresiilor ocazionale și a diferitelor trăiri individuale ale poetului; sunt texte-sinteză a vieții boeme din cercul neotericilor, cu erotismul, viața de petrecăreț și polemicile ei. Există, totodată, aici o oarecare doză de narcisism postmodern (anunțat de acel „sunt perfect”, acel „Eu grandios”), numele autorului apare nu o dată în poeme sugerând o atitudine narcisistă față de lume și viață și care îi prelungește autocontemplarea erotică și culturală prin scriitura sa. Subiectivismul poate să meargă atât de departe, încât opera să devină o adevărată biografie a poetului [16, p. 361].

Am putea îndrăzni să susținem că, uneori, citindu-i poemele, înclini a crede că poetul evadează din lumea reală prin sex și prin scriitură, care se întrepătrund ca o țesătură proiectată mai mult mental decât real.

Pornind cuminte de la o frumoasă lirică de dragoste, el alunecă dintr-un erotism senzual într-o lubricitate pasională, care sparge granițele personalului, al intimului și se transformă într-o polemică sexuală publică. Strigătul din poemele dedicate unei Lesbii care l-a părăsit este o provocare manifestă, care invită prietenii, alți iubii de-ai Lesbiei, pe soțul ei și, desigur, cititorul într-un scandal amoroș.

Vorbind despre lirica de dragoste vom menționa că, în acest sens, Catul se rupe de doctrina neoterică care își propunea excluderea unui lirism personal. Catul o face, pentru că un mare poet nu rămâne niciodată închistat de o doctrină poetică, el o înglobează, o asimilează și o depășește.

Celebrul istoric francez R. Muchembled, în cartea sa *Orgasmul și Occidentul* afirmă că noi suntem ca specie în mod biologic programată să ne îndrăgostim și să alcătuim perechi [20, p. 404]. Și tot el continua prin gândul că dragostea și sexualitatea sunt lucruri esențiale în societățile omenești [20, p. 435].

În acest studiu două perspective se impun la sigur, cea a șăgălnicieii poetice și cea a eului afectiv, suferind de dragoste. Catul într-adevăr este cântărețul unui belșug antic al pasiunilor. Titanica dorință este o trăsătură specifică amorului antic, pe care îl putem descoperi cu ușurință în mitologia și lirica acelor timpuri. Astfel au iubit Zeus, Poseidon, Apolon și alți zei [33, p. 27].

Majoritatea poemelor au un înalt conținut erotic, pentru că iubirea catulliană este, în primul rând, o plăcere, o delectare erotică, care ar fi transpusă cu exactitate de acel *kama* indian ce desemnează: dorința, pofta, voluptatea, sim-

patia, dragostea. Nici una din aceste informații poetice nu este inocentă, bucolică, imaginile sunt pline de semnificații demonstrative și elaborate.

Poezia lui lirică nu stă doar sub semnul muzei Euterpe, ci și sub semnul muzei poeziei erotice – Erato. Nu în zadar, Platon în *Banchetul* îl găsește pe Eros drept un mare inspirator de poezie. Subiectul trăirii erotice în scriitura lui Catul cântă arta trăirii intense a voluptății. Mai târziu Ovidiu, prin *Ars amandi* va confirma succesul acestui gen de poezie, chiar dacă cu prețul vieții sale în exil.

Catul o iubește pe Clodia, care recurge la un șantaj sentimental și chiar sexual al poetului. Ea e iubita care apare în poemele lui cu numele de Lesbia, nume ce deschide intertextual o perspectivă spre poezia elină, după numele insulei unde a trăit poeta Sappho. Catul traduce chiar o odă scrisă de Sappho, care pare să fi propovăduit o *kama* (dobândirea practicilor iubirii) în arealul elin.

Eul pasional simte o plăcere în jocul cu interdicția socială. El este un cântăreț al plăcerii erotice, pentru care acuplarea nu este un mijloc de reproducere (poemele păstrate nu indică o astfel de preocupare), ci un mijloc de bucurie a cărnii. Acest tip de lirică este în stare să răstoarne multe idei preconceptuate existente încă în plină postmodernitate, cu privire la sexualitatea umană.

Victimă a iubirii, Catul exclamă *odi et amo, urăsc și iubesc*; este cazul unui eu liric discontinuu scindat între dragoste și ură, este un tip de autodeconstrucție poetică, de existență a unor semnificații antinomice. După ce Lesbia îl trădează, nu atât dragostea cât enunțarea ei ia dimensiuni pornografice, iar actul enunțării – limbaj agresiv, plin de tribulație, dar și întrepiditate.

Iubind și urând, Catul știe foarte bine să ironizeze și să persifleze lumea ce-l acaparează. În lirica satirică poetul se inspiră și din așa-numita *satură*, un tip de reprezentare dramatică cu unele cuvinte glumețe, de haz la adresa cuiva. Cântecele, acompanamentul la flaut și mimica erau amestecate cu reflecții morale, scene de comedie, dialoguri, anecdote alunecând nu o dată spre insolență și execrabilitate. Acest amestec genurial i-a conferit saturei determinativul de *miscelanea*, adică amestecată. Catul, urmând moda timpului, scria un tip de poezie ludică, glumeață, cu un caracter de epigramă. Unii critici consideră că aceasta este o pistă greșită de textualiză, punctul forte al textelor catulliene fiind lirica de dragoste. În această situație impunându-se o remarcă despre faptul că un poet este așa cum îl anunță opera lui și nu așa cum îl trunchiem noi, aceasta ținând nu de receptarea, ci de clasică cenzurare a textelor literare.

Lecturând cele 116 de poeme, ai impresia că e vorba de o scriitură similară prin po(i)eticitatea sa (facerea elaborată) cu scriitura neobarocă. Catul pare a înclina spre un prebaroc antic – el „cunoștea bine literatura elinistică și era pasionat mai ales de creația lui Euforion din Calcis. Euforion era adeptul lui Calimah și adversar al artei clasice. Lucrările lui se caracterizau printr-o compoziție complexă asimetrică („barocă”), erau presărate cu cuvinte rare (glose) și uimeau prin îmbinările sonore de mare rafinament” [13, p. 296]. Horațiu va nega după el acest tip de scriitură. Aulus Gellius îl va numi însă *elegantissimus poetarum*.

Chiar dacă celebritatea i-au adus-o poemele de dragoste, pe noi ne preocupă limbajul și conținutul epigramelor. În unele poezii scurte

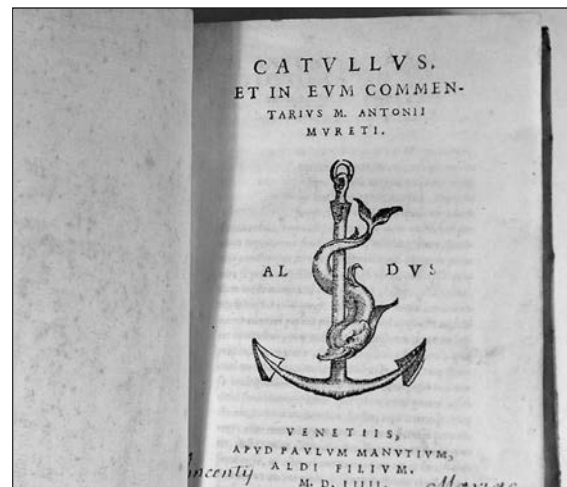
Catul este pe atât de pasional și lasciv pe cât e de delicat, fin și perspicace. Scriitura lui este un melanj reușit de cumpătare și pasiune. Bineînțeles că numărul coplesitor de elemente satirice din textele catulliene face să apară foarte repede o întrebare conexă, și anume, dacă e vorba de un poet al liricii de dragoste sau mai degrabă de un autor satiric [21, p. 13].

Cât despre aspectul social al poemelor catulliene, chiar dacă omul este o creatură emnamente gregară [20, p. 8], adesea, lecturând aceste mici fragmente de scriitură, ai dorința cuminte de a-i reproșa eului liric de ce el, într-un mod artistic, nu-și afișează onorabilitatea, salvând aparențele, cum o fac atâtea poeți până la el și după el? Te întrebi de ce răsul, ironia sunt o demonstrație juvenilă a unui comportament tineresc, gălăgios, ce ignoră disciplina și ordinea socială. Ajungi până la urmă să înșiști pe ideea că e ceva conștient elaborat, că e o carte de vizită a scriiturii poetului.

Eroul catullian nu este un cetățean, el este mai degrabă expresia unei atitudini antisociale față de orașul-stat, ce apare ca un cronotop al dezechilibrului social. Catul vede în marii politicieni ai timpului niște antipozi ai idealului social, corupți de vicii străine unui adevărat *vir bonum*. Tânărul Catul, venit la Roma, se simte ca un copil nelegitim al urbei, un marginal social. Simțul neîmplinirii și nemulțumirea de rolul său și al prietenilor săi în societate, conștientizarea marginalizării și a imperfecțiunii sistemului social, provoacă sentimentul de amărăciune, tristețe și revoltă. Eroul liric catullian este un certat cu marele oraș, el mereu subliniază și pozează cu detașare divorțul său de societate [35, p. 107-108].

În *Carmen X* îl găsim *otiosum* în Forul roman, adică detașat, rupt de acele *res publica*, ce îl preocupau pe omul roman. În acest poem *otium* și *Forum* sunt niște lexeme antinomice. Cadrul modern, urban al versurilor sale nu ține doar de o lume a mondenității romane. Poetul „coboară” în strada urbei romane unde știe să găsească plebea în viciul, în descătușarea ei instinctuală, poetul pare să zică nu o dată *Ecce homo*. Acestea sunt locuri de „margine” pentru literatura clasicismului roman din acea perioadă, iar poetul se dorește a fi în totul un „marginal”, un observator al declassaților.

Dacă Cicero vorbește despre virtute, Catul propovăduiește un trai în plăcere și o lirică hedonistă care se axează pe individ și plăcerea lui de a trăi. În acest sens R. Muchembled vine cu ideea de plăcere ce acoperă o realitate multiformă. De la satisfacțiile senzoriale la extazele estetice sau la beatitudinile vieții spirituale, trecând prin deliciile mesei, fără a uita de bețiile perverse, paleta fericirilor omenești dovedindu-se imens de variată [20, p. 15]. Totodată, problema sexualității și a plăcerii este atât de crucială în civilizația noastră de secole

(Continuare în pag. 10)

(Urmare din pag. 9)

Lecturi scatologice...

întregi, încât ea a rămas tabu, ca marile mituri fondatoare [20, p. 358], iar ansamblul sexualității umane constituie întotdeauna o construcție culturală, referitoare la valorile unei civilizații date [20, p. 274].

În mai multe rânduri, lirica lui Catul a fost și va fi acuzată de naturalism, vulgaritate și exhibiționism verbal al actului erotic. Leonardo da Vinci, referindu-se la cel din urmă, constata că actul împreunării și membrele de care el se slujește sunt atât de urâte încât, dacă n-ar fi frumusețea chipurilor, podoabele participanților și elanul nestăvilit, natura ar pierde specia umană. În ceea ce privește subiectul ce ne preocupă, am vrea să semnalăm un aspect al receptării unui text de felul celui catullian – unii vor căuta și observa frumusețea chipurilor, elanul nestăvilit al eului liric, despre care vorbește artistul renaștrii, iar alții, nu puțini la număr, în stilul unui pat procustian, vor sublinia urâtenia membrilor de care se slujește acesta.

Eseistul, filosoful și romancierul francez Georges Bataille, supranumit *metafizician al răului*, afirma că esența erotismului este pângărirea și că lumea erotică și cea intelectuală se completează și se situează pe un plan de egalitate, chiar dacă oamenii își evită propriul adevăr intim, fugind de el. Scriitorul francez evocă acele două lumi în care tatăl ce se joacă cu fița pe genunchi este și tatăl familiei care merge seară la desfrâu, țărani cu prunci în brațe în ogrăzile sale sunt și țărani în vreme de război incendiind casele dușmane, astfel fiind demonstrată gândirea asexuată care nu conștientizează nevoia de prostituate și de sfinte, de ticăloși și de oameni a căror generozitate nu cunoaște margini. Urmărind aceste argumente consecvente, nu putem să nu subscriem acestor idei.

Teodor Naum, traducătorul poemelor catulliene în limba română, constată o anumită doză de familiaritate a expresiei lui poetice. Această familiaritate vine din faptul că poetul merge pe principiul *ars non imitatur naturam, sed ars monstrat naturam*. Pentru el poezia este un spațiu artistic licit de exprimare a naturalului, chiar și a a corporalității po(i)etice. Poezia catulliană renunță deseori la semne, pentru a purta natura în sine, apetitele carnale ale epocii sale și ale subconștientului său creativ, dorințele intime, instinctul vital, comportamentele obscene, bucuria cărnii transapar asemeni unei inflorescențe de excese nu atât carnale, cât verbale. Catul exhibă naturalismul pasiunilor din reversul alibiului marilor afecțiuni, pentru că cea care îi conferă omului unitatea este dezordinea sa reală (dezordinea pasiunilor, a evenimentelor, a umorilor) [9, p. 90].

Dacă în literatură totul este dat spre înțelegere, dar, cu toate acestea, ca și în viața

noastră, nimic nu e, finalmente, de înțeles, o eventuală critică pudică va califica acest tip de literatură drept una ce trebuie trimisă în așanumitul „infern literar” al bibliotecilor publice. Mai greu va fi să camuflezi o epocă, o mentalitate care apare la suprafața oricărei cenzuri. Poate că unele cuvinte din poemele catulliene, unele realități romane necesită a fi mai degrabă trăite decât înțelese rațional și cu atât mai mult scoase din eventualele traduceri.

Citind opera lui Catul, se crează impresia că interdicția este un motor al încălcării, iar pentru Catul pare a fi un motiv al defulării lirice, al creării unei poezii saturate de trăiri și emoții ale unui eu liric eruptiv cu pasiuni intense. Acuzat de un naturalism șocant, dus până în zona pornograficului, Catul ar putea polemiza prin a spune că definiția pornografiei variază din plin odată cu epocile [20, p. 241].

Scriitorul englez D. H. Lawrens, într-o prefață la romanul său *Amantul doamnei Chatterley*, își exprima o dorință personală și totodată un deziderat socio-cultural: „doresc ca bărbații și femeile să ajungă a gândi problemele sexuale în mod complex, onest și personal. Epoca noastră este mai proprie înțelegerii decât acțiunii. În trecut, acțiunea sexuală a fost o obositoare repetare a acelorași lucruri, fără o gândire corespunzătoare, fără înțelegere. Sarcina noastră este acum să înțelegem sexualitatea. După veacuri de întuneric, spiritul vrea să știe totul; trupul este, în fond, rămas destul de în urmă. Obscenitatea nu apare decât dacă spiritul disprețuiește trupul și se teme de el, dacă trupul urăște spiritul și îi rezistă”.

Catul se opune înăbușirii senzualității naturale, el își trăiește din plin sentimentul, spiritul îndrăgostit și sexualitatea. Atât *odi* cât și *amo* denotă plenitudinea acestor trăiri, chiar dacă i s-ar putea reproșa o basculare între două extreme, rămânem a crede că este vorba de un alt model de gândire sexuală, una care stresează un cititor educat de interdicția degetului dus la gură, urmat de un „sst” pudic sau de simplul cuvânt „rușine”, al cărui impact a dominat cultura umană începând cu Evul Mediu, dictând totodată necesitatea unor duble standarde de comportare sexuală, care au produs la rândul lor duplicitatea vieții culturale, sociale, politice și chiar economice.

(Va urma)

Referințe bibliografice:

Texte:

1. *Catullus G. V., Carmina*, Teora, București, 1999.
2. *Catullus G. V., Poezii*, Editura pentru Literatură Universală, București, 1969.
3. *Catul, Gedichte, Lateinisch und Deutsch von Rudolf Helm*, Akademie-verlag, Berlin, 1963.
4. *Catullus, Tibulus et Propertius cum Galli Fragmentis et Pervigilio Veneris*, Halae, 1810.
5. *Fruntașu I., Beata în Marsupiu*, Cartier, Chișinău, 1996.
6. *Horatius F. Q., Carmina selecta*, Cartea Moldovenească, Chișinău, 1971.

Critică, teorie, eseistică și istorie literară:

7. *Bataille G., Istoria erotismului*, Editura Trei, București, 2005.
8. *Barthes R., Plăcerea textului. Roland Barthes despre Roland Barthes. Lecția*, Cartier, Chișinău, 2006.
9. *Barthes R., Gradul zero al scriiturii. Noi eseuri critice*, Cartier, Chișinău, 2006.

10. *Büchner K., Die römische Lyrik*, Stuttgart, 1976.

11. *Bayet J., Literatura latină*, Univers, București, 1972.

12. *Călinescu M., Cinci fețe ale modernității: modernism, avangardă, decadentă, kitsch, postmodernism*, Univers, București, 1995;

13. *Cisteacova N. A., Vulih N. V., Istoria literaturii antice*, Știința, Chișinău, 1991.

14. *Escarpit R., Analyse de la périodisation littéraire*, Editions Universitaires, Paris, 1972.

15. *Heidegger M., Fiire și Timp*, Grinta, Cluj-Napoca, 2001.

16. *Istoria literaturii latine*, Editura Didactică și Pedagogică, București, 1980.

17. *Macovei E., Prostituția între ignorare și mistificare*, Antet, Prahova, 2005.

18. *Matei H. C., Lumea antică. Mic dicționar biografic*, Universitas, Chișinău, 1993.

19. *Misko S., Limba și stilul lui Democrit*, Universitatea de Stat din Moldova, Chișinău, 2005.

20. *Muchembled R., Orgasmul și Occidentul*, Cartier, Chișinău, 2006.

21. *Newman J. K., Roman Catullus*, Hildesheim, 1990.

22. *Santerres-Sarkany S., Teoria literaturii*, Cartea Românească, București, 2000.

23. *Schulze K. P., Über das Prinzip der Variatio bei den römischen Dichtern // Neue Jahrbücher*, 1885.

24. *Weinreich O., Die Distichen des Catull*, Tübingen, 1926.

Texte în limba rusă:

25. *Камул Г. В. Веронский, Книга стихотворений*, Наука, Москва, 1986.

26. *Камул Г. В., Лирика*, Государственное издательство художественной литературы, Москва, 1957.

Critică, teorie, eseistică și istorie literară în limba rusă:

27. *Бахтин М. М., Вопросы литературы и эстетики*, Художественная литература, Москва, 1975

28. *Винничук Л., Люди, нравы и обычаи Древней Греции и Рима*, Высшая школа, Москва, 1988.

29. *Дюнуи Е., Проституция в древности*, Logos, Кишинев, 1991.

30. *Пенфильд В., Робертс Л., Речь и мозговые механизмы*, Медицина, Ленинград, 1964.

31. *Пшенина Т.Е., Дискурсивное описание языковой личности Катуллы*, Автореферат диссертации, Алматы, 2000.

32. *Руднев В. П., Характеры и расстройство личности. Патография и метапсихология*, Независимая фирма «Класс», Москва, 2002.

33. *Рюриков Ю. Б., Детство человеческой любви // Философия любви*, Издательство политической литературы, Москва, 1990.

34. *Хейзинга Й., Homo ludens. В тени заката дня*, Прогресс, Москва, 1992.

35. *Шмаль И. В., Поэзия Гая Валерия Катуллы: Типология художественного мышления и образ человека*. Наука, Москва, 1977.

Ada ATONEAN

Ușoară ca o pană

mânerul e cald încă
așa că mă duc să-l caut
pe tata
în casa asta
nu se mai poate trăi
omenește
i-a crăpat tencuiala
de când el s-a dus la război

să se facă martir
și dacă s-ar fi întors șchiop
alexandrin și erou
de s-ar fi întors rece și mutilat
statuie în travesti
numai să nu fi venit așa târziu
așa bătrân

„mi-au zis că e suc de zeilor
fata tatii
să nu-i crezi niciodată”
dar gura nu mai era a lui
și tata e cald deși nu pentru
mult timp
s-a dus până dincolo să doarmă
puțin și neerou
mânerul e cald
pășesc sigur, nu ca ratatul ăsta
țin cordonul de mătase
ca pe o baionetă la piept
știu ce am de făcut.

Andreea APRODU

Ritualuri amnezice

Ca să te ajungem, eu și egoul meu
organizăm ritualuri amnezice.
Răsfoim cărți și ne tot naștem
Ca să ne împărțim jocului...
Ne-am lungit mâinile,
din ce în ce mai mult...
Degeaba! Tu ești încă volatil
și tragi de păr o zână...
Și scârțâie și scârțâie
pe drumuri pierdute
genunghiul meu de pământ!

**Tincuța HORONCEANU
BERNEVIC**

Două jucării

Ne ținem de mâini
Când pășim alături
Ți-am cusut o inimă
Mare în piept
Pe care îmi odihnesc obrazul
Apoi tu mi-ai modelat
Degete lungi
E rândul meu
Ți-am desenat ochi albaștri

Pe urmă tu mi-ai pus pe umeri
Un curcubeu
Noi doi nu suntem oameni
Noi suntem două jucării
Rămase de la Potop
Când suntem triști
Dumnezeu ne întoarce cheița...

Ada CHIFOR

Elegie din Salzburg

de trei ani refac
drumul spre Salzburg
din hârtoape
asfaltul măcinat
îmi sare în față
mai ales în gură îmi sare
și cuvintele crântănite
se roagă
se tot roagă
să ajungem odată la Salzburg
itinerarul acesta
e atât de divers reperat
că-mi fac loc dificil
printre state de plată
și organigrame
printre referatele șefului securist
– ești evreică, doamnă?
mă întreabă gazda
de pe malul Salzachului
– sunt ce vrea gulagul meu,
mamă a gulașului cu mămăligă
– ce cauți la austrieci?
– pe Mozart!
de-aș ajunge odată la Mirabell!
greutatea din spate
mă împiedică să țin ritmul
și-au dispărut izvoarele Alpilor
luntrașii strigă:
– ein boot!
– ein boot!
dar se-ntâmplă o sete cu mine
o sete
iremediabil salzburgheză
refac de trei ani acest drum
și ajung numai noaptea
în plin concert galben
arcușul urcă din rădăcini umede
pături imense de ghiocei
candelabrele tremură în pizzicato
o lumină mai mare
decât mintea lui Charon
sunt evreica din Salzburg
obosită de drum

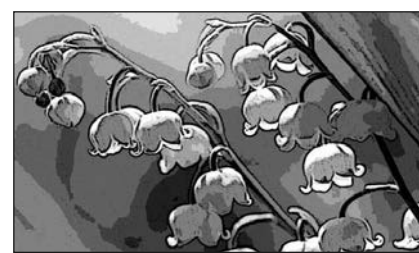

**Florina Loredana
DALIAN**

Depresie

Bătrâna cu flori
mi-a întins lăcrămioare
de obicei cumpăr
le ador
azi doar
i-am zâmbit i-am întins o
monedă
și-am trecut mai departe
a alergat după mine
Ia-ți florile
nu primesc de pomană
s-a oprit nedumerită
când mi-a văzut lacrimile
de ce plângi maică?
a întrebat simplu
cum întreabă femeile
de la țară
chiar așa de ce plâng?
ridic din umeri
mă uit la ea
nu se lasă clintită
așteaptă răspuns
Am o depresie zic
adică ce?

Asta-i un fel de doagă
lipsă?
Îhm...
n-are nimic mă
consolează
nu ești singura...
da' să nu mai plângi
că-ți strici ochii
uite eu stau în frig
pentru doi bănuți
bat cale lungă
rabd de foame
n-am lemne de foc
și nu mai plâng
tu doar ai coborât din
mașină
ești îmbrăcată încălțată
(oho, și-ncă cum!
dar numai eu am voie
s-o spun)
ce-ți lipsește?
în afară de doaga-aia...
nu pleacă nici nu tace ce
să-i răspund?
când nu știi ce să spui
cel mai la-ndemână
e adevărul
dragostea!
asta-mi lipsește
ai vrut să știi
ai aflat
mai vrei?
na să te sature
Dragosteeeeaaaa!
se uită buimacă
își face cruce
face un semn la cap
către omul cu fluierul
care cântă și el
pentru-un bănuț
fata asta săraca
e dusă
ai auzit ce-i lipsește?
omul își vede
de fluierul lui
apoi începe să fredoneze
Dragoste buruiiană rea!
femeia își vede de
lăcrămioarele ei timpurii

eu
îmi văd de drumul meu
presărat cu lacrimi

Carmen FOCSA

Ce bine că erai numai ger

Ce bine că erai numai ger,
Eu lacrimă de pază,
Tăcerea ta sălbătică
Scăpăra tresărind spre amiază...

Și miezul încă necopt, nerușinat
de crud,

Era pâinea mea dulce-amară...
Ce bine că erai numai ger
Iar eu numai urlet de fiară...

Și acum, la fel, numai ger ai rămas
Răscolind risipite omături
Mă urmăreai, ca demult,

pas cu pas
Doar că nu era nimeni alături...

Florina ISACHE

Adevărat îți spun

Trupurile noastre s-au cunoscut
înainte de a se naște.
Altfel... cum s-ar fi închis ermetic
de la prima întâlnire
într-o limpezime albastră
ne reflectă chipurile
înainte de a face dragoste...

și după.
Rămâne neclintită apa
prin care trecem.

Dacă mă dezbraci de mine - rămâi
tu

ca un câmp deschis îmbrățișării
semnelor de aer și foc.
Adevărat îți spun:

Nu mă sperie singurătatea,
ci absența ei.

Atunci te-ai pierde.

Paula COTOI

Galaxia JKI***

Copilul mi-a zâmbit de parcă
Mâna lui prea mică
Ținea Carul Mare
Și îl strângea cu putere
De ultima stea.

Buzele lui uscate și ochii
Zâmbeau,
Câtă vreme degetul arătător
muta stelele,

Desenând frica.
Copilul a văzut Soarele, noaptea.

Carmen - Manuela
MĂCELARU

Rendezvous insolite

în mine sunt câteva femei
despletite
nu le cunosc
le simt dimineața când merg
prin camera mea
vetuste, frivole
îmi poartă sandalele, eșarfele
consumă țigările
una se rujează, alta bea cafeaua,
fac lucruri mărunte
pe care și eu le-aș putea face
au simțuri exacerbate
deschid ușa, toarnă în pahar
le privesc pe ascuns
aș putea să le demontez
ca pe niște păpuși stricate
să le scot ochii, să le rup mâinile
prin mine nu ar mai fi decât
un tunel lung,
obositor
sub limbă un gust acut de 30 de ani
sparg între dinți vârsta asta
ca pe o pastilă de nitroglicerină
gratiile se retrag în copilăria lor
rezist să văd un cerșetor tumefiat
în gura de canalizare
rezist cu semnul roșu pe braț
cu glonțul în tâmplă
pot merge pe stradă
dar nu pot supraviețui unui om
în care locuiesc o mie de zei
șira spinării este doar
un banal acoperiș
din tablă zincată
femeile despletite îmi ies prin pori
ca niște cuie ruginite
ciocănesc speriate prin sânge
foile volante nu mai țin de cald
te sun
din dușumea apare un cireș înflorit
cine vrea să vină să se încălzească

Victoria MILESCU

Imitându-i pe ceilalți

Dumnezeu și moartea
îmi poartă de grijă
eu fac să dureze efemerul
construiesc o casă pentru vrăbii
sădesc un pom pentru Rai
fac un copil care va dărâma casa
fiind prea mică
și va tăia pomul
pentru că nu rodește
scriu o carte despre toate acestea
și cineva o va arde
să se încălzească sub viscol...

Magda MIREA

tectonica roților

singurul moment de certitudine
a fost când băiatul pădurarului

mă plimba cu bicicleta lui rusească
și îmi țineam mâinile ascunse
în buzunarele lui
mergea încet pe uliță ca o femeie
grea
țineam ochii închiși
și credeam că asta înseamnă
să iubești
să nu-ți fie teamă
l-am revăzut când am vândut
casa din sat
bicicleta o dăduse
m-a întristat
devenise un om mare
eu am rămas și acum acolo în spate
cu ochii închiși
deși s-a oprit de mult ploaia

Adela NAĞHIN

Ritualuri de trecere

La naștere femeia iese și ea
dintr-un trup între viață și moarte
se trece-ntotdeauna prin carne
și cineva se uită repede la ceas
și cineva e spălat de toate
drumurile
și coborât cu grijă până în
vârful oaselor
Femeia când naște naște totul
și strigătul și-l naște-nspăimântată
așa cântă ea când nu mai cântă
nimeni
decupând în aer
zone unde respirația poate
să-nceapă
Bărbatul rămâne în urmă
și inelele lui se-nmulțesc
pe trupul femeii
ea strânge din dinți și rămâne
frumoasă
ca o inimă ce se oprește
la jumătatea bății...

Corina Gina PAPOVS

Exit

dacă te uiți în mine vei observa
că nu mai locuiesc acolo demult
ți-am lăsat în loc
carcasa unei femei docile
și-o dragoste blândă
cu flori în pervaz
am ucis trecutul
mediocritatea mă sufoca
mi-am luat complexitățile
și-am fugit cu genunchii la gură
în fiecare zi mă întorc
tiptil, pe ușa din dos
admirându-mi crima perfectă
fără urme
fără martori
nici măcar tu

Raluca SANDOR

Cheie la gât

îți dai seama
viața începe de fapt
când te urci prima oară pe bicicletă
și agăți zmeul de ghidon
apoi muști dintr-un măr
și sar schije de lumină și iarbă
apoi vine zâmbetul ei
cu viteză din urmă
ca un boomerang zâmbetul ei
un buchet de baloane colorate
spărgându-se în curcubeu
deasupra blocurilor
zâmbetul ei de heliu
înălțând întregul cartier
cu stația autobuzului 5
japonezele de la colț
cofetăria în turbion
de ecleruri, napolitane
tarabele pieței cu ridichi,
cireșe, salata la 1 leu
bibeloul vândut de tanti de la III
și tufele de iasomie
și băătorul de covoare
bigudiurile și florăresele
farfuriile mici de dulceață
și bicicleta ta
prima ta bicicletă cu zmeu
doar tu rămâi
ghemuit în burta luminii bătrâne
tu rămâi și soarele e un frisbee
ea ți-l aruncă dintr-un capăt
al verii pedalează pedalează
să-l prinzi în celălalt

Gabriela VODĂ

Picul catastrofal

Mai stau un pic, pentru că
m-ai rugat tu.
În timp ce turnul Eiffel se prăbușea
eu îți coseam nasturele
de la cămașă:
Un nasture vital, cu N mare
prin care curg toate sevele
Parisului,
o catastrofă care-mi înroșea ața
și-mi împungea degetele.
În timp ce turnul Eiffel
se prăbușea,
eu coseam un nasture.
Îl coseam pentru tine,
cu tot ce aveam în mine.
Mai stau un pic, pentru că
m-ai rugat tu.
În timp ce tornadele-mi luau totul,
eu îți făceam cafea. cu frișcă.
mașina nu mai era. cu zahăr.
casa nu mai era. cu lapte.
ceașca nu mai era.
Eu făceam cafea. din ce nu era.
Aveam timpi.
Mai stau un pic, pentru că
m-ai rugat tu.
În timp ce tsunami colective
înnecau Planeta
Eu îți pregăteam cada.
La termometru. cu spumant
de lavandă.
Cu Frank Sinatra împreună:
Bang Bang!
Neștiind. că azi facem cu toții baie
în apă sărată, fără lavandă.
îmbrăcați,
machiați, complexați.

În timp ce citim o carte,
sau ne plimbăm câinele în parc,
ori bem o bere.
Frank într-un final are să tacă.
Mai stau un pic, pentru că
m-ai rugat tu.
În timp ce Pământul
zguduia morții,
eu îți ștergeam ochelarii. căci tu
nu vezi.

Niciodată. Mai ales acum.
Mai ales de ieri.
Mai ales pe mine. Neștiind.
Că în 3, 2, 1, o să se pună
embargou
la ochelari în sicrie.
Și că Pământul ne place așa.
Orbi.
De la o vreme nu mai stau,
nu mă rogi:
Catastrofele se trag din mine -
Tu ești prea copil să riști.

Ecaterina BARGAN

lucruri inofensive

într-o zi poți să te trezești altfel.
te apropii de clanța ușii, vezi cum
te ruinezi
și începi să plângi.
te cuprinde un fel de
disperare umilă ca
într-un coșmar.
îți promiți să nu mai înjuri
diminețile,
dar în următoarea zi faci la fel.
într-o zi poți să te trezești
de una singură, târându-te
pe brânci,
chemându-ți jumătate de oră
pisica,
dar de fapt
să-ți dai seama ca nu ai pisică
și nici măcar nu-ți plac
pisicile.

Emilia DABU

Libertatea zborului dintâi

E dincolo de orice zbor
- iubirea -
Mireasă fără zestre ori palat
Pe fruntea ei stelar
nemărginirea
S-a așternut colindă-n
colindat
De vei veni de dincolo de moarte
De vei veni de dincolo de zei
Primește în plecările-ți păcate
Robire fără lanțuri, anii mei.
E dincolo de floare o-nflorire
O teamă, o absență ne-ncetat
Toamna despică-n două o iubire
Prin care amândoi ne-am înălțat.
Revin la cerul ce m-a pribegit
Spre cele patru puncte călătoare
În timp ce m-ai iubit și te-am iubit
Viața sculpta din noi abecedare.

PROZĂ SCURTĂ

Liviu CHIFANE

TRAMBULINA

Îmi amintesc cum m-a certat mama. Ce m-a mai dojenit, ce s-a mai tânguit! A blestemat toate apele câte există pe lumea asta! Eu nu i-am spus nimic, dar tanti Milica, vecina, nu avea altă treabă decât să asculte pe la porți ce vorbeau unii și alții. Și m-a auzit când îi spuneam lui Cristi că vreau să merg la concurs, la trambulină.

Mama avea în mână un lighean de lut, nu știu ce mai lîpea ea pe la bucătăria de vară. Mă amenința cu el și-l scutura în aer, să-mi intre mințile în cap, c-o să-mi sucesc gâtul acolo de față cu toată lumea și o să rădă toți de ea și n-o să poată să iasă pe stradă de rușine. Încă puțin și îmi dădea un lighean în cap. Eu, ce era să fac? Am tăcut. Am lăsat-o să se zbată, dar zău că parcă îmi era milă de ea.

Cu nebunia din mine, însă, nu era chip să te pui. Îmi intrase în sânge dorința de a participa la concurs și nimeni nu putea să o scoată de acolo. De fapt, îmi era teamă și rușine de lumea care avea să mă privească, că așa ne învățase mama, rușinoși și cu frică. Eu tânjeam după un moment de glorie, asta e drept, să mă vadă tot orașul cum sar de la trambulina cea mare și să mă aplaude toți, dar nu îndrăzneam. Era un zid acolo de care nu puteam trece și recunosc că era și gândul la mama.

Nu de la mine a venit pornirea aceea nebunesacă, ce mă făcea să ard, ci de la Ionuț, colegul meu nebun de legat. Serios spun că era nebun de legat, pentru că se urca pe toate epavele și sărea în toate felurile, fără frică și fără jenă. El m-a făcut să sar din botul epavei de la Cală, Mamaia parcă îi zicea. Erau până la apă mulți metri, de te lua amețea. El a trecut pe lângă mine care tremuram ca varga și a sărit drept în cap. Am sărit și eu, în picioare prima dată, dar după aceea nu m-am mai săturat. Am născocit tot felul de sărituri, care de care mai grele și mai frumoase, de pe pontoane, de pe epave, de pe șalupe, și le căutam pe cele mai înalte.

Mă întăritase cu o zi înainte:

– Bă, ești găină plouată dacă nu mergi mâine la concurs! Am vorbit eu cu Zoli și cică dă un milion la locul unu. Eu mă bag! Praf îi fac!

– Ești nebun, mă? Un milion? m-a ars focul nebuniei. Îți dai seama că merg și eu!

Am chiuțit amândoi și de bucurie am mai dat o tură pe la Bazinul Mic ca să exersăm săriturile...

O priveam pe mama cum nu contenea tânguiala și-mi venea să intru în pământ. Pe buze îmi tremurau promisiuni că nu voi merge, că uite, stau acasă și o ajut pe ea la treabă. Dar nu cădeau acele cuvinte pentru că venea focul nebun din piept și le trăgea înapoi în gât. Într-un târziu, după ce a mai tăiat aerul încă o dată cu lighenul pământiu, mama mi-a interzis să plec de acasă și mi-a promis că nici a doua zi n-o să pup eu scăldat...

*

Baticul nenorocit nu vrea să stea ca lu-

mea. Tot se lasă la spate și iese părul albit înainte de vreme. Și e și prea cald! Dar cum să ieși așa pe stradă, fără batic, să rădă lumea de tine? Numai băiatul ăsta ți-a făcut-o, neastâmpăratul, că i-ai spus de o mie de ori și tot nu vrea să te asculte, cu scăldatul lui. Of, ți se amărăște inima. Și nu e băiat rău, că uite, când ai nevoie de el și ai o treabă mai grea, el sare primul și nu te lasă singură... Dar i-a intrat diavolul cu scăldatul, cu săritul, care l-o fi îndemnat, și nu mai scapi de el...

Pe drum nu se vede picior de om. Duci mâna mereu la frunte și-ți ștergi sudoarea. Bine că ți-a spus Milica lu' Costel, vecina de peste drum, că împelișatul a luat-o repede spre oraș, tiptil-tiptil, să nu-l vezi tu. Degeaba l-ai dojenit și i-ai spus ieri să nu se ducă să te facă de rușine, el nu, o ține pe-a lui, încăpățânatul! Căpos mai e, cine l-o fi făcut! Ei, bine! Dacă vrea el să se facă de răs, atunci mai bine să-i vină de la tine. Dacă nu i-oi trage tu una s-o țină minte, acolo, de față cu tot orașul, să-i intre mințile în cap o dată pentru totdeauna, să nu se mai pună împotriva ta...

*

Platforma nu era foarte înaltă. Din apă, ieșea într-o parte o scară de fier. M-am apucat de ea și m-am săltat deasupra. Ionuț venea în spatele meu. S-a lovit de mine și m-a înjurat. Cred că mă blocasem. Când am văzut oamenii aceia, parcă prea mulți, dincolo, pe mal, m-am înspăimântat. Picăturile de apă mă jenau pe piele și-mi țiuiau tâmpile. Ionuț m-a împins la o parte și și-a făcut loc spre trambulină.

Nu mă gândisem că o să mi se facă teamă. Deci așa se vede lumea când urci pe o scenă! Înspăimântător! gândeam în timp ce încercam cu greu să-mi găsesc echilibrul pe puntea umedă. Am întins mâna după un picior de fier și am ridicat privirea spre cer. O schelă uriașă se ridica deasupra mea și de undeva dintr-un colț mă orbea soarele puternic. Apa se uscuse pe mine și mă ardea pielea. Mă ardeau și obraji, știind toți oamenii aceia care se uitau la mine ca la un spânzurat.

Lângă mine se adunaseră toți băieții câți trebuiau să sară. Trei sărituri. Ei râdeau și se înghionteau. Eu nu mai dădeam drumul piciorului de fier. M-aș fi întors pe mal. Să-l las încolo de concurs. Avea dreptate mama! Și-atunci mi-am auzit numele. Aplauze! M-au luat prin surprindere aplauzele acelea. M-am simțit mândru. Parcă erau mai multe ca la ceilalți. Chiar să mă știe lumea? Am început să urc pe scară...

*

Lume multă! Aglomerație! Gălăgie! Nu e de tine aici! Mai bine stăteai acasă, că uite nici ciorba nu ai terminat-o. La urma urmei, copil e, nu momâie, ce te-ai mai luat și tu după el? Doar nu și-o rupe ceva acum, că doar se zben-guie toată ziua și n-are nici pe dracu'. Uite, e și domn' primar aici și cu nevastă-sa. Parcă s-a strâns tot orașul.

Îți aranjezi mai bine baticul, îți nete-

zești rochia pe care ai luat-o în grabă. Uite-o și pe Lenuța, vânzătoarea, care stă lângă pod. Te-a văzut. Vine spre tine.

– Uf, ce cald! Ce faci Chițo? Ai venit și tu? Cum ți-ai lăsat tu oalele și-ai venit?

– Am venit...

– Nu m-a lăsat Adi, că hai mamă să mă vezi cum sar. E, ce-are dacă ne mai uităm și noi, că uite că a venit toată lumea. Ia uite-i și pe-ai noștri!

Te-ai mai liniștit puțin. Are dreptate Lenuța. Ce-are dacă ați venit și voi? Că de crățiți nu-ți mai vezi capul! Privești spre platformă și-l vezi pe Vasî cum se ține de schelă. Frumusele băiat ai, nu ți-e rușine cu el. Se uită fetele și chiotesc. Ei, lasă-l și pe el să sară. Mai știi? Uite că Lenuța nu-i zice nimic la al ei, măcar că e mai împelișat ca al tău.

Au început să sară de sus. Te sperii puțin. Puteau să o lase mai jos, trambulina. Parcă prea au urcat-o în cer. Cum or ajunge ei te-feri până la apă? Dar uite că ajung. Drăcie mai e și asta! Și ce frumos se înalță în aer, parcă plutesc! Lumea aplaudă. Domnul în costum vorbește la microfon și anunță care cum apare sus la trambulină, mai comentează, mai spune glume. Aplauzi și tu că se chinuie băieții și nu se fac de răs.

E! Acum e acum! A urcat și el și parcă e mic-mic, nu se mai vede. Îi cam tremură picioarele. Îți faci cruce. Doamne-ajută să iasă întreg din apă! Închizi ochii. Întuneric luminos! În urechi, liniște, pleosc!, apoi aplauze!

Deschizi ochii. Oamenii din jurul tău se agită veseli. Îl vezi și pe împelișat cum înnoată mândru spre platformă. Din dreapta se aud notele juriului: zece, zece, zece, zece. Mândră mai ești! Să-l ție Domnul sănătos! Hai că ți-a mai venit sângele în obraji. Lasă-l, ce să-l mai cerți? E băiat vrednic! Uite că a luat note maxime! Hai, aplaudă-l și tu!

*

M-a luat valul. Cred că asta s-a întâmplat. Mi s-a umflat pieptul de mândrie cum nu mai simțisem niciodată și am greșit la al doilea salt. Am încercat săritura cea mai grea, să mă învărt de trei ori peste cap și să cad drept ca lumânarea. Nu am reușit. Am fost prea moale, cred, nu știu ce s-a întâmplat că n-am mai reușit să mă desprind și am căzut pe burtă. M-a usturat al dracului, dar mai tare m-au usturat răsetele oamenilor. Uite așa te poartă, când pe sus, când pe jos, de nu te lasă să te bucuri de ceva pe de-a-ntregul. Am strâns din dinți, ce era să fac? Am urcat pe platformă cu burta roșie și mi-am așteptat cu răbdare rândul. Notele nu fuseseră prea mici. Încă aveam șanse. Doar ciuda nu îmi dădea pace. Nu puteam să scap de ea și mă tăia de la genunchi. Nici nu știu cum am urcat scările alea și am ajuns sus...

*

Când l-ai văzut cum a căzut, săracul... numai tu știi ce neguri și valuri toride te-au cuprins în tot corpul! Cum s-a întunecat totul în jur și te-ai sprijinit de Lenuța să nu cazi. Ai dat să alergi la malul apei să-l iei în brațe să-l ridici de acolo, dar n-ai putut. Totul era de cârpă în tine. Doar inima bătea nebună. Cine l-o fi pus să se ducă? Doamne ferește!...

Nici nu știi cum ți-ai revenit și cum el e deja sus lângă bucata aia de lemn care se hâțână în sus și-n jos gata-gata să se rupă. Ce-o fi în capul lui, în sufletul lui? Măcar de s-ar stăpâni! Dă-l încolo de concurs! Lasă că, uite, nu ești supărată, îl ierți, numai să iasă întreg de acolo, să nu pățească ceva...

Îl vezi cum ridică privirea spre mulți-

(Continuare în pag. 14)

PROZĂ SCURTĂ

(Urmare din pag. 13)

TRAMBULINA

me și caută... Se cam învârteau toate în jurul meu, nu aveam echilibru, încercam să găsesc putere... *Am ridicat privirea spre faleză. Erau mulți tare! Stăteau și așteptau, cu hainele colorate, îngrămădiți, care pe binte, care pe borduri, pe trepte, pe zid...* Da, l-ai văzut cum caută ceva, cum nu găsește puterea, așa cum era la serbare când uitase poezia și se înroșise tot. Da, și atunci l-ai privit drept în ochii pierduți... Dar el nu te vede, privirea lui mătură mulțimea... și atunci ridici mâna și o agiți nebunește... *da, și am văzut o mână care se agita printre oameni. Era mâna ei... și-am sărit...*

*

Am ajuns acasă târziu, ca de obicei. Mama mă aștepta în pragul casei. Nu știu dacă a intrat în casă în acea zi, dacă m-a așteptat în curte sau pur și simplu ieșise atunci afară. Mi-a privit floarea din mână, cred că singura floare pe care i-am cumpărat-o vreodată, apoi s-a uitat la diplomă și la sfârșit m-a privit în ochi. Dacă ar fi fost o groapă în fața mea, cred că m-aș fi băgat în ea și m-aș fi astupat singur. Nu neapărat de rușine. Mă încercau multe trăiri, e drept, și rușine, și bucurie, și mândrie, și jenă, și mai presus de toate speranța că mama e cu mine așa cum n-a fost niciodată... sau poate cum fusese mereu.

– Dă hârtia aia c-ai udat-o!

Atât mi-a zis ea atunci și-i tremura glasul. Până acum, când au trecut mulți ani, acele vorbe mi-au fost de ajuns...

Florentina Loredana Dalian

Nu mai vreau să fie luni

„Ziua bună se cunoaște de dimineată”.

Și aia nebună la fel. A mea începe magnific. Nu-i de ajuns că-i luni. Prefer oricare zi de marți și 13 oricărei zile de luni. Lunea ți se bulucesc toate. Ca și astăzi.

Nici n-apuc bine să intru în laborator, să pun halatul pe mine, că bețivanul de Vasile se prăvălește pe scări:

– Doamnă, s-a spart țeava de apă!

– Lasă, nea Vasile, bine că nu s-a spart a cu țuică.

În urma lui, Gicuță:

– Doamnă, am pus-o! A crăpat iar fil-trul!

Crăpar-ar! Mai sunteți? Bineînțeles. La scurtă vreme, se trezește și Ana:

– Aoleu, doamnă! Cred c-am ars spectrofotometrul. L-am băgat în priză, și-au ieșit numai scânteii.

Dacă nu-ncetezi cu boceala, ai să vezi scânteii toată ziua!

Nu mai apuc să fac ordine prin ogradă, că sună telefonul. Până s-ajung la el, mă-mpiedic de pisică, gata să-mi rup picioarele. Și tot patrupeda naibii s-a ofuscat, pedepsindu-mi

ciorapul de la genunchi în jos, până spre gleznă.

– Zăâât! Obrăznicătură! Ți-am mai spus că locul tău e la prins șoareci. Dacă nu dispari, rămâi fără coadă.

Pisica mă scuipă, iar diriginta lui fiu-meu se sufocă în telefonul pe care între timp îl deschisese, fără să mă opresc din suduieli.

– A, mă scuzați, doamna profesoară, nu era vorba de dumneavoastră. Am aici o „angajată” indisciplinată.

– Păi tot despre indisciplină voiam să vorbim.

Mă anunță precipitată că trebuie să ajung la școală până-n ora 8, că fiu-meu a-njurat în ora de Religie și vrea profesorul să-i scadă nota la purtare, după ce că i-a pus și-un 3. Oh! Sublim!

– Trebuie neapărat s-ajungeți înainte să intre la oră. Vineri era foarte hotărât și n-am reușit să-l conving să se răzgândească. Poate reușiți dumneavoastră.

Cu ce? Cu ciorapii ăștia ruși? Cu fața asta smăcuiță?

– Fuck! Nu putea să-njure și el în altă oră? Tocmai la Religie și-a găsit?

– Adică ce vreți să spuneți, că era mai bine să-njure în ora de matematică?

– Nuuuu, nici vorbă! Matematica-i sfântă.

Și-ți vine numai s-aduci slavă la nenorociții ăia de vectori. Diriginta lui fiu-meu e profesoară de matematică. Vorbește-n cifre. Și înțelege tot la fel.

Aruncând ochii pe ceas, constat că mai am la dispoziție doar 20 de minute. Așa că-i rostesc dirigintei numărul magic, pe care, evident, fiind un număr, îl înțelege, și mă bulucesc spre ieșire. Așa cum mă aflam. Cu halatul încheiat strâmb la nasturi, cu ciorapii ruși și cu smacurile proaspăt aplicate.

În drum, mai am timp să mă informez telefonic la „inculpatul” de odraslă unică și neprețuită dacă „profu” de religie e preot. Răsuflu ușurată când aflu că nu. Măcar poate-o fi mai tolerant cu aspectul meu „neortodox”.

– Și cum ai înjurat, copile?

– Las’ că afli tu!

Mă rog, nu mai e vreme de investigații. Ajung într-un suflet la liceu și-ntreb un elev mai mărișor:

– Unde mă-sa-i profu’ de religie?

Ăla are chef de glume cu mine:

– Eu sunt, doamnă.

N-am chef de glume cu el:

– Auzi, băi țacă, pe vremea când eu îmi toceam coatele și neuronii prin liceu, tu te încălțai cu fesu’ pe dos. Asta ca să nu zic ce făceai cu puța. Crezi că de glume-mi arde mie?

– Doamnă, eu sunt! Dacă nu mă credeți, întrebați-o pe doamna de matematică, uițați-o că vine.

Și asta are chef de glume proaste:

– Dânsul este domnul profesor. Vă las să discutați situația elevului și-mi spuneți apoi la ce concluzie ați ajuns.

Văleu! Am pus-o, vorba lui Gicuță. Acum să te văd, madame! După ce-am trecut prin toate culorile semaforului, încerc să-mi recapăt ritmul normal al respirației, bâiguind scuze palide între două expirații ce par să nu se mai termine.

Țacă,... ăsta, dom’ profesor pare să nu observe că eu am o problemă anatomo-fiziologică-patologică și ține morțiș să-mi dea amănunte despre incidentul care-a dus, conform diagramei cauză-efect, la întâlnirea noastră de gradul zero:

– Știți, a-njurat.

Spune-mi ceva ce nu știu!

– A zis „băga-mi-aș”!

– Uh! răsuflu ușurată. Mă speriasem, credeam că l-a pomenit pe necuratul...

– Păi nu, dar, după cum vedeți, a pomenit-o pe necurata.

Mă rog...depinde ce-ai făcut cu ea când erai mic.

– Și m-am enervat și...

– Cum adică v-ați enervat? N-ați ajuns la lecția cu păcatul mâniei?

– Ba da. Dar tot m-am enervat.

Eu nu întrebam dacă le-ai predat-o lor. Ci dacă tu ai învățat-o.

– Și i-am dat un trei.

– Ce-a fost mai întâi, treiul sau înjurătura?

– Păi treiul, că nu-și făcuse tema.

– Atunci se explică.

– Ce să se explice?

– Înjurătura. S-o fi enervat și el. Iertați-l! La lecția asta cred c-ați ajuns. Am înțeles că vreți să-i scădeți nota la purtare...

– Nu, nici vorbă!

– Cum... nu?

– Păi nu!

– Păi bine, măi Ț... dom’profesor, eu de ce mi-am rupt picioarele lunea la prima oră pân-aici?

– N-am știut că preferați altă zi. Dacă vreți, putem să mai vorbim și mâine. Mă duc acum la ore. Sărut-mâna!

– Să... nătate!

În drumul înapoi, aud un muncitor de la dezzăpezire răcnind cât îl țineau bojcii:

„Doamneee, nu mai vreau să fie luuu-uuni!”

Hehee! Mie-mi spui?!

Mihai Lovin

Țara lui Gică

Moto:

„Să furi o carte nu este o infracțiune ci un act de cultură” (*Radu Cosașu*)

Să furi o carte?! De unde? În locul celor trei librării, în cartierul meu, s-au deschis: o filială de bancă, o bodegă de partid și un magazin second hand... A devenit astfel imposibil, pe plan local, și actul de cultură amintit de Radu Cosașu. Pentru că în rest...

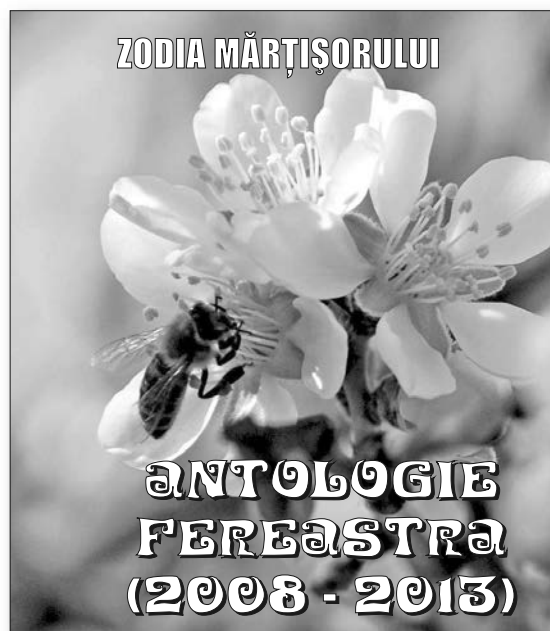
Directorul bibliotecii a fost schimbat cu un tovarăș pe viață (al **partidului** și ulterior al *partidelor*), probabil pentru că acesta din urmă, chiar dacă nu era de „meserie”, precum destituitul, se specializase în cultura mare, absolvind, după „Ștefan Gheorghiu”, agronomia.

La Direcția de cultură, salariul a fost plătit un an, prin poștă, unui transfug, care nu-și găsisese loc în propriul târg, trăind greu (avea toată familia înghesuită într-o singură *Cameră*). După ce a fost promovat, în locul lui a fost numit un alt sărman: un preot care făcea față cu brio la orice slujbă.

Prin casele de cultură s-au pripășit fel de fel de cluburi, vechea firmă fiind înlocuită cu două mai mici, dar luminoase, pe care scrie: BAR - BAR.

E drept, primarul nostru, doctor în științe (o)culte, ajută și el cu ce poate: le face scene concitadinilor, să se mai destindă cu spectacole de manele sau jocuri de artificii, conform devisei clsice „Aici sunt banii dumneavoastră!”

Dar toate astea sunt, desigur, firești, pentru că, am uitat să vă spun, orașul meu se află în Țara lui Gică.

Silvia GOTEANSCA

Bărbații plâng

Bărbații plâng ca pietrele în valuri
se unduiește lacrima la maluri
și trec lăsând durerea-n mii de spații.
Cine a spus că nu mai plâng bărbații?

Bărbatul primul a văzut pământul,
a plâns amar o patimă bălaie.
bărbații plâng adeseori cu gândul,
bărbații plâng ca fulgerul în ploaie.

Cine a spus că nu mai plâng bărbații?

Înnebuniți de cele șapte grații
bărbații plâng o mare primăvară,
bărbații plâng neajânduind ovații,
bărbații plâng, și iartă, și omoară...

Andreea TELIBAN

călăuza

iată cum te iau de mână
și te plimb pe faleză. tu nu crezi decât
în naturalețea unor picioare lungi.
/dimineața îmi bat joc de liniște. o măsur cu
ruleta de buzunar. aș zice că e o liniște
prost crescută./
iată cum mergem la un film.
bobina mă derulează și pe mine și degetele
tale care caută /și degetele mele care
caută./ filmul e cu un Dumnezeu excentric.
iată cum îți lipesc scotch peste gură.
tu poate crezi că e un joc într-o limbă veche
cu ceva coliere cu ceva scoici cu sirene.
cu marinari care își lipesc degetele de
talie dezvelită.
iată cum îți spun să nu fii prost.
telefoniez acasă și aflu că
filmele titrate s-au pierdut și că
soră-mea bea de stinge
iată cum facem shopping. te trag
de șireturi prin oraș și te enervez
și mă bucur zile întregi. /băiete. băiete./
de parcă am rămâne singuri pe planetă

Synthia ALBULESCU

Addenda la Castelul lui Kafka

Și pentru că se făcuse târziu,
timpul intra pe o ureche
și pe cealaltă ieșea...
oamenii se nașteau din argint viu,
exilau sufletul în câte o stea
moștenită din tată în fiu,
uitau fericirea la masa de seară,
la prânz o treceau la obiecte pierdute,
mai bătrâni c-o întrebare,

mai pustii cu o vară,
bolnavi de tăceri și de soare
de vino și du-te,
de dacă și vrut pe nevrute,
nu mai știau nici să se sărute
și visele se umpleau de praf în sertare...
Și pentru că se făcuse târziu
părinții plecau să moară departe...
dimineața irisul lor înflorea peste câmpuri
și mai găseai nopțile mamei
în începutul unui gest de-a se retrage-n fiu,
și mai treceau toți orbii lumii în convoi,
împleticindu-se-n marea beție
de a ajunge la castelul din mândra
și amarampărăție
ce-și mută-n fiecare zi câte puțin hotarul
departe, mai departe-n noi...

Cristina Bianca DAN

Culori din jurnalul unei flori de colț

ți-am spus că te iubesc într-o mie de feluri
în nuanțe de roșu, alb, roșuiv
pe limba curcubeului
nu mă uit înapoi ar fi prea simplu să mă
întorc spre norii cu tentă violet
și ploaia ce curge cascade
printre visele noastre verzi
desfă tu ultima filă
din jurnalul unei flori de colț
citește tu ultima lacrimă
rătăcită sub aripa timpului regăsit
ți-am spus că te iubesc fără cuvinte
sau semne nu am nevoie decât de un gând
sau de cântecul lebedei negre

Deniz OTAY

ultima ta cămașă singura mea rochie de mireasă

fiecare cămașă de forță în care
s-a zbatut mama mi se adâncește
tot mai tare în brațe /nu le dau
drumul sunt ultimele în care
a lăsat o urmă
de acum mă pândeste gândul că
e rândul meu să le îmbrac sunt
singurele lucruri pe care
mi le-a lăsat. o aleg pe ultima,
purtată la plimbarea
de dimineață când doamnele își
îmbrăcau rochiile de vară ca scoase din cutie
ultima în care și-a spus crezurile prin
somniașii agitați de atâtea vreme
//eu auzeam ce spui mamă ei te îndopau
cu pastile să-ți potolească crizele//
și acum îți îmbrac ultima cămașă
ca pe o rochie de mireasă/ te aud și te văd
tot mai clar
apropie-te le voi spune despre ce vorbeai și
cum îți uitai cuvintele din cauza caniculei/așa
se întâmplă pe timp de vară
dar acum a venit iarna și îmi îngheață
lunile de comă pe care încă le port în brațe/
cămășile îmi rămân undeva în pânțele
or să audă despre tine mamă chiar de-ar fi
să mă lege în propria mea rochie de mireasă

Aida HANCER

fiica sionului

nopțile parc-am avea plete de vin
iar diminețile se schimbă ca dinții de lapte
tot ce era poetic se întoarce împotriva mea
fiarei i-a trecut deja sângele prin blană
încă puțin și te vei întoarce în pânțele mamei
ras în cap cum ai vrut toată viața

înfășurat într-o pelerină de ploaie
dar noaptea îți vine să-ți agăți haina
de sânul drept al femeii iubite
o femeie moartă din punctul meu de vedere
și dată la câini
dacă n-aș ști că e iarnă te-aș întreba
de ce-ți ții agățată rochia de mireasă în geam
pentru că singura lumină ne vine prin mână
și singurul întuneric ne iese pe gură
într-o noapte și eu am avut părul de vin
și un bec economic în frunte
pentru pielea ta pentru mișcările pe care le fac
ești fratele meu fără să te ating
între liniile din palma ta mă leagă
ca-ntr-un hamac sunt o femeie frumoasă
plâng la comandă damigene cu must și
copiii mei vor astupa sticlele pline
ei vor fi dopuri de plută în fiecare urmă
de glonte și gloanțe în fiecare gură de vin
beți toți din el pentru că
acesta este sângele meu care se strecoară
printre voi ca un șarpe

Alexandra POPA

vizita

îmi terminam liniștită gustarea, într-o cantină
plină de studenți puși pe palavre. mă uitam
la picturile albastre de Matisse din stânga mea.
în ureche mi s-a insinuat o melodie de demult.
și, deodată, eram amândoi în încăperea
care se numește interiorul minții mele.
am încercat să fiu o gazdă ospitalieră.
să îți arăt casa, grădina, („îți place cum
am amenajat?”)

cum au crescut florile și buruienile
în imaginația mea.
apoi te-am condus către sufragerie,

prin cotloane prăfuite,
unde păianjeni maiestuoși îmi Țes visurile.
animalele mele de casă, ideile, s-au năpustit
înăuntru și s-au gudurat pe lângă tine.
tu te-ai instalat confortabil într-un fotoliu
croit din gânduri triste.
încruntat, cu mâinile adumbrindu-ți fruntea,
mi-ai admirat, politico, tablourile
confectionate din imagini dragi mie,
de care m-am îndrăgostit atât de tare,
încât le-am furat din clipele în care le-am trăit
și le-am Țintuit în cuie de cristal aici, pe pereți,
până ce au devenit amintiri.
„și atunci”, mă întrebi tu, politico

ca de obicei,
„înseamnă că tot ce ai știut și ai uitat
nu îți aparține lăuntric cu adevărat, nu?”
pironită de această întrebare, nu am pregătit
un răspuns.

doar ceai. simplu, sau vrei și biscuiți?
zahăr, poate?

adevărul e că nu mai Țin minte când și cum
ai băut
la poarta închipuirii mele. și nici nu mai știu
de ce Ți-am deschis.

deci, nu ești al meu cu adevărat.
după ce ai plecat, grăbit, te-am urmărit
de la fereastră până ce te-ai topit
în lumini albastre. am ferecat la loc
singurătatea-mi, stingând, pe rând, luminile
din fiecare odaie,
cufundându-mi sufletul într-un rece întuneric.
dar cât mi-e de dor să iubesc și să nu știu nimic!

Roman în lucru

Florin AĞAFIȚEI

Strada
Doctor
Carnabel

Vântul bătea cumplit și cerul părea să se acopere cu nori cenușii. În clădirea cu camere mortuare nu mai rămăsese nimeni dintre cei veniți să-și vadă morții. Era o clădire mare, cu mai multe camere, fiecare numerotată atent. Pe partea dreaptă erau cinci camere, iar la camera cu numărul cinci se afla bunicul, întins în sicriu, cu mâinile încrucișate pe piept. Familia se răspândise prin oraș după cumpărături și mă lăsase pe mine să stau cu el, în caz că mai vin rude, cunoscuți, veterani de război, pentru a-i aduce ultimul omagiu. Hall-ul clădirii era rece, iar ușile scârțâiau la fiecare zbatere a vântului ce transforma totul într-un concert funebru.

Nu avusesem puterea să mă uit în sicriu, să-l văd pe bunicul mort; și nici măcar să stau în dreptul ușilor întredeschise, ce se mișcau ori de câte ori curentul le deplasa, smulgându-mă din reverie, deși o parte din mine rămânea încordată la maxim, încercând să surprindă orice altă eventuală mișcare.

Ieșii în pragul clădirii, lăsându-l pe bunicul singur, doar cu lumânările aprinse la căpătâi. Afară, lumea se mișca pe stradă în diferite direcții; un câțel jigărit trecu pe la picioarele mele încercând să capete de mâncare. Doar un biscuit rățacit prin buzunare, nimic mai mult, fusei capabil să-i arunc. Apoi un mureț surd și parcă o voce care mă striga de departe, pe numele cel mic, se făcu auzită în mintea mea. Mă întorsei rapid către hall-ul clădirii mortuare și pornii cu pași înceți către camera unde se găsea bunicul. Cu privirea urmăream, deși îmi impusesem să nu mă uit, la ce se afla în celelalte încăperi încuiate cu lacătul, dar ale căror uși crăpate permiteau să zărești dintr-o singură ochire, interiorul lor. Peste tot, morți singuri, așteptând să fie duși la groapă. În dreptul ușii bunicului, curentul se făcu puternic resimțit, iar lumânările se zbătură ca și cum cineva vru să le stingă.

Avui impresia că bunicul respiră. Pulsul îmi crescuse instantaneu dar găsii puterea să mă apropiu de sicriu; o curiozitate morbidă mă îndemna să mă uit de aproape, să văd cum arată, deși o altă parte din mine mă trăgea înapoi și-mi spunea să nu fac așa ceva, căci voi regreta tot restul vieții. Oricum, dorința mea de a-l ține minte pe bunicul viu, așa cum era el odinioară, se spulberase din clipa în care, ajungând la ușa apartamentului unde fusese obligat să se mute după ce casa-i fusese dăruită, văzui eșarfele negre atârinate, iar din interiorul casei auzii voci tremurate de emoții și plânsete.

Bunicul nu mai era viu; se dusese, ca și cum nici nu existase. Lăsase în urma lui câteva tablouri făcute de propriile mâini, o bibliotecă veche, cu cărți pe care nu le mai lua nimeni în seamă, câteva reviste de colecție, un aparat de radio stricat, un televizor, o mobilă săracă, dar bine întreținută, câteva unelte de scris, între care și câteva tocure, un prespapiér, o călimară cu cerneală verde, de dinainte de război, păstrată ca un suvenir aparte, un coral primit de la un fost prieten, o carapace de broască țestoasă și două vitrine pline cu sticlute foarte

mici, umplute cu diferite colonii, de rare esențe și parfumuri...

Bunicul stătea întins, demn, cu o pată vineție în dreptul obrazului stâng, pată ce se pierdea spre ceafă, semn al comoției ce întreprinsese firul vieții. Curentul izbi ușile puternic și rămăsei prizonier cu bunicul care, parcă începuse a-mi zâmbi. Prezențe ciudate simțeam că se învârt în jurul meu, că mă ating involuntar și că zboară înconjurând sicriul, plutind apoi spre lumină, prin geamul mare, ce dădea către stradă, spre oraș. Auzii lătratul cânelului vagabond și ieșii în fugă, alergând pe hall-ul clădirii, urmărit de niște forțe care încercau să mă rețină cu degete invizibile, să mă prindă în mrejele lor insesizabile. Mă liniștii afară, pe trepte, aprinzându-mi o țigară...

*

Strada Doctor Carnabel - la nr. 47 - avea o curte largă, interioară, protejată de un gard verde și o poartă ce dădea spre spațiul ocupat de câteva case vechi, mari, boierești. Pe dreapta, erau familiile Rusu, Nisip, Giurgiuc, Bergman iar în stânga, într-o casă stil vagon, cu camere foarte înguste, înalte și lungi, se afla familia doamnei Manolache.

Doamna Manolache avea două fete, bune de măritat, care purtau fuste foarte scurte; seara, erau așteptate la poartă de diferiți indivizi care le luau cu trăsurile și le aduceau abia a doua zi, pe la prânz. Tocmai în fundul curții, pe centru, se afla și casa bunicilor. În față avea o curticică cu un gârduț din lemn, făcut de bunicul, pentru a proteja florile și cei doi meri ce umbreau ferestrele cu cercevele marcate de câteva noduri cafenii. O masă cu picioare metalice și câteva scaune așezate în jurul ei, serveau ca loc de popas pentru invitații ce se succedau des în casa bunicului: avocați, medici, pictori, scriitori, profesori...

Casa avea câteva camere înalte și răcoroase vara, cu sobe de teracotă și o marchizută vopsită în verde, ce folosea drept bucătărie, vara, bunicii. De acolo răzbăteau, adeseori, mirosurile plăcintelor scufundate în smântână, cozonacilor cu stafide brune și miez dulce cu nucă plimbată prin cacao, al laptelui proaspăt adus de lăptarul ce trăgea mașina în dreptul porții. Acesta lăsa sticlele de câte un litru în dreptul ușii fiecărui locatar, în niște chestii metalice, dreptunghiulare, special întocmite pentru fiecare sticlă în parte. Sticlele aveau capace simple, din folie de aluminiu, colorate în alb sau roșu; cele în roșu arătau că acolo se afla iaurtul gras, iar cele albe, laptele dulce, numai bun de servit cu o felie de cozonac. Dimineața, bunicul stătea la masa din fața casei, cu ochelarii pe nas, citind ziare diverse sau revista Magazin Istoric, din care nu-i lipsea nici un exemplar din cele editate până atunci. Avea o întreagă colecție, cu coperti colorate și personaje fantastice care îmi înfierbântau imaginația ori de câte ori bunicul îmi povestea despre ele. Țin minte că, odată, începuse să-mi spună legende despre Mihai Viteazul. Bineînțeles, povestirea acestora a durat mai bine de o săptămână, prelungită abil de narator; nerăbdarea mea creștea cu trecerea zilelor, întrebând mereu ce s-a mai întâmplat sau ce a mai făcut domnitorul valah. Ei, asta o vei afla mâine, spunea atunci bunicul și se ridica fără alte comentarii, lăsându-mă să-mi imaginez ce va să urmeze. Și a sosit și ziua în care domnitorul a fost ucis mișelește. Vocea bunicului se stinse brusc, lăsând un gol în atmosferă și în inima mea. Am plâns mai multă vreme; nu mai știu cam cât timp nu m-am putut stăpâni. Eram un copil de câțiva ani, iar șocul

unor asemenea vești începea să mă marcheze de timpuriu, arătându-mi că în viață lucrurile pot fi și nedrepte sau, mai ales, nedrepte.

Apoi, pe oricine întâlneam sau venea pe la bunici, îl întrebam, pătruns de importanța adevărului rostit: știi că a murit Mihai Viteazul? Și respectivul zâmbea, mângâindu-mă pe creștet, spunându-mi că nu, nu știa, că abia atunci afla de la mine o asemenea teribilă, șocantă, veste. Și numai gândul acesta - că doar eu și cu bunicul știam așa ceva, din cărțile lui vechi, mă mai liniștea, într-un fel...

*

Pe Strada Doctor Carnabel, la nr. 47 stăteau și două fete, de vârste mai mari decât ale noastre - ale celor câtorva băieți - ce numărau unii, 10, alții, 11 ani. Pe una o chema Emilia, iar pe alta, Carmen. Carmen era mult mai mare decât noi, căci avea 15 ani și renunțase să se mai joace cu păpușile, având alte pretenții de la existență. Odată chiar ne-a și trântit-o tuturor, în față: „Voi sunteți niște puști obișnuiți cu praful comunal, nimic mai mult! Veniți de două ori la oraș, pe an, și credeți că de acum le știți pe toate!”. Și ne întoarse spatele, retrăgându-se în casa ei unde nu pătrunsese nici unul dintre băieții cu care mă jucam: nici Dan, nici Doru și nici măcar Gelu, care era puțin mai ciudat, căci atunci când vorbeai cu el, se legăna pe ambele picioare ținând mâinile încrucișate la spate, pendulându-se înainte și înapoi, cu piciorul drept ținut întotdeauna înaintea celui stâng. Când termina de spus o propoziție, automat se oprea din legănatul acela ciudat și te privea cu o față de om uimit. În rest, era un băiat normal, care putea să-ți spună ce auzea el prin perete, căci era vecin cu Carmen însă, nu tot ce ne zicea părea să aibă legătură cu realitatea.

Emilia, în schimb, era o fată de 14 ani, deschisă inițiativelor și foarte sociabilă; cel mai mult o îndrăgeam eu și se pare că sentimentul era reciproc. Avea ochii mari, negri, buze vișinii și sâni în formare, pe care mă lăsase să-i ating, fiind amândoi în magazia din spate cu lemne a bunicului, unde în semiîntunericul de acolo ne ascunsesem de toți ceilalți care ne căutau prin diverse alte locuri, numai pe acolo nu. Îngrămădită în mine, printre lemne, i-am simțit unul din sâni cum mă împungea în cotul drept; atunci i-am cerut să mă lase să pun mâna pe sâni ei. Ea a râs încet, apoi și-a desfăcut bluza. Avea doi sâni tari, ca două pietre. Eu, să fi avut cam 12 ani, nu mai mult. Țin minte că i-am mângâiat sâniul mult timp și că am ieșit din magazie când toți ceilalți trecuseră la un alt joc, cu pietre, în mijlocul curții, uitând de noi. Emilia mă trăsese atunci de mână și, profitând de neatenția bunicii, ne strecură din nou în magazie, de data aceasta într-un loc și mai potrivit, unde găsim de cuviință să întindem o pătură veche, ce stătea atârnată într-un cui. Printre scândurile magaziei pătrundea un soare molcom, ce cădea direct pe bluza semitransparentă a Emiliei.

Aceasta se dezbracă încet, lăsând să se vadă întreg bustul de țigancă, cu sâni drepti și sfârcuri înfundate. Fosgăiau insecte nocturne pe sub cojile trunchiurilor tăiate și așezate regulat în vechea magazie; fluturi neștiuți ne băteau cu aripile și se lăsau lent pe spatele sau pe fețele noastre speriate, dar nimic nu ne împiedica să ne explorăm trupurile în clarobscurul încăperii. Țin minte că, într-un târziu, am adormit pierdut între sâni care miroseau a lapte prins și fum de dimineață, așa cum îl simțeam la țară, devreme, când mă trezeau cocoșii în ceas de vară...

*

(Continuare în pag. 17)

(Urmare din pag. 16)

Strada Doctor Carnabel

La pomană bunicului nu am mâncat absolut nimic; un nod uriaș mi se oprise în gât și nu mai puteam să respir, dar să mai și mănânc; în schimb, mă uimiseră ceilalți, care se așezaseră vârtos la mese, mâncând și bând de parcă nu se găseau la pomană, ci la o petrecere de unde lăutarii mai lipseau...

Am ieșit din casa bunicului și m-am așezat pe o bancă din apropiere; o femeie cu aer brunet trecu pe lângă mine și mă privi prelung; se opri, parcă, din mersul grăbit și căută adânc în ochii mei. Tresării; o clipă am crezut că este Emilia... dar gândul mă părăsi repede. Femeia își continuă drumul. Când ajunse la capătul aleii, se întoarse către mine și, în umbra unui salcâm plin de floare, zâmbi, ducându-și mâna la piept. Apoi dispăru după blocul înalt, lăsându-mă și mai tulburat...

*

Bunica obișnuia să facă dulceață din flori de salcâm; parfumul acesteia se răspânda în diminețile de primăvară foarte devreme, venind dinspre mica bucătărie improvizată, cu geamlăcuri verzi și ușă din lemn, prin care pătrundea ades lumina. Nu doar florile de salcâm își aflau liniștea ultimă în borcanele de dulceață ale bunicii, ci și smochinele care odihneau albastre-mov pe crengile smochinului verde adumbrat, crescut la adăpost, în spatele casei, chiar la ieșirea din magazia de lemne.

Deși casa bunicilor se afla în plin centrul orașului, aici mă simțeam exact ca la țară, căci grădina din spate, mult mai mare, cuprindea un spațiu unde odihneau legume bine îngrijite - roșii fragede, vinete dolofane și ardei ce plesneau, de grași ce erau, alături de vișinii înalți din care se făceau diverse minunății apreciate de musafirii ce treceau pragul casei nu de puține ori. Vinul din vișine și dulceața cu parfum de scorțișoară îmbătrânită pe foc, făceau deliciul meselor cu vânat, căci bunicul avea pușcă și, nu de puține ori, ieșea în împrejurimile orașului de unde venea înapoi, fie cu o găscă sălbatică, fie cu un iepure de câmp ori cu un fazan ce se rătăcise în direcția puștii sale. Masa era întotdeauna plină și bogată în delicioase mâncăruri; de la limba de vită în aspic, la tortul sub formă de buturugă și dulceața de smochine, nimic nu lipsea din tot ce putea uimi și incita papilele gustative ale mesenilor invitați sau neinvitați.

Bătrânul vișin, ce străjuia un beci construit de bunicul cu mulți ani în urmă, dădea o producție impresionantă, de câteva sute de kilograme. De ea profita bunicul căci, în magazia de lemne, în spații strâmte, lăsa la odihnit butoaie mici, cu doage maronii sau vopsite în verde, în care mustea vinul de vișine, răspândind parfumuri grele, ca de peltea întinsă atent pe feliile cu unt galben, sănătos.

Într-un colț, ghemuit aidoma unui pitic în vârstă, stătea un alt butoiș, din lemn de ci-reș, în care bunicul obișnuia să țină vinul rezultat din fermentarea smochinelor. Smochinul - protejat iarnă de iarnă - ajunsese mai înalt decât casa, iar vara, bunicul aduna două producții din ramurile sale cu frunze ce umbreau pământul, dând posibilitatea unui clan de pisici să-și facă acolo adăpostul. Dintr-o singură producție rezultau câteva kilograme de dulceață, iar din alta, câțiva zeci de litri de vin.

Dar cea mai uimitoare prezență a grădinii, era singurul butuc de vie ce creștea în spatele micii marchize de vară și care urca pe acoperișul casei, întinzându-se pe toată suprafața, în toate direcțiile, atent monitorizate de mâinile dibace ale bunicului. Butucul de vie era atât de bătrân, încât devenise, prin grosimea lui, asemănător trunchiului unui copac, așa încât, nu de puține ori ne cățaram pe el cu mare ușurință, iar de acolo ajungeam pe casă, la savuroșii struguri.

A fost o aventură de început a copilăriei, de a mă cățăra pe un butuc gros și înolăcit ca un anaconda uriaș, până la înălțimea streășinei și dincolo de ea, printre frunzele de vie și strugurii atârnați generos, să privesc întreaga curte de la o nefirească înălțime, iar printre crengile castanilor să zăresc trecătorii ori rarele mașini ce traversau zona. Mi se părea că pot atinge cerul, că tot universul se găsea la picioarele mele. Erau iluziile copilăriei fericite.

Și astăzi, când trec prin anumite locuri, aerul din trecut reînvie starea acei curte, în preajma unor garduri din fier învechite, de care se mai agață cine știe cum câte un vrej uitat de vie, sub care pisici necunoscute își îmbibă mirosul aparte, menit a mă purta că-tre anii lipsiți de griji petrecuți pe Strada Doctor Carnabel...

*

Familia Bergman era o familie de evrei ce stătea în aceeași largă curte în care se afla și casa bunicilor. Casa lor nu avea garduleț; din alee intrai direct înăuntru, printr-un hall larg și rece, către niște încăperi mai joase. Un balcon închis cu coloane grecești, vopsite cu galben pământiu, mărginea una din camerele cu geamuri mari, până la streășină. În casa lor, dacă priveai de afară, puteai vedea aproape totul, fără mari eforturi: cum se trezea familia dimineața, cum se îmbrăcau membrii acesteia, luau masa, își făceau rugăciunile sau se pregăteau să iasă în oraș, căci celor din familia Bergman le plăcea mult să iasă la plimbare, indiferent de anotimp, să zăbovească pe faleză, la malul Dunării.

În familia Bergman erau și doi băieți; pe unul, îmi aduc aminte, îl chema Cornel și era cel mai mare dintre copii; avea chipul mai mereu trist, îngândurat, iar înainte de a-ți răspunde la vreo întrebare, cine știe cum pusă, ducea mai întâi mâna la gură, după care te privea curios ca pe o insectă nemaivăzută, abia silabisind răspunsul. Fratele lui, născut târziu, avea vreo trei anișori și alerga mai tot timpul prin curtea largă, îmbujorându-se repede, declanșând panica doamnei Bergman, care striga imediat după el, să treacă în casă. Bineînțeles, copilășul nu o asculta și alerga atunci mai mult și mai repede, până ajungea la poarta cea mare, ca să vadă ce se întâmplă în stradă. Strada îl atrăgea în mod fascinant, căci acolo aveau loc întâmplări pe care nu le putea trăi în interiorul curții. Treceau mașini, numite pobede - nu știam că exista o marcă numită astfel, Pobeda, (pronunțat cu a în loc de o!) și care în rusă înseamnă „Victorie”, trăsuri, calești vechi, camioane, pietoni, căruța lăptarului, iar în spatele

Universității - care era chiar în vecinătatea curții de la nr. 47 - numeroșii tineri adunați în dreptul unui perete pe care se aflau lipite niște hârtii. Nu de puține ori, tinerii puteau fi observați plecând de acolo, fie urlând de fericire, fie plângând de ți se rupea inima. Micul copil al familiei Bergman întreba agitat, în stânga și în dreapta, de ce râd sau plâng oamenii aceia, dar nimeni dintre noi nu era capabil să-i ofere vreo explicație, în așa fel încât s-o înțeleagă...

Șmil era un bărbat înalt, cu părul roșcovan și fața mâncată de vărsat de vânt, care trăia împreună cu familia Bergman fiind un ins de-a dreptul ciudat; vorbea arareori și-și juca invariabil toți banii pe care-i câștiga prin muncă grea - în Combinat - la LOTO. Spera să dea lovitura și să plece în Israel. N-a câștigat nicio dată nimic.

În schimb, când a hotărât să plece în Israel, împreună cu familia Bergman, și-a donat singura lui haină, de piele îmblănită, unui nepot ce venea la doamna Manolache. Spunea că, acolo unde pleacă el, în Israel, nu o să mai aibă nevoie de așa ceva. Bergmanii, cu care bunicii se înțeleseseră foarte bine, ne lăsaseră un chaise-longue, pe care ajunseserăm să ne batem, căci era teribil de plăcut să stai întins ca într-un hamac și să te lași legănat de adierea vântului, mai ales în după amiezile de vară, când lumea se afla la somnul de amiază, iar curtea se scufunda în tăcerea ei vegetală, pentru câteva ceasuri. Rămâneam benevol afară și urmăream ce se petrece în lipsa locatarilor - retrași în camerele lor răcoroase - prin curtea largă, aparent pustie...

*

Cortegiul funebru purtase sicriul bunicului după reguli prestabilite, până aproape de modestul cavou, în fapt, o groapă cimentuită, în pereții căreia urma să fie introdus bunicul pentru totdeauna. Lăsasem cortegiul să o ia cu mult înaintea mea, căci nu aveam de gând să particip până la final. Nu vroiam să mă număr printre aceia care aruncă bulgări uscați de pământ peste sicriul trist al bunicului. Mi-l închipuiam de cealaltă parte a lemnului bătut în cuie mari, cum încearcă să mai zărească lumina caldă a verii, cum dorește să mai privească florile colorate intens, pe care le pictase în nenumărate rânduri.

Am întors spatele și am ieșit din cimitir, pornind pe străzile ce mai păstrau case vechi. Era amiază și lumea își făcea siesta. Ici, colo, câte un trecător grăbit, căuta un loc umbros ca să-și revină; căldura nu mă deranja cătuși de puțin.

PANTOFURI

Catherine Baumer

Pe țarmu-opus, cu pânzele umflate,
Vaporul roșu-și ia avânt.
Avida-mi inimă abia mai bate,
Parcă-i deja băgată în pământ.

Marie-Dominique Crabières

Fiind culeși și struguri și smochine,
Încep să cadă frunzele pe rând.
Zilei de mâine oare ce-i revine?
Aud, se pare, viforul suflând...

Nathalie Dhénin

Chiciura dintâi alungă
Porumbeii de pe case.
Lipsa ta e și mai lungă
Și-amintirile-s stufoase.

Traducere de **Ion Roșioru**

ÎNSEMĂRI DE LECTURĂ

Mihai Lovin Casoca

Golgota minții umane

Cartea lui Ștefan Doru Dăncuș (**Avocații Cerului** Editura Singur, Târgoviște, 2013) este o apariție oarecum singulară în peisajul literaturii noastre actuale: un colaj inteligent și incitant (eretic, ar putea spune un habotnic), bântuit de himere ale conștiinței ce pot fi acuzate de toate relele lumii

Folosind simbolurile biblice cu dexteritate, autorul recompune scenariul unei judecăți de apoi ce reprezintă, în egală măsură, o cină de taină, cu cei 12 avocați/ apostoli pledând cauza autorului, în ipostaza de erou principal al cărții, care, precum «Nebunul» acela crucificat atunci, frumos și imperturbabil trăiește, iar dacă este chemat vine - vine de fiecare dată pentru a se preda.

Probabil știe, așa cum sugerează unul dintre avocați, că cei ce ucid profeții și profețiile devin umbre coclite de uitare: *Eu însumi, fost Educator, fost Profet, am făcut câțiva pași simpli și am devenit OM, de aceea, liniștit, aștept să dispar (într-un banal accident de circulație, într-o explozie datorată gazului nesigurat, într-o dimineață în care cântecul unei păsări îmi va străpunge inima etc.) Prietenii mei, șoarecii, îmi spun să plec, să mă salvez. Sunt, însă, bătrân, nu mai pot să urec decât muntele minții mele și să-i spun lui Dumnezeu că trădarea continuă.*

Pledoariile apărătorilor se bazează pe crâmpie de manuscrise, ciorne ale zilelor trăite în stare de levitație, efuziuni lirice („plouă fals în lumea asta plouă crunt în altă viață/ doctori mă extrag din îngeri plouă pentru tot poporul/ nu-mi pot da ființa care între frontiere-ngheață/ rana mea de azi pe mâine - rana mea de ștefan doru”) sau revolte violente în numele adevărului, nemolipsit de credințe cosmetizate: *Omenirea nu trebuie să fie un traficant de bibli, un stup numit «biserica» în care existența ei devine vandabilă*

Iată ce citează, din colajul scrierilor risipite, al patrulea avocat: „să ne revoltăm odată la naiba/ soțiile ne-au adus merinde la bariadă/ puști drapele țeluri - toate zierele scriu/ despre noi - s-a decretat stare excepțională./ la naiba am spus aruncând țigările/ ne revoltăm!/ în țărână au rămas sângele zarurile”.

Eficiența acestei revolte, mai ales pentru scriitor, este însă discutabilă, atât timp cât totul se petrece în biroul „doamnei directoare” acolo unde: „rilke nichita van gogh - cu toții ne corectăm ținuta/ trecem unii prin alții spre ieșire/ din spatele unui monument istoric/ se holbează la noi ministrul de interne”

Pledoariile sau completările avocaților se amestecă cu gândurile acuzatului și cu rumoarea timpului, definind atrocitatea singurătății omului, în clipa în care ar fi obligat să se

întoarce în propria sa vastă închisoare, care este natura de sub cerul cu gratii. Să fugim în munți, strigă exaltați unii, dar imediat pun problema: *ce vom mânca acolo? ce vom face acolo?, noi știm doar internet, mașini, calculatoare, televizor, apartament, cont în bancă ș.a.m.d.*

Ceea ce îl va încânta, probabil, pe cititor este imaginea mării nimicului. Ei bine, cititorului acestuia (mioritic), românului care mai ține să fie și altceva decât un păcălit al istoriei (plătind triplu un amărât de salariu, care: 1. Este plătit cu timp de viață; 2. Este folosit pentru obținerea unor produse de care omul s-ar putea lipsi; 3. ...accentuează raționalmente și direcțiile impuse de «rațiunea economică» - cel mai diavolesc concept al acestui timp) i se dezvăluie structura grețosă a viermii uman: *Una din marile mele dezamăgiri a fost goliciunea în care au decis să trăiască cei ce se consideră stăpâni pe destinele oamenilor: În marile săli în care se discuta aprins despre frontiere, războaie, alianțe, legi, evoluții financiare ș.a. n-am găsit decât niște viermi nepuțințioși ce se bălăceau într-o mocirlă de bancnote și monede...*

Inserarea cotidianului în pagini spulberă prejudecăți și stârnește întrebări, mai ales în consistentul capitol al reclusiunii într-o pușcărie: *Uneori, pe sârma ghimpată din fața geamului cu gratii se așează vrăbiile. Le privesc. Intrăm în vorbă. Acum, toate vrăbiile din România au aflat că oamenii l-au închis pe Ștefan Doru Dăncuș într-o colivie gri, un fel de depozit în care sunt aruncate lucrurile ce nu-ți mai trebuie. Ore de ce au nevoie oamenii de el? se întreabă, nedumerite, vrăbiile.*

Iată o reflecție amară, numai bună de (re)citat în timpul zgomotoaselor și bine truatele campanii electorale de la noi: „Suntem, cu toții, dragi români, într-o pușcărie. Paznicii noștri - birocrății din politică, religie armată, finanțe, din primării, prefecturi, poliții și așa mai departe (că sunt enorm de mulți) ne obligă să semnăm zilnic hârtii, să plătim zilnic impozite și taxe, să tremurăm zilnic în fața biourilor și clădirilor impunătoare în care locuiesc, între ziduri utopice pe care le-au denumit granițe. «Statul» a cotropit totul, a invadat totul, suntem sub ocupație”

Cotidianul ne pătrunde până în măduva oaselor, mereu neschimbat, doar ascuns sub alte măști: *Unii din pușcăriași au avocați plătiți, se gândesc la faptul că plătindu-și astfel de ființe vor fi apărați cu adevărat, nu „din oficiu”. Avocații îi apără și fac sex cu nevestele lor. Când pușcăriașii ies le dau «gaură», adică îi fură, apoi își continuă viața alături de consoarele lor pătate. «Berlin Alexanderplatz». Nimic nu s-a schimbat din 1920 până în 2003, e un cerc vicios: pușcăriașii ajung din nou la pușcărie, avocații se culcă din nou cu nevestele lor. Copiii pușcăriașilor învață meseria de mici, avocații îmbătrânesc și predau ștafeta copiilor lor. Se repetă aceleași lucruri, se culcă aceleași avocați cu aceleași neveste. Carousel. La nesfârșit. Totul e-n regulă, și de ce ar trebui să intervină cineva? E convenabil pentru toată lumea.*

Dacă ar înțelege pușcăria precum Dăncuș, mulți oameni politici și-ar muta, pe viață, domiciliul acolo. Știind nu doar că-l merită, dar și că aceasta ar fi singura lor șansă de a evada din Cloaca Magna.

Înțelegerea libertății în spațiul concentraționar este, din nefericire, un exercițiu prea dificil pentru domniile lor: *Așa că dragi români, mica noastră pușcărie cu deschidere la Marea Neagră, pe care îmi arog dreptul DE-A O IUBI,*

nu este o invenție. Organizarea socială e aceeași din orice pușcărie (pușcărie: element care, alături de altele, creează în timp uniunile de pușcărie, apoi gintele, cnezatele, voievodatele de pușcărie și în cele din urmă statul pușcărie, locuit de români și românce pușcăriași, cu odraslele lor cu tot...

În mod paradoxal există tocmai în pușcărie o intimitate cu Dumnezeu, greu accesibilă, dar posibilă: „... legătura cu Dumnezeu nu se mai poate realiza prin popi, ci direct prin Isus și prin crucea Lui. E stare de urgență pe Terra. Unii au înțeles asta și-au părăsit «sistemul», alții (cei mai mulți) nu vor să conceapă faptul că persistă în extinderea gropii comune”

Și atunci, dacă acolo e posibil, de ce afară nu se poate? Ne e frică de cine? „...Cu ce pot acei viermi ce și-au dat numele de «autoritate de stat», să împiedice un cutremur sau o furtună năpraznică. Cu legitimațiile lor? Cu funcțiile lor? Cu «puterea» lor de a emite o lege care să le interzică? Aștept să apară cel ce arată legitimația plină de ștampile unui incendiu și să oprească flăcările. Încă n-a apărut dar acum 2 000 de ani a existat cineva care, atunci când a spus mării să se potolească, aceasta L-a ascultat. El se numea Isus. Iar cei cu legitimații și diplome, cu funcții și «putere», au decis că trebuie omorât. Era deranjant: Isus nu avea nici o diplomă!”

Există, în textura cuantică a cărții lui Doru Dăncuș un univers în expansiune, o credință care se îndoiește, dar dă lumină, precum poezia lui Vasile Voiculescu, și adevăratul final al cărții este, cred, acesta: „Iar după ce m-am gândit îndeajuns, am urcat Golgota minții umane și mi-am coborât Fratele de pe cruce.”

Otilia Ardeleanu

Tangerine tango ori cea care mă simt(e) o altă lume

Anul se termină cu mine. Anul începe cu mine. Cum aş spune... Regele a murit, trăiască regele!

E o zi de muncă nouă și oamenii par noi, deși îi cunosc de mult. Cred că au o nouă atitudine. Mai relaxați, cu zâmbet înnoit, voluntar și cu tradiționalul... știm cu toții care este acela. Mă salută ca și când aş fi așezată pe un scaun important. Cu un aer degajat, convinși că numai în felul acesta poate începe o lume mai bună. Este un fel de ritual în care preferăm tăcerea, cea care vine din adâncul ființei și se manifestă în simple gesturi, în curajul ori sfiala din priviri. Eu afirm și confirm naturalețea lor, dintr-o mișcare subtilă.

Trecuți prin filtrul începutului, cunoștii mei își iau soarta în serios. Adică, se apucă de lucrurile încă neterminate. Nu pot începe altceva atâta vreme cât sunt ciuntite înseși faptele lor. În aroma necunoscutului, ceva trebuie adlmeat.

Ordinez gânduri. Curăț ultimele tare ale trecutului. Sorb o gură-două din lichidul acesta al zilei. Când eram copil, ieșeam în curtea abia ninsă, luam în căuș zăpada din fulgi nelipiți care scrâșneau și mușcam din ea ca dintr-un codru de pâine. Gustul ei inițiat nu aveam să-l mai simt niciodată.

Mi-amintesc, aseară eram prea singură.

(Continuare în pag. 19)

(Urmare din pag. 18)

Tangerine tango

L-am căutat. Nu mi-a răspuns. M-am îngrijorat, dar până să aflu amănunte, i-am înlocuit lipsa cu câteva minute bune de lectură.

Am intrat în mica bibliotecă și am luat o carte la întâmplare. A Cameliei. O primisem cadou anul trecut. O răsfoisem și atunci, dar acum simțeam nevoia să o citesc. Așa cum aș sta față în față cu iubitul, la o cafea altfel. Mută. **Tangerine Tango**.

O culoare? O atitudine? O semnificație? O dispoziție? Aveam să aflu: o altă lume în trend. O alta!

Totul începe cu o „Dragoste târzie”, dar niciodată nu spune niciodată! Căci niciodată nu e târziu pentru dragoste: *Apus de soare –/ o portocală arzând/ pervazul nopții*, motto al poeziei tangerine tango, un motto al vieții la culoarea zilei!

Tendințe(le) **Tangerine Tango** reliefează un teren al senzațiilor, o combinație de portocaliu, roșu, corai, ca și predominantă a poeziilor incluse în acest capitol. Și iată-le: „vânt” -ul „oranj-roșiatic”, „pajiștea de foc” (**Invocație**); „jetul portocaliu”, „argila roșie”, „cărămizile sângelui”, „coji de fructe roșii”/ (**Argument**); „șalul oranj”, „cutia cu pantofi roșii” (**Visul**), „un fulg roșu de soare uitat”, „grădinile cu mandariini”, „pigment de oxid de fier” (**Remediu 2012**) - mărturisesc faptul că mi-a plăcut această abundență de expresii vii, în ton cu orientările actuale. Poeta alege culori pasionale, cochetează cu ele și le îmbracă, le poartă cu o anume eleganță, pășește atent pe covorul roșu de cuvinte sau chiar aleargă, cu ținută de atlet, în întâmpinarea cititorului. Tot ce o înconjoară, tot ce percepe, tot ce simte, ce trăiește este *tangerine tango*. Până și iubirea capătă această nuanță ispititoare.

Există o „Definiție” pentru „fructele pasiunii”: „... *dacă vei mușca din carnea lor/ vei simți o răcoare stranie, ascunsă în miezul de foc, / iar ea te va regenera*.”.

Urme de **Tangerine Tango** aflu și în „soarele mărtisor” din „Context” - o imagine care conferă, pe lângă feminitate, și un aer de speranță, de tradițional românesc. O trimitere către mitic și simbolic.

Interesant ca idee este că pe fundalul de portocaliu intens, aproape de roșu, Camelia Radu profilează adesea zăpezile, ca și când ele ar scoate petele întregii lumi pe care aproape că numai în vis reușește să o vadă undeva lângă perfecțiune: „*mai bine rămâi în zăpadă./ ca într-o minciună ușoară*.” (**Visul**). Obsesia pentru albul zăpezii contrastând cu roșiaticul oranj răzbește din mai multe poezii. Zăpada capătă valențe distincte și odată cu ea, poeta își salvează, pecetluiește, cuminește gândurile, ființa: zăpada care camuflează: „*Între timp a venit iarna./ acoperindu-i tatuajele și semnele satanice*” (**Visul**), zăpada care îngreudește: „*Durerea mea are chip de rutină.../ Zăpada a întemnițat-o între garduri/ cu vecini adormiți, peste care crește iarba/ și urlă uitarea*” (**Lamentația**), zăpada care are propriile simțuri: „*ce să mai spun despre gustul de zăpadă?/ Are sonor, pori fierbinți prin care ozonul/ mă năpustește albastru*” sau zăpada informațional-culturală: „*Fulgii de zăpadă sunt biblioteci/ de unicate, pe care le citești doar tu*” (**Povestiri despre Lună, când nu este acasă**), zăpada care îndepărtează, înstrăinează: „*zăpada uscată hârșăie sub tălpi străine./ mă dezlipesc de mama, de casă./ mă apropii de o planetă nouă*.” (**Exo-**

planeta), zăpada care adăpostește frumosul: „*mi-ai spus că în zăpezile din Bucegi/ au răsarit brândușe cu fruntea fierbinte*” (**Aproape oranj**).

Tangerine Tango este o stare de stări denumite prin chiar titlurile poeziilor: „**Invocație**”, „**Vis(ul)**”, „**Lamentația**”, „**Remediu (2012)**”, ori un soi de comunicare în exterior, o modalitate de ieșire din sine: „**Argument**”, „**Definiție**”, „**Context**”, „**Fereastră**”, „**Amurg în grădină**” etc.

Camelia Radu trăiește cumva istoric, se transpune în personajele altor vremi, se „reîncarnează”. Este plâpândă în lumea actuală, un Babilon upgradat: „*Durerea mea este vânt-albastră./ o lovitură în carnea prezentului./ un cearcăn sub ochiul obosit.../ Durerea mea se mișcă în voie, într-o cușcă de stele./ între sârme și vise universale./ pentru că azi, Babilonul este o imagine, / nu poate fi dărâmat*.” (**Lamentația**).

Atelier pentru design interior prelungeste visul „*undeva, între nimic și mâine*” ca o încercare de a lucra la tencuirea sinelui și de a zugrăvi încă o dată, de a redecorea interiorul cu tot ceea ce conține, cu lucruri de mult știute, după un stil nou, modern, captivant, cum, de exemplu, se sesizează în **Eva nouă**: „*Un fruct rotund să îți mai dau o dată./ să recompui candoarea primei mușcăături./ momentul acela în care/ mișcarea gurii mă năștea*” sau în **Exoplaneta**: „*Rămâne doar strachina de lut în care/ un bărbat singuratic/ și-a pictat pasărea dimineții/ la Horezu*”.

Deslușim schimbări, ornamente de suflet, „obiecte” care se regăsesc nu neapărat fizic, ci mai degrabă intrinsec poetei, un design personal și cu personalitate. Dar acestea au rădăcini adânci, mai către începuturile eului și suportă transformări **Tangerine Tango**, din care nu lipsește feminitatea și idolul masculin, desigur. Aceste transformări sunt stări, o serie de trăiri care se disting în metafore și sintagme caracteristice unei noi orientări, sunt, aș putea zice, micile alintări din viața văzută din perspectiva unei altfel de mode: „*Este doar un dragon răsucit pe trupul tău*” (**Argument**), „*dorințelor le dă semințe din plamă*” (**Întredeschis**), „*țin minte doar cum stăteam împreună/ pe un covor de lână subțire, / prin care nisipul îmi înțepa coapsele*” (**Definiție**), „*iau micul dejun în pat și răsfoiesc/ jurnalele lui Einstein/ (Ce minunat este Internetul/ fără ieri, fără mâine)*” (**Context**). Cum ar fi putut să uite tocmai de Internet - acest moderator al tuturor curiozităților, influențelor, cunoașterii, informării, apropierii din distanță a oamenilor! Și iată ce revelație: „*Îți dai seama că zăpada este paradoxală/ și seamănă cu Internetul? Îi trebuie/ doar un fir material cât o celulă/ pentru a umfla lumea în peisaje noi, în realități/ implacabile*.” (**Visul**). Alte stări sunt descrise subtil: „*Durerea mea are chip de rutină./ de resemnare, o cutie goală, luată de vânt*” (**Lamentația**), „*Eu îmi trăiesc oboseala de azi/ este o certitudine mai confortabilă/ decât orice scaun/ pe care mă inviți să stau*” (**Fără proptele**), și așa după cum spuneam, fiecărei trăiri, poeta îi găsește un obiect din viață drept corespondent.

Haute couture este anunțat încă din primul capitol, în **Remediu 2012**: „*Înainte de plecare mi-au spus: ia și bea./ pentru haute couture trebuie să fii otrăvită/ până în adâncul lumii*”. Intrăm deja în zona lucrăturilor fine, cele care ating, cele aproape intime: „*Porți pe tine un convoi de atingeri necunoscute/ stau ca polenul prinse de gânduri*”... „*Călătorim împreună, unii în gândurile altora*” (**Aproape**

oranj), într-o lume a dăruirii, a nevoii de desfătare mergând pe drumul cuvintelor ca pe drumul mătășii. O redescoperire a unei lumi vechi aduse în prezent, prin adulmecare: „*Nările mele erau năucite de mirosoari noi, din trecut./ hârtie proaspăt tipărită, stofă englezească, cerneală./ mătase, levănțică, vin demisec, ceai chinezesc./... / cobalt, acaju*.” (**Paznicul bibliotecii**) - o dedicație de Ziua Mondială a poeziei, cum și în **Fereastră**, pentru Nichita: „*Între asfalt și frunzele copacilor era o fereastră./ puteai să o intitulezi „Peisaj cu bărbat blond fumând*”.

Sigur, parte importantă a versurilor sale, centrul **Tangerine Tango** și fără de care nu-și poate explica mai bine sinele, nu-și poate evalua și nici etala stările, șiragul acela ca mătăniile: dorințe, plăceri, năzbâtii, calmul, tăcerea... se manifestă cu aprindere doar în prezența lui, a bărbatului, sprijinul acestei căutări și regăsiri în cuvinte **Tangerine Tango**: „*aș vrea să scriu despre tine, sub salcia nenăscută, / dar nu pot...*” (**Pe marginea apei**).

Uneori, poeta își comută rolul contrastelor. Acestea vorbesc, parcă, în locul ei, aduc expresivitate, nuanțare, clarificări: „*Dărele bucuriilor m-au tatuat cu miresme/ încă mă înfășoară... Locuiești în tăcere, acolo unde îmi țin urmele/... ești marginea unei lumi neli-niștitoare*” (**Pe marginea apei**).

Starea de nostalgie apare frecvent în versurile Cameliei Radu, sparge granițele sinelui. Se simte chiar o nevoie de a lăsa amprenta acestui interior care se dorește reconstruit în linii moderne, la îndemâna celui care dorește să viziteze, să achiziționeze ori să locuiască în poezie, ca într-o casă de vacanță: „*Nu te-am mai văzut/ fumam, când ne-am întâlnit ultima oară./ Între timp./ pereții au sublimat în singurătate./ au adus iarna pe care proiectez uneori./ un film necunoscut*” (**Povestiri despre Lună, când nu este acasă**), „*Aș vrea să scriu despre tine, sub salcia nenăscută./ dar nu pot.../ atunci când clilesc, lacrimi tu și vâd/ o imagine suprapusă, cu tine prin mine odihnă./ iar literele se albesc./ devin dinți de lapte în gura vieții*” (**Pe marginea apei**). Lipsa celui drag este înlocuită abundant de gânduri, imagini și amintiri savuroase, de dorința de înfruntare a distanței și înălțare la nivel de vis a acestora: „*Ți-am visat degetele de argint/ modelau încet, tocindu-se cu fiecare gest./ Treceai cu mâinile peste mijlocul fiecărei zile./ lăsați urme fine în fiecare rid./ realitatea devenea apus oprit*.” (**Tango**), „*A fost nevoie să plec la capătul lumii/ să ascult vântul străin/ foșnetul copacilor cu frunze necunoscute/... A fost nevoie să plec./ să am distanța necesară vederii mele*” (**Urna cu vise**).

Remarc faptul că, dintre momentele zilei, autoarea preferă amurgul, încadrându-se și el în **Tangerine Tango**, ca o „spuză roșie”, ca „neaua roșie de soare” (**Amurg în grădină**). Dar, cu siguranță nu poate trece peste ziua, amiază, dimineață și chiar peste noapte - văzută din „*Lanuri de stele date în pârg*” cum „*se adâncea pe sub piele./ o transfuzie mai puternică decât destinul./ și-mi căra în spate orașul*”. Chiar și „*Poetul a murit, vă spun de la început./ se lipise de paginile unui amurg./ Fără pulsațiile recalcitrante, lumea s-a risipit./ năucă./ Topite între migdali, răsar și azi nimfe de nisip/ numai cântecul a rămas/ înghițind portocala pe care ne plimbăm/ împărțind-o în meridiane*.” (Nimfe).

În **Prêt-à-Porter**, poeta agonisește, în primul rând, „*umerașe pentru haine*”, pe care

(Continuare în pag. 20)

ÎNSEMĂRI DE LECTURĂ

(Urmare din pag. 19)

Tangerine tango

așază în ordine „ipostazele vieții”, printre care și „Măștile singurătății”. Se îmbracă la întâmplare, adică își pune întâmplările pe ea și pleacă, „bezmetic”, prin viață: „pe bara șifonierului ipostazele vieții stau agățate/ le alegem în fugă, încercăm să le potrivim/... să fim în trend, să corespundem”, Se pare că nu va putea fi vreodată în pas cu moda, timpul trece pe lângă ea prea repede și multe dintre haine rămân în șifonier, nepurtate, deși fiecare își așteaptă rândul și fiecare are dreptul să fie de folos în felul ei de haină, să îmbrace umanul, să-și trăiască propria viață, ca și omul. Poate că tocmai acest lucru îi dă de gândit poetei, să inverseze rolurile și să reconsidere situația, să organizeze un alt șifonier de *prêt-à-porter* în care oamenii sunt umeșele de pe care timpul își alege, de această dată, ipostazele: „pe altă bară/ din alt șifonier, mult mai mare și mai întunecos/ suntem umeșele pentru haine/ din care timpul își alege ipostazele”. Un alt *prêt-à-porter* de actualitate este singurătatea. Ea se ia lesne prin *copy-paste*. Și deține mai multe măști. Ar mai fi tricoul pentru flirt și cel pentru gelozie: „tricoul tău flirtează, al meu este gelos” și, bineînțeles, niște detalii oranj à la mode: „un soare alb pe un cer portocaliu”, „năzuințe/ răsucite în piatra de iacin a verii”, „ramurile unui fulg de nea”, „substanțe instabile, flăcările,/ doar o iluzie a timpului privit de prea aproape.” Se poate considera că uneori, însingurarea vine în favoarea poetei care detestă întâlnirile gălăgioase, aglomerate, unde ar fi silită să asculte alte povești de viață, uitând-o pe a sa, eul propriu, cu mult mai important. **Cum să o refuz pe Carmen, de 8 martie.** În schimb, preferă desfătările, cum ar fi petrecerea doar cu sine a unei zile pe care o numește a sa și care ar putea fi chiar oricare dintre zilele cele mai frumoase din viață: „Nu fac nimic altfel, astăzi este una dintre zilele mele/ pe care le iubești./ Dacă te-ai hotărât să ai una anume,/ în care să îți fii sărbătoare, voi ști/ că le vrei pe toate” (**De ziua mea**).

În **Colecții de toamnă**, ne reîntâlnim cu decorațiuni, bijuterii, și accesorii **Tangerine Tango** care evidențiază libertatea simțurilor, evadarea din sine în conformitate cu „instinctele exprimate fugăr”, o alunecare „în sensul de după sens”, o tornadă care nu mai poate fi oprită și din cauza căreia „vom răstălmăci lumea/ făcând-o Dumnezeu miresmelor”, „un consens alchimic”, „minerale ascete, apă și toleranță, decădere,/ difuzând în aer arome amăru” (**Tot ce aș vrea să văd** - poezie care încheie volumul și totodată închide cercul către primul capitol, **Tendințe**: „Se cascadează gura unei tendințe oranj”, lucru care chiar mi se pare că rotunjește, întregeste și păstrează culoarea **Tangerine Tango**).

Poeta însăși afirmă că: „Nu sunt nici înăuntru și nici în afară/ - o interfață între două lumi, la fel de străine./ Locuiesc într-un gând de plecare, / un zvon al acestui loc atât de subțire.” (**Exoplaneta**). Ea este doar un canal de comunicație. „Este doar un dragon răsucit pe trupul tău”!

Mă retrag și eu din paginile de iacin cu același sentiment **Tangerine Tango**.

Lucian Mănăilescu

Gustul de cenușă vulcanică al cuvintelor

Cea de a șaselea carte de poezie semnată de Maria Postu (**Cutia poștală a cerului**/poeme, Editura eLiteratura, București, 2013) continuă simplitatea arhitecturală a unui templu al emoțiilor („Maria Badea Postu - nota în România literară nr. 16/1997 Andreea Deciu - are curajul de a scrie pur și simplu, redeștep-tând sensibilitatea a ceea ce nu mai bagă nimeni în seamă, emoția.”).

Poeta se „exilează” - după cum remarcă Marcel Crihană la debutul editorial (**Insomnii molipsitoare**, 1994) - în toamnă, „dar nu o toamnă realizată prin imagini cromatice, vizuale, ci o toamnă-iarnă a sentimentelor (a unor finaluri), un anotimp al însingurării, al ceții, al frigului, al neputinței de a stabili o comunicare «normală» cu cei din jur.”

Pe coperta a patra a volumului apărut recent, Horia Gârbea păstrează aceeași notă apreciativă, notând: „O melancolie intensă trece prin toate poemele din volumul Mariei Postu, înșirându-le ca niște mărgel pe o ață. (...) Mărturisirile poetei, de o brutală sinceritate cel mai adesea, vizează căderea în timp, întunecarea în care totuși arta rămâne un posibil refugiu”.

De fapt, e vorba despre o căutare febrilă a libertății în care ne înstrăinăm, mimând fericirea: „acestea sunt steagurile fluturând în ziua victoriei,/ acesta e monumentul ridicat în cinstea acelei zile,/ acestea sunt orașele pe care le-au cucerit,/ cu milioane de locuitori eliberați din captivitatea/ singurătății și obligați să spargă între dinți/ fiolele de supraviețuire în doi...” (**promisiunea unei zile perfecte**). Context în care sinele se disipează în identități străine, în gesturi și lucruri mărunte, un fel de păpuși **Matrioska** identitare: „dincolo de masca lui Dorian Gray, dincolo de replicile/ lui Stavroghin, de inocența lui Alioșa și/ de cuminenia Margaretei, sunt eu, cea adevărată” (**vize pentru fericire**); sau: „rearanjez o vitrină amenințată cu prăbușirea/ și refac desenele de pe pereții butikelui/ unde n-ai mai intrat de mult, alung chipurile/ răstăcite în oglinda vitrinei și agăț de clanță/ un anunț cu e de vânzare totul.” (**de vânzare totul**).

Acele alte chipuri trăiesc în locul poetei, obligând-o la clandestinitate sentimentală: „mi se scoate locuința în închiriat/ e o cale foarte lungă/ mă întreb ce vor face viitorii chiriași când se vor trezi/ cu mine la miezul nopții răsfoind manuscrisele neterminate/ derulând casete vechi/ ascultând discuri uzate lipind pagini lipsă/ din trecutul meu” (**lipind pagini lipsă**); „am mers de la un capăt la altul al camerei/ ca și cum aș fi traversat planeta/ încercând s-o măsoar dar mereu îmi ieșeau/ alte dimensiuni în funcție de câți pieteni intrau/ și ieșeau din memoria mea (...)/adevăratele călătorii nu se măsoară în ani lumină/ și în investiții financiare exorbitante/ îi spuneam chipului ostil din oglindă/ care încet-încet se îmblânzea/ și începea să semene cu mine.” (**un vârș de ac**)

În singurătatea indiferentă dintre eu și ceilalți/celălalt, căutarea este mai curând o febrilitate a neantului, decât o speranță: „străinul acela întreabă pe toți care este drumul/ spre paradis, unii întorc capul indiferenți/ alții spun că nu vorbesc limba paradisului, cei mai mulți/ îl îndreaptă spre stânga, vin alții și îl trimit spre

dreapta/ și tot așa când în sus, când în jos...” (**poem în limba paradisului**); „pe străzile vieții mele trec aceiași trecători/ ca într-un film derulat până se rupe banda,/ aceiași trecători pe care nu am avut timp să-i observ/ și mă resuscitează crezând că am leșinat,/ sună la 112 sau pur și simplu cheamă polițistul de serviciu,/ unii chiar cred că am murit/ și în locul meu e altă femeie/ atât de diferită de cea pe care o știau ei/ îmi cer să îi prezint femeilor din mine,/ tu pe care o preferi,/ pe cea în alb, pe cea în roșu ori pe cea în negru?” (**câți ani de fericire mai am**).

Gustul pregnant de cenușă vulcanică al cuvintelor lasă să se bănuiască incandescențe profunde, tensiunile acumulate sub crusta anodinelui cotidian, cu labirinturile sale de oglinzi: „se spargea câte un bibelou din vitrină/ în urma trecerii tale prin oglinzile pe care le așezam naive/ capcane în care speram să cazi într-o noapte” (**poate am trecut de mii de ori**).

Feminitatea devine însă un jocul de-a v-ați ascunselea nu doar intim („ascunzându-mă în spatele cărților/ ca în spatele unei operații estetice nereușite”; „trăiesc într-un cerc de forma unei nuci despre care se spune/ că ar avea gust bun/ nu voi ști niciodată dacă trăiesc/ sau nu sunt decât o pată pe planșeta unui arhitect orb” etc) ci și într-o variantă hollywoodiană a vieții de zi cu zi, care transmite în direct totul, despre „femeia ascunsă/ în spatele teighelelor cu chinezări și alte kitschuri/ femeia în uniformă de soldat ori femeia travestită/ asurzindu-și feminitatea sub un nor de fum/ și o curea uriașă de piele sintetică”.

Desigur, se mai poate trăi într-un tablou neteminat, în care poți să-ți colorezi sufletul: „aveam pielea de pânză cu miros de clei/ de parcă murisem și fusesem îmbălsămată/ iar tu veniseși la înmormântare/ cu tuburi de culori în mână/ în loc de flori.” (**Tabloul neteminat**). Și se mai poate muri, în scrisori neexpediate („cutia poștală a cerului e doldora de scrisori necitite”, definind femeie imaginară „femeia astfel/ descompusă și recompusă zilnic” (**cuvinte de care am absolută nevoie**)).

Poate că uneori e târziu, în poezia Mariei Postu, dar acel târziu are noblețea lacrimii care, în mod paradoxal, nu definește nefericirea ci aviditatea fericirii. Precum în superbul poem intitulat **călătorind spre halta Șoimul**: „călătorind cu vagonul de clasa a treia/ trebuie să cobor la halta Șoimul/ ciudat nume a cărui profunzime/ mi-a scăpat întotdeauna/ Șoimul ar putea fi o haltă spre o destinație necunoscută/ ar putea fi numele unei menajerii ciudate/ unde rar coboară cineva/ iar de urcat, n-o făcea nimeni/ pentru că toți se urcau din cea mai de sud stație/ dincolo de care începea o altă lume, se vedeau prin ceață/ siluetele unor metropole mai îndepărtate ca steaua polară,/ pierdeam ore întregi stând cu ochii lipiți de geamurile nespălate/ ale trenului de clasa a treia încercând să identific/ în orașele acelea suprarealiste semnele vieții,/ pe cineva care să mă recunoască și să-mi trimită chemare,/ treceau astfel nopți întregi când eu călătoream prin câmpia înghețată// spre halta Șoimul, orașele acelea se apropiu și se îndepărtau de mine/ ca niște fete morgana,/ stația Șoimul se muta, se juca vicleană cu mine,/ și acum, când pot călătorii atât de repede în cele mai exotice orașe,/ ea îmi face semn cu un râs hâd și mă ceartă/ că degeaba încerc să afl/ în ce galaxie s-a mutat, degeaba încerc s-o conserv/ în formolul unui poem de clasa a treia...”

Tristețea, în cazul poetei Mariei Postu, poartă rochia de bal a iubirii.

Mirela BĂLAN

univers

când doi tineri hohotesc și fug
și râd cu gura până la urechi
și iarăși sar și aleargă
pe marginea globului
și-l învârt mai iute de-l cutremură
și-i intoxică pe toți echilibrării
cu entuziasmul lor
atunci se spune că Dumnezeu
a ajuns în sfârșit la El acasă

Silvia BITERE

dreptul meu la visare

prietenii mei imaginari sunt oamenii
adesea trecători
pestriți ori plecați de acasă din cine știe
ce motiv
se poate demonstra existența unora prin
decupaj artistic
de exemplu ieri am decupat un păun
și el așa îngâmfat
mi-a spulberat încrederea că mai pot fi și altfel
am zis bun trebuie să dau drumul unei ape
să curgă
și vedeai da vedeai peștii cum înoată doi
câte doi
în pereche cum se hrăneau creșteau
și nimeni din lumea asta
nu se întreba măcar de ce oare doar vai și vai
era o vreme ca astăzi neștiută
când un pește tăcea pentru că așa face el
de obicei
sau cum ai spune tu despre lună că are două fețe
ori balerine cu picioare diforme nu există
nu-i așa
tristețea ca și bucuria treceau cum ai trece
o trecătoare
adesea trecători adesea trecătoare
poți tu să-mi alegi un munte și să scrii pe el
nu te uit nu mă uita

Ani BRĂDEA

à la guerre comme à la guerre

bărbații din viața mea sunt soldați,
din tată-n fiu,
toți cei născuți din alte mame,
toți cei din sângele meu întrupați.
ei pleacă la război înainte de asfințit,
niciun răsărit nu curmă
nesomnul meu de penelopă.
îmi scriu rar de pe front,
atunci, se ascund în tranșeea unui gând

și compun epistole scurte,
în care mă uită: puțin câte puțin.
ei nu dezertează niciodată!
din soldă nu-și pot cumpăra o zi de pace!
cu așteptarea mea
eu pot imagina
chiar și o noapte de dragoste.

bărbații din viața mea sunt soldați,
din tată-n fiu,
până la tine!

Roxana Diana BALȚARU

Bica Raveca

Bica Raveca avea oasele slabe și era tăcută
ca o creangă de măceșe căreia respirația
îi fură din amintiri cu un fel de părere de rău
Își împletea părul în doua cozi lungi și subțiri
atunci o surprindeam cântând pe colțul
cuptorului
de parcă o deprindere de pe vremea
când în părul ei

se ascundea spiritul horelor
începea să-i ridiculizeze chipu-i istovit
deseori apăreau pete de galben pe acele șuvițe
tulburător de rare
și atunci spuneam că are să întinerească
dar ea își îndesa cozile într-un batic negru
cu flori mari

și îmi zâmbea într-un fel alb
câteodată se așeza lângă nuc spunea că
iar o apasă spatele i-au încărceiat picioarele
îi răspundeam să aștepte să-mi termin cazemata
de frunze ea aștepta
încet apoi mergeam în casă
- mă lăsa să-i masez coastele cu un lichid vechi
în care erau petale de crin și bucăți de castane
Bica Raveca mi-a spus
că îmi pot face radieră din castane
avea spatele fierbinte
eram convinsă că acolo,
dincolo de pielea ei subțire
apune soarele și nu înțelegeam
de ce înainte de a dormi ea scuipă lumina
într-o cană de plastic verde,
cana ei cu lumină pe care dimineața
singură mergea și o planta
nu am știut niciodată unde.
când plecam de acasă avea lacrimi de copil
în ochii ei mari plângea înceteu
îi mângăiam mâna strânsă între ușile timpului,
își îndesa părul alb înapoi în baticul mare
mă săruta pe frunte și Doamne,
ne ascundeam una față de alta prefăcându-ne
că nu auzim vocea aceea sinistru
din țărâna straturilor care
...îi chema deja mâinile pe nume
în ziua în care am ieșit din salonul alb
ea nu mai plângea deloc
mă înfricoșa seninătatea din pleoapele-i adânci.
toată lumină, nici urmă de carne pe chipul
acela blând
i-am zâmbit cu ochii larg deschiși
deși cineva mă strângea cu putere de suflet
ca de o haină
când am părăsit camera Dumnezeu nu era acolo
așa că timpul
a încuiat ușa
cum a știut el mai bine.

Caliope DIEN

Părăsind toate chemările

Mamă ai uitat rugăciunea
și îngerii au păcătuit pe câmp,
pe drumul unde n-are nume sfârșitul,
unde lebăda n-a îmbătrânit niciodată
în zbor.
Apleacă puțin adevărul spre noi
să vezi mamă
ochiul lumii cum se-nvârte pretutindeni.
Diferite sunt tăcerile copilăriei!
Iată punctul pe care se sprijină curcubeul!
Iată pomul cunoașterii are o rană
apăsată de clipe
pentru viitoarele semințe
din care să-mi zidești un teritoriu
de unde să mă întind
până la cel mai inexistent continent
părăsind toate chemările și dorurile
unei lumi fericite cândva...

Adelina DOBESCU

kore 2

Corina se trezește dis-de-dimineață
pune cafea în 2 căni dă drumu la gaz
Corina își imaginează că face dragoste
zgârie pereții / strânge mâinile la piept
I love you I love you se aude dintr-un radio
crede ca M. își schimbă vocea de dragul ei
își mușcă buza și începe să râdă
Corina se întoarce pe cealaltă parte a patului
când plânge
își aprinde o țigară
realizează că M. îi lipsește
pune urechea la podea și ascultă pașii
uneori fericirea poarta mărimea 44

Andreea Despina POPOVICI

Daily planning sau a lăncezi

mi-am zis de dimineață că nu-mi fac
probleme azi nu mă interesează
nici cât de tare plouă nici criza dolarului
nici măcar fenomenul tunguska despre care
am citit tot ce-am prins săptămâna trecută
am o lună de când am împlinit
douăzeci de ani pe tocuri
și astăzi nici măcar tu nu mă interesezi
am observat că atunci când empatizez
prea mult cu cineva mă dor degetele
de parcă toată ființa mi-ar sta la capătul
a două mâini lipsite de delicatețe
astăzi nici delicatețea n-ar trebui să conteze
însă tu-mi vorbești ca unei amice
și golul nu-l umple vreun emoticon
sau poemele pe care
le citim în doi de la balcon
din toate astea rămânem cu o migrenă păcat
credeam că poemul seamănă cu o entorsă
îl scri acum te doare
peste o lună

ESEU

Spunemi cum citești, ca să-ți spun cine ești

Dorin Mureșan

Dacă ar fi să preiau definiția pe care Marin Mincu a dat-o poeziei și să o transpun într-un cadru religios, aş putea afirma că omul este, în toate dimensiunile lui de manifestare, intermediarul dintre instanța transcendentă enunțătoare (Logos) și rezultatul rostirii sale (creația). Altfel spus, omul este continua rostire a lui Dumnezeu în ceea ce a fost deja rostit, expresia contiguității acestor două lumi aparent opuse: spiritual / material. Sau, parafrazându-l pe Dostoievski, este câmpul bătăliei dintre divin și demonic. Aș merge chiar mai departe, propunând o imagine licențios - comercială: omul este, în ceea ce are el mai fundamental - **conștiința propriei sale existențe** -, moneda cu care instanța transcendentă încearcă să răscumpere ceva pierdut: lumea materială.

Plecând de la acest adevăr (pentru unii ipotetic), conștiința omului funcționează referențial, întrucât el se semnifică (își dă sens) raportându-se la ceea ce poate să îi dea sens, la Logos, dinamic în manifestarea materială a celei mai de preț dintre creaturile sale. O astfel de manifestare poate fi înțeleasă doar prin Marea istorie. Marea istorie este rostirea plenară a lui Dumnezeu în lume, cuprinzând începutul și sfârșitul tuturor istoriilor individuale. Marea istorie, spre deosebire de istoriile personale, este semnificativă în cel mai înalt grad. Ea se sustrage absurdului viețuirii cotidiene fiindcă are un sens de la un capăt la altul, fără întrerupere. Este acea vedere de sus a pădurii în detrimentul vederii copacilor pe orizontală. Ea cuprinde efiigiile tuturor monedelor valoroase, puse în comerț pentru răscumpărarea lumii. Istoria individuală, în acest sens, ar putea fi identificată cu procesul de formare, de reliefare a unei efigii proprii pe *blancul* monedei. Ceea ce se întipărește acolo este chiar conștiința propriei existențe, adică acea concepție despre lume la care a ajuns cineva raportându-se la spațiul său de manifestare. Micile istorii personale pot fi asimilate de Marea istorie în măsura în care, în tocmă ca aceasta din urmă, se sustrag absurdului viețuirii cotidiene, împrumutând sensul Marii istorii. Cu toate acestea, micile istorii personale poartă amprenta epocii în care s-au consumat, epistema timpului lor, fără de care nu ar putea fi puse în circulație. Moneda fără o efigie a timpului ei este lipsită de valoare.

Ceea ce caracterizează tot mai mult timpul nostru, marcat de tehnologie, de comunicarea și informarea instantă, este, ca să-l citez pe Mircea Muthu, „prezentificarea”, adică tendința de a reduce până și mica istorie la dimensiunea retrograd comprimată a lui *acum*. Trecutul nu mai are valoare, la fel cum viitorul a devenit neinteresant. Nu mai contează că nu vezi pădurea din pricina copacilor. Scopul tău ultim a devenit tăierea copacului celui mai apropiat. Pentru nevoia urgentă a supraviețuirii. A elimina din start, ca inutil, ceea ce s-a scris/spus/ petrecut înseamnă, de fapt, a minimaliza conștiința propriei tale existențe până la dialectica *aici* și *acum*. De parcă, aflându-te într-o existență maladivă, de tipul inflației monetare, te-ai devaloriza continuu, de la o secundă la alta, de la o oportunitate la alta. Întrucât nu ești conectat la Marea istorie, nu ești curios să îți înțelegi trecutul și, în consecință, nu poți privi cu speranță spre viitor. Fiindcă nu îți înțelegi valoarea, șlefuești în mod repetat ceea ce te-a

făcut, cu puțin timp în urmă, valoros, ca monedă de schimb, încercând să atingi luciul cerut de etern schimbătoarea axiologie a prezentului. Ajungi astfel să te pierzi ontic, eliminându-te ca material cu potențial valoros.

În Marea istorie, a unui timp început și deja încheiat, prin semnificația închisă și completă pe care o are, primează meditația, precumpănește spiritualul în detrimentul materialului, iar rostirea instanței transcendente poate lua, prin tine, aspectul frazei migălos construite după coordonatele unui timp tridimensional: trecut, prezent, viitor. În mica istorie a lui *acum*, primează oportunismul, imediațetea comercială, iar instanța supremă se rostește caragialian, onomatopeic, prin punctele de suspensie sau prin *ah*-urile plăcerii.

Se știe că ceea ce faci este rezultatul direct a ceea ce gândești, iar ceea ce gândești se află sub incidența cunoștințelor pe care le deții. În fond, păstrarea unui consens între acești piloni, turnați în chiar conștiința propriei tale existențe, coincide cu a fi autentic, efigia bănuțului valoros pus în circulație de instanța transcendentă, care abia așteaptă să te răscumpere și, astfel, să răscumpere o parte a lumii prin tine. Autenticitatea este ca o punte care te ajută să pășești peste micile neajunsuri sau peste micile necesități implicate de viețuirea ta în lume. Dar a păstra un astfel de consens presupune evadarea din închisoarea prezentului, întrucât ceea ce gândești nu poate deveni aplicabil în faptă decât dacă știi, din experiența ta sau a altora, cum poți face asta fără a deveni un cameleon aservit spațiului de manifestare. Cu alte cuvinte, autenticitatea presupune un caracter inexpugnabil, ridicat pe fundația înțelegerii corecte a valorilor, umane și spirituale. Iar aici ajungem, *volens nolens*, și la cărți. Ceea ce citești este în bună măsură ceea ce ești, întrucât cărțile citite devin factori decidenți în ce privește manifestarea ta în lume. Ele reprezintă acea experiență pe care tu nu o ai și nu o vei putea avea nicicând. Pe măsură ce parcurgi, citind, epocile istoriei, perspectiva ta asupra lumii, și, ca urmare, concepția ta despre tine raportându-te la lume, se dilată, dinspre momentul lui *acum*, înspre zările trecutului și viitorului, făcând mica ta existență susceptibilă de a se integra în Marea istorie. Te situezi, astfel, pe o axă temporală tot mai elastică, pe măsură ce îți diversifici lecturile, devenind, totdeauna, istoric și profet, iar relieful de pe fețele monedei care ești se va nuanța, făcându-te un „obiect de schimb” tot mai valoros. Conștiința propriei tale existențe se va forma prin adâncime (ceea ce știi despre ceea ce a fost) și prin amplitudine (ceea ce, încet-încet, înțelegi că va veni). În sensul acesta, nu e nimic greșit într-o aserțiune de tipul: spune-mi ce citești, ca să-ți spun cine ești. Fiindcă, cu cât știi mai mult despre Marea istorie, cu atât mai mult se învederează posibilitatea autenticității tale, reliefația maximală a caracterului tău pe un suport altminteri lipsit de importanță. Cu alte cuvinte, cu cât te miști mai mult pe axa timpului, în lecturile tale, indiferent de domeniul pe care îl preferi, cu atât devii mai valoros pentru instanța transcendentă. Ea te va putea folosi în comerțul răscumpărării, integrându-te într-o rostire cu atât mai amplă, cu cât lecturile tale sunt mai diversificate. Așadar, ce preferi? *Ah*-ul instinctului frust, lipsit de rostirea substanțială, sau semnificațiile ce îmbracă o sintaxă bine mânuită? Depinde de ce citești sau, mai degrabă, de cum citești.

Popescu Dragoș

OMUL DIN FLACĂRĂ
(fragment)

Iar geniile închise în sticlele lor sigilate cu pecetea lui Solomon din „O mie și una de nopți” încep parcă a invada din lumea lor de poveste lumea noastră...

Pare că am fi vizitați de-o lume infinită care nu ni se prezintă, lume pe care n-ajungem s-o știm, n-ajungem s-o trăim, ... lume care trece prin noi, lume care se duce și care, câteodată, rar, lasă urme, ... urme din care pe unele le știm iar pe altele, cele mai multe, ... nu le vom afla niciodată ...

*

Pe zăpada aia mare, parcă marți era, am fost în parcul Carol câteva ore. Printre multele fotografii, toate afectate de ninsoarea care nu mai contenea, s-a întâmplat să reușesc una deosebită. Am fotografiat flacăra de la „Mormântul eroului necunoscut”, câteva cadre. Mai întâi am cerut voie militarilor care, înfrigurați, tot încercau să dea zăpada la o parte cu lopețile în timp ce, din cerul plumburiu, cerneau nesfârșite armate de fulgi. De-acolo, de lângă ei, afundat în zăpadă, am fotografiat gazul ce ardea trimițând printre fulgi mesajul lui încordat, jucăuș și roșiatic. Fulgii îmi intrau în ochi și, prin mânușile ude, mâinile începuseră să-mi înghețe. N-a durat mult. Foarte curând am mulțumit și am plecat înotând prin nămeți. Nu știam însă, nimeni nu știa, că atunci eu luasem cu mine, în aparatul de fotografiat, o clipă rară petrecută acolo, atunci, în ninsoarea aceea fără de măsură.

Astfel, ajuns acasă, într-una din fotografii, am avut surpriza să văd foarte clar ... profilul unui om! Se închegase într-o clipă acolo de parcă ar fi fost desenat, sculptat sau poate modelat din aer de-o mână de artist aflat între armatele acelea nesfârșite de fulgi fără măsură. O minte predispusă la interpretări fără rețineri s-ar putea întreba al cui era mesajul acela din flacăra, cine îl trimisese acolo, cine oare căuta să-mi transmită astfel chipul... Și, de aici, începe imaginația să răspundă, ...

Iar geniile închise în sticlele lor sigilate cu pecetea lui Solomon din „O mie și una de nopți” încep parcă a invada din lumea lor de poveste lumea noastră...

Și întâlnirea mea cu întâmplarea aceea de o fracțiune de secundă, doar, petrecută în flacăra aceea, era aproape imposibilă... Câte alte astfel de rare întâmplări petrecute în lume s-or pierde fără a fi măcar văzute de vreo ființă umană? O exista oare numărul lor pe undeva înscris sau aceasta este chiar măsura straniilor coincidente pe care le bănuim că se petrec pe lume și cărora nu încetăm să le căutam un sens cu oceanul îngust al minții noastre? ...

Moarte după moarte, vis după vis

MIRCEA BRĂILIȚA (1945-2013)

A debut literar în revista Orizont, în 1967. A publicat poezie, eseu, recenzii în: Luceafărul, Orizont, România Literară, Almanahul Literar, Tribuna, Estate in Valle Telesina, Viața Militară. În anul 1977 i-a fost acordat premiul de poezie al revistei Luceafărul. Volume publicate: **Catarge** - Editura Eminescu, 1978, volum colectiv; **Zdrențele sfielii**, Societatea Scriitorilor Militari, 2007; **Poezii arse de vii**, Societatea Scriitorilor Militari, 2009. Antologii - **Sentiment latin. Sentimento latino** (poeti români, poeți napoletani), Societatea Scriitorilor Militari, 2009; **Poezia și înțelepciunea cărții**, Editura Militară, 2010.

Despre regretatul autor, plecat în eternitate la sfârșitul anului trecut, **Octavian Mihalcea** nota într-o cronică (**Nevindecări mereu șlefuite**): „Poeziile lui Mircea Brăilița populează teritorii duale, de multe ori fascinante prin deriva lor dulce-amară, pe căi labirintice spre terestra alteritate înconjurată de acele spații alese, iubind dorite tușe mereu aduse a-minte. Dar aventura versului poate atinge inefabilul limitei, acolo unde se poate întâmpla orice, moarte după moarte, vis după vis”

Despre poet vor mai fi depus dreaptă mărturie, de-a lungul timpului, **Lucian Raicu** („Rar publicat datorită naturalei rezerve a tuturor structurilor contemplative, adică eminamente lirice, Mircea Brăilița este dintr-odată un poet adevărat despre care sunt sigur că se va vorbi dacă și împrejurările dificile ale afirmării vor fi la fel de norocoase ca împrejurarea internă, esențială, latent - dar nu și activ - victorioasă a vocației. (...) E în versurile sale o anume încetinire metodică, ușor solemnă a ritmurilor, o gravitate fragilă și o transparență care stabilizează viziunea într-un registru de acută sensibilitate, de «gânditoare» sensibilitate.”); **Marius Robescu** („...este un efort să pătrunzi într-o atmosferă lirică. Acesta este cazul lui Mircea Brăilița care se edifică esențial prin fiecare cuvânt. Aceasta este și marca poetului adevărat...”); Grigore Hagiu („...practică o poezie a posibilității de a crea un mister prin poezie.”) sau **Serban Foarță** („În ceea ce îl privește pe Mircea Brăilița, fie și dacă nu tocmai aceasta va fi fost cauza «pirofiliei» sale, arderea-de-tot a Poeziei ar constitui suprema jertfă a poetului tot mai convins că scrierile sale sunt redevabile zeiței Inspirației, - iar el, un simplu scrib al ei. (...) Poeziile «arse de vii», fără să aibă, totdeauna, gustul cenușii, înecăcios, sunt, îndeobște, elegiac-amare, grave, nostalgice, dolente, și, eventual, ultimative asemenea unui adio.”

DOAR ÎNTREBĂRI

(Grupaj liric selectat de Octavian Mihalcea)

Ianuarie

De ce oare țineai la secret
înfrigurata naștere a ta a nimănui
doar fiindcă învățaseși prea ușor să hăpăi
sfârscul fast al marii melancolii
în timp ce crivățul scutura frunză cu frunză
o mie de păduri?

îngenunchiasă cineva alături de tine
lângă butucii de vie din podgoria tăcerii?
crestase cineva cu limba înghețată
pielea dimineții?
sorbise cineva sângele versului
de la cană, agonizând?

Februarie

Înțelegea cineva că fiindu-i scris
să îmbăloșeze cu limba sa roz
rândunicile levantului
într-o beatitudine vecină cu disperarea
va respira mai ușor distrugând
între a fi sau a nu fi mici diamante
care zornăiau pe talgerul coclit
al ultimului zaraf acolo
unde se cântăresc mereu
bijuteriile fulgerătoare ale fericirii?

Înțelegea cineva că din asprul Februarie
lupii conștiinței famelici se năpustesc
prin poarta întredeschisă în staulul nemărginit
al ghiocelilor ghiocelilor ghiocelilor?

Martie

Singure vișin, leandrule înalt
în copacul fără nume de peste drum
mierla își lustruiește iarăși ocarina

marele Martie
dezgheață paznicii timpului

și iar vom împlânzi rodiile altor lumi
și iar vom îmbăia mugurii nefericiți

suave
strigări întârziate în secole otrăvitoare
ne vor străpunge limba

și tu unde ți-ai pierdut trifoiul?
cine ți-a luminat clipele înjunghiate?
cum de s-a stins fulgerul
dintre lobii tăi frontali tăiați în diamant?

mai ești? unde?
și de ce atât de străvezie?
de ce te-am iubit
dinainte de naștere?

Aprilie

Când vine vorba de sacrificiul brândușelor
să taci prihor gătit de propria foame divină
care înghițea albine și viespi
crezând că vei putea îngâna apoi
ultimele destine
ale desigurului mai bine ca mierla

cu vintrele arse
și limba umflată încet mișcătoare
nemântuit
de o singură și ultimă uscată întrebare:
cum se mai pot topi zăpezile orbitoare
ale acestei înspăimântătoare iubiri

ca șapte sub marele cer

ca picături din imensul uger
bun de alăptat alți aștri?

Mai

Ziua mea pierdută zi de Mai
putrezesc uscat ca o ghindă
la poalele stejarului
în frunzișul căruia se ascund toate întrebările

năucit
de respirația albastră de turnirul pierdut
fierb sânge amar fierb înțelesuri neșterse
la flacără neomenească
de sub cazanele mirului

și când voi mai îmbrăca armura oțelită?
când voi mai sui pe armăsarul
pe murgul iepelor mele vorbitoare?
suliți mai sunt? săbiile taie?
cine să secere verbele dalbe
prin holdele pirului?

Iunie

Ce putea visa Traian imperator
obosit, ațipit când traversa Dunărea
pe marele pod
ca să bată mohorât la poarta casei tale?

și sabia scurtă, ușor încovoiată
a regelui nostru, regele pământului ruginea
în ce sânge îmbătrânit spre seară?

dacă va fi – aruncându-ne suliți – să urcăm
spre venalitatea mătăsoaselor holde cerești
aici ce ne rămâne?
câte fecioare despletite?
cât grâu, cât vin, cât aur
care limpezește toate pâraiele?
și câte hohote
de râs aproape divin?

Iulie

Înălțător de grădini în oraș
fecioare
odinioară sfinte se luptă acum
pentru limba de război a privighetorii
călăul
hipnotizat de tăișul perfect
subțire simfonie a întâmplărilor
n-a mai umplut ulcelele cu sânge

singură, Iulia augustă cum oare a ținut
aprinsă candela secole și secole?
Haruspiciul de ce n-a mai deslușit nimic?

vreți întrebarea adevărată: aveți-o

unde va scânteia ultima fărâamă?
de dragoste a lumii
în ce inimă de smarald?

August

Câți dintre voi înșelând lumina
și-ar frânge plângând marile aripi ruginite
și târându-se către chilia
tânărului sfânt al cuvântului
ar lăsa în grija înveselitei noastre lumi
praznicul misterului?

(Continuare în pag. 24)

(Urmare din pag. 23)

DOAR ÎNTREBĂRI

Septembrie

De ce nu, doar pentru mine
să nu fi pândit înapoia
perdelei de catifea vișinii
sirena eterică, sinucigașă
care merită puțină lumească iubire
fiindcă scufundase răzând ascuțit
corăbiile ruginii ale toamnei într-o singură
prealimpede și verde ca smaraldul lagună
în timp ce noi
pașnici pirați înjuțați câte doi
ardeam putreziciunea
oceanelor sub cerul
îndestulat mereu cu sacrificii?

Octombrie

Știai că nu te poți feri să o privești
știai că irisul e ultima ta capcană
mica prăpastie
de lângă potecile îmbietoare
ale înzăpezitei lumni

știai că odinioară mlădițe
ți se vor frânge picioarele ca într-un
festin cu ibiși
imensele pleoape ți se vor închide zăngănind

știai că dezbrăcată, metisă, unduitoare
e pe aproape noaptea tuturor amintirilor

și ce vei întreba, atunci?

dacă pe noilele unghiilor trandafirii
e tipărit destinul?
care destin?
rechinul falnic din ultima clipă feroce
când cu un simplu suspin
viața învinge viața?

Noiembrie

Aici, în Veneția Floridei, delfinii
se prăpădesc de răș
din pricina pretențiilor noastre:
bogăție, putere, fericire, noroc.
măduva din cântecele vii.
cruci de marmoră albă peste gânduri duse
nicicând nu s-au mai auzit
în sonarele universului
atâtea prostii

și totuși
privindu-ne șăgalnic ei ne întreabă:
încotro credeai
că mai puteți săpa salahori
care turnați cu mână sigură în faguri
mierea durerii?
și voi trântori cu urechi de cristal
mai sperați să auziți cât mai târziu
foșnetele morții?

Decembrie

La Cordoba, când taurul furibund izbucnește
în mijlocul arenei, alt suflet umilit
în veșnicele închisori ale omului,
și matadorul măcinat de teamă flutură
cu o infernală rigoare capa și spada
sperând să i se umple de sânge
costumul aurit
cuvintele noastre agonizând
agățate în cârligele desperecherii
unse cu mierea de salcâm a eternității
târâte sunt, după marea înjunghiere
către ce gură
către ce hrubă frumos mirositoare?

Inima largă, creierul sur

M-am ascuns
să scriu altceva decât blesteme
adânc în minele de aur unde căluții orbi
care trag veșnic vagonete
au sufletul pur

să dea Dumnezeu
să nu pot să mai ies de-acolo
în lumea care trăiește numai la șes

și n-ar fi doar asta fiindcă din plaur
codul durerii nu s-a mai șters

vai, inima largă!
vai, creierul sur!

Har amar

Cea mai lungă noapte din viața ta
nu a început încă

sibilinic printre
franjuri de hortensii
și inimi de mierlă

paznic la spitalul spitalelor
unde se spânzură doctorii și infirmierii
cară pe targă momăile eternității

ai spoit totul cu var
ai înghețat ochii ei verzi
ai tras perdeaua nemuririi

ce har amar
ce har amar

Voi care

Voi care ați șters-o de lângă fericire
pe întortocheatele poteci ale amurgului
vă veți întoarce plini de căpușe
din temnițele închiziției stelare
vorbind fără noimă

inima voastră
pare să se fi oprit
înainte de naștere

Cântec de nisipar

Câteva întâmplări de vară:
se îngrășau lăcustele și tu
te bucurai de secetă metresă

inima ta închisă în sipet de nemurire
sclipindă sângerândă revândută
de-un ne-nsemnat amant avar

mie acum de nimic nu-mi pasă
decât arhitect în mari și triste orașe
mai bine așa: nisipar

Pentru culegători!

Cine nu și-a uitat stropul de sânge
în eprubetele altei lumi

cine nu s-a înecat
măcar o dată cu oasele timpului

cine cu gura căscată la zvârcolirile Pitiei
iubea convins că trebuia să iubească

cine ingenunchiat de foame înghițea
umilit toate zgârciurile eternității

să culeagă doar maci brândușe asfodele
până când îi va naște inima

Mecanică fină

Uitați ce fac: slăbesc șuruburile
timpului muncă ușoară
de mâine reînflorește vișinul meu

gureșele zboară de parcă aș fi furat sau ucis
veneam din noapte în zi
încă dormeai eu spărsesem seiful din vis
tu îi sfidai pe cei vii
nu mi-a fost scris să înghit numai muguri
să las viitorul fără șuruburi
nu mi-a fost scris să pictez un cotor de papirus
din cele foarte sfinte
învârtesc chei ruginite ruginește și ceasul
din propria-mi minte

Între săraci

Noi n-am purtat bijuterii la bal
nu ne-au căzut din gură trufe

pe gâtul gol la-ncheieturi tremurătoare
în minele din inima moale
sclipeau doar câteva secunde fericite

atâta ne-a dat Dumnezeu

Lucian Mănăilescu

Atrocitățile singurătății

I.
Am fugit de acasă.
Cu o aripă de înger pe umăr,
în pantaloni scurți
și desculț, am plecat spre capătul lumii.

Am fugit de acasă.
Supărat pe iubirea tatei care nu știa
să se rostogolească prin iarbă și
pe mângâierile aspre ale mamei.

Cărările erau nesfârșite pe vremea aceea,
pădurile foșnitoare, cerul un acoperiș
de bordei căzut într-o rână și urmele
pașilor nu duceau nicăieri.

Fericită putea fi singurătatea aceea, dar
a fost repede înghițită de zvonuri și neguri...
M-am întors dimineața, cu ochii plini de rouă,
și m-am făcut iar copil și tata
mi-a cumpărat de Paște un acordeon
la care n-am cântat niciodată.

II.
Azi e
lunimarțimiercuriioivinerisâmbătăduminică...
trebuie să-mi scot adeverință
de înger ambulant,
să plătesc taxele factura la lumină
- prea multă lumină -
să cumpăr din piață amintiri exotice
și să scriu ultima frază despre
atrocitățile singurătății.
Acum stau în fața ghișeului gri
și aștept ca un funcționar plictisit
să-mi pună ștampila pe suflet.
- Hai odată, domnule, îi spun în gând,
e deja foarte târziu și mai am multe de făcut...
Azi e
lunimarțimiercuriioivinerisâmbătăduminică..

Mâine nu va mai fi nici o zi.

DACIA LITERARĂ

Anul XXV (Serie nouă din 1990),
nr. 124 - 125 (1 - 2/2014)

Prestigioasa revistă ieșeană Dacia literară continuă să promoveze valorile autentice și să readucă, în oglinda strâmbă a lumii în care trăim, chipuri și voci semnificative pentru devenirea noastră într-o ființă.

♦ La rubrica **Pagini inedite**, **Dan Jumară** prezintă personalitatea scriitorului **Paul Bujor**, strălucit biolog și reputat cadru didactic universitar, membru al Academiei (1862 - 1952), după care este inserată povestirea inedită semnată de acesta, **Bărbuță lăutarul**. Textul evocă drama omului surprins de schimbările tehnologice (în speță instrumentiștii orkestrei de cinematograf, înlocuiți de un... gramofon). Concluzia autorului are sclipirea unui aforism genial: „Moartea liniștește complect toate suferințele individului. Numai specia, prin ereditate și transformările ei nesfârșite, fiind nemuritoare, suferă și va suferi mereu.”

♦ **Anghel Popa** prezintă - cu o documentație de excepție - secvențe din viața nepotului mizilean al lui Eminescu, fiul lui Matei (fratele poetului național) și al Anei Condeescu, colonelul **Gheorghe Eminescu**. Iată un scurt pasaj din amintirile celui evocat, aflate în arhiva d-lui Anghel Popa: „Noi ne-am trăit copilăria și adolescența în liniștea care a caracterizat epoca dintre 1878 și 1916, dintre Plevna și Mărășești. Ne-am început tinerețea în furtuna primului Război Mondial și ne-am terminat-o în viforul celui de-al doilea. Când crainicii posturilor de radio au anunțat, în cele patru părți ale lumii, sfârșitul războiului, noi ne-am deșteptat din coșmar bătrâni înainte de vreme, fiindcă, așa cum spunea un mare conducător de oști, «pe câmpurile de bătălie se îmbătrânește repede». În scurgerea a peste trei sferturi de veac, noi am trăit evenimente cât generații de-a rândul în secole. Noi am fost martori la evenimente din acelea pe care istoria nu le repetă decât la intervale de milenii. În goana unei singure vieți, noi am asistat la prăbușirea imperiului anacronic al Habsburgilor și la apariția statelor naționale. Am avut prilejul, unic, de a vedea realizat visul nostru milenar și durerea de a-l vedea, din nou, amputat. Am asistat la apariția primului stat comunist care, într-o lume în întregime capitalistă, proiecta un neliniștitor semn de întrebare. Am văzut apărând fascismul și nazismul, cu inevitabila lui consecință, Al Doilea Război Mondial. Am asistat la ceea ce, în tinerețe, ni se părea o imposibilitate, destrămarea imensului imperiu colonial englez și am văzut comunismul instaurat pe o treime din globul pământesc.”

♦ **Octavian Onea (Fenomenul Scăeni)** trece în revistă o parte din șirul de orori care a urmat instaurării regimului comunist în România, ce viza „distrugerea culturii scrise - a celei tipărite, în special”. Mii de volume puse la indexul roșu, au fost scoase din biblioteci și trimise în Auschwitz-ul cărților din România, Fabrica de hârtie din Scăeni (Prahova), unde au fost transformate în carton, hârtie igienică sanitară, suport tapițerie auto, hârtie de ambalaj etc.

„La noi - constată cu amărăciune au-

torul - *dezastrele sunt ciclice. Și suntem neobosiți în a ni le inventa și a ni le provoca noi înșine. Și dacă nici o carte nu se mai poate întoarce de la groapa veșnică în care a fost distrusă prin Fenomenul Scăeni, am putea să renunțăm cel puțin la ortografia din 1953. Ortografie ce a urcat Fenomenul Scăeni pe culmile desăvârșirii. Și dacă nu avem puterea să o facem - în componenta noastră spirituală intră și fascinația răului - cel puțin să nu mai transcriem, «conform normelor ortografice în vigoare», cărțile anterioare anului 1953 și să le tipărim așa cum fuseseră ele publicate. Să instituiem, măcar pentru ele, o perioadă de tranziție. La capătul căreia ortografia stalinistă va muri ea singură.”*

SINTAGME LITERARE

Anul II, Nr.1 (6) - Ianuarie 2014

Din bogatul sumar al revistei editate de Asociația Culturală „Vatra Dudeșteană” (redactor șef - scriitorul **Geo Galetaru**) am ales câteva vitralii lirice, care ar putea împodobi orice edificiu poetic:

♦ Grupajul semnat de Paulina Popa conturează statutul poetului, de **animal marin care trăiește pe pământ și visează să zboare (Carl Sandburg)**: „din nou printre lozinci/ din nou printre pancarte/ și vocea neauzită a străzii/ din nou printre strigătele/ aruncate la-n tâmplare/ cei ce cântă vor cânta mereu” (**vița de vie**); lupii cârnii vă dau/ urletul din văi / haita rostirii cea mereu înfometată / asudată de goană...” (**Cât mai deasupra**)

♦ Poemul **Nunta din Cana** al **Gabriellei Crețan** este un recurs la istoria bruiată de interferențele dintre abisal și finit, dintre realitate și imaginație, dintre livresc și trăit, dintre sine și umbra sinelui: „femeie neagră, frământată/ din cernoziomul fierbinte. de Galileea./ în pântecul ei a-ngropat mulți iudei/ cu tot cu arme și coifuri. cu cizme și cai... / de atunci în poem se frământă/ un adevăr sângeros, cu ochi și sprâncene/ și-n pântecu-mi suplu, sub văluri,/ în creștere, luna...”

♦ **Florin Dochia** rămâne însingurat și nostalgic, pe frontiera spiritului, încercând să apere ființa omului de invazia universului în expansiune: „șed pe o bancă cu vopseau scorjită,/ la ultima frontieră înaintea tăcerii,/ cerul deasupra mea e o carcasă veche/ a unui viitor incert, luna spelbă s-a trezit/ prea devreme și-mi dăruie spaima ca un pumnal în spate.” (**Orb pe mare - 49**)

♦ Titlul unei poezii de **Bianca Dan** este, el însuși, o superbă poezie: *femeia din care au căzut toate frunzele.*

♦ **Rodin Drăgoi** își serbează ziua de

naștere pe undeva, prin coclaurile fericite ale tristeții: „Cuvintele noastre sunt pline cu pământ/ prin frunze toamna a-nceput să vină/ în părul tău acum e mai răcoare/ se-aude clar cum pleacă lumina din lumină/ cresc stâlpi de nerăbdare prin găurile pustii/ vin trenurile toate-ncărcate cu zăpadă/ și brusc se face noapte suntem atât de triști/ ca niște ochi care-au uitat să vadă”

SPAȚII CULTURALE

Anul VII, nr. 32

♦ Doamna **Valeria Manta Tăicuțu** (redactorul-șef al revistei din Râmnicu Sărat), în rubrica permanentă a domniei sale, **Râmnic, mon amour!**, descrie, cu umor... bacovian, iar-na românească:

„«Ninge ca-n Esenin și poema rusă»? Ei, aș! Ninge ca la noi, nebunește, haotic, în exces, de nu mai știi unde ți-e casa, cine ești și unde voiai să te duci. Ninge ca și când s-au deschis porțile de coșmar ale sfârșitului de lume, ca și când după viscolul acesta n-ar mai urma nimic, decât liniștea de pe urmă și, poate, un alt început, dar nu cu noi și nu pentru noi.

Râmnicul nu face față urgențelor. Se ghemuiește în sine, se îngroapă în troiene și așteaptă un salvator. Salvatorul așteptat (de la pompieri, de la armată, de la primărie, de la guvern, de la Dumnezeu ș.a.m.d.) nu vine. Așteaptă și el, probabil, un salvator. Nu mai știm să ne apărăm singuri.

Privim pe geam și oftăm. Cărcotim. Blestemăm. Nu mai avem lopeți, nu mai avem sănii, nu mai avem camioane, tractoare, freze, dar, Doamne, câte nu mai avem?! Printre altele, nu mai avem chef. Ne-am ascuns partea bună și frumoasă din noi sub un strat gros de cenușă: atâta a rămas din arderile de anțărf.

O rămășiță de egoism ne pune totuși, într-un târziu, o lopată improvizată, la disperare, în mâini. Facem o pârtie îngustă până la poartă. Până la stradă. Eliberăm chiar și o fâșie de trotuar. Aruncăm mormanele pe carosabil: acolo e treaba primăriei, că de-aia plătim taxe. Într-un târziu, trece agale, pe drumul care nu se mai cunoaște, o freză. Ne aruncă zăpada înapoi, în locul de unde am curățat-o. Așa?! Nu-i nimic, facem o pauză, bem ceva (și ăia de pe freză au făcut la fel) și aruncăm înapoi zăpada. Pe carosabil, că e treaba primăriei: de-aia plătim, hâc!, taxe.

Mai trec niște ore. Trec greu: în case e frig, apa abia curge, dar curentul nu s-a luat și internetul funcționează. Postăm înjurături pe Facebook și facem haz de necaz. A mai trecut o freză pe drum și ne-a aruncat zăpada înapoi. La noapte, când comandamentul suprem de iarnă va face nani, ne mobilizăm exemplar: pe folii de plastic, toată zăpada din curți va fi aruncată/plimbată pe drum. Să vină pompierii! Să vină armata! Să vină primarul, prefectul, primul ministru, președintele și Dumnezeu să deblocheze orașul!”

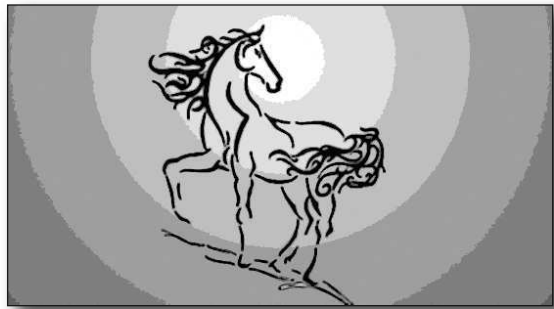
♦ Aniversarea zilei de naștere a poetului **Radu Cârnecki** este marcată de publicarea unui consistent grupaj din opera poetului, sub titlul simbolic **Țara lui Lal** (Poetul s-a născut la 13 februarie 1930, în satul Valea lui Lal din județul Buzău).

♦ Descifrând labirintul existențialismului în viziunea kafkiană (**«Procesul» la 100 de ani/ Fenomenul K...**), Florin Dochia explică succesul marginalilor („precum Dos- toievski, Kierkegaard ori Nietzsche”) prin sim-

(Continuare în pag. 26)

(Urmare din pag. 25)

REVISTA REVISTELOR

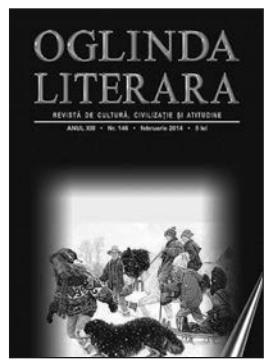

patia indivizilor care își simt, în reprezentările artistice realizate în maniera absurdului, măcar o parte din propria lor rată răzbutată: „Există un Kafka dincolo de Kafka. Acela este recunoscut de cititor și înțeles, și acceptat ca și cum ar fi sinele. Cititorul însuși se descoperă ca individ absurd în situații absurde. (...) Paradoxal, cel puțin la nivelul ficțiunii, marginalii sunt câștigătorii, însă nimic nu este decât tot neliniște și rată: Avem o victorie! Ce facem cu ea?”

◆ Două superbe versuri de dragoste, dintr-o poezie semnată de Ion Roșioru: „În ciuda despărțirii noastre, vremelnice, un lucru știu: / Cât timp voi fi bolnav de tine și-n moarte voi rămâne viu!”.

OGLINDA LITERARĂ

Anul XIII, nr. 146, februarie 20

◆ Ștefania Oproescu își încheie editoria-lul (Simțul bun și măsură valorii) cu un gând trist despre umbra unui tren care a trecut prin gara așteptărilor generației noastre: „Anul 2013 a tras cortina peste multe valori în spațiul românesc. Actori, cântăreți, regizori, scriitori. După cum a început, 2014 promite și el. S-au grăbit Traian Coșovei, Mișu Fotino. Noul secol se revărsa tălăzuind din culise. Prin poleiala de acompaniament, nu se mai zăresc tușe groase conturând unicate.”

◆ O cronică (Guguță la judecata cititorilor) despre „proza lui Spiridon Vangheli despre Guguță și alți eroi ai copilăriei” semnează Theodor Codreanu, un gest rar (să scrii cărți pentru copii a devenit - la noi - un fapt incredibil, dar să te apleci asupra lor cu ochii criticului literar înseamnă, deja, să dai (la modul sublim) în mintea copiilor. Dar iată ce spune autorul cronicii: „După atâtea cărți de povestiri, traduse în toată lumea, Spiridon Vangheli (scriitor din Republica Moldova - n.n.) ne propune o carte insolită, Și eu sunt Guguță (Editura Guguță, Chișinău, 2013), o carte de o surprinzătoare postmodernitate/transmodernitate prin caracterul ei interactiv, fiind scrisă deopotrivă de Spiridon Vangheli și de către cititorii lui Guguță. (...)copilul trăiește în basm mai bine ca oriunde. Sau cum spune autorul însuși, spre finalul cărții: «Niciodată nu poți anticipa ce o să te întrebe un copil, copilul nu are limită, în schimb are întotdeauna motivație. Nu-i ușă, el va intra în casă prin perete, dar să fie acolo măcar o găurică. Copilul poate să spună că el are înălțimea de un kilometru. Faci ochi mari? Păi, mă urc pe un munte, ce înălțime am atunci, a?! îți va răspunde. / Dacă scriitorul va opera cu asta e posibil și asta nu e posibil, e ca și cum l-ar pune pe copil în sicriu și el va fugi de cărțile acestuia.” (p. 128). Și eu sunt Guguță încunună o operă devenită deja clasică.”

Dați-i voie și cronicarului să spună lucruri trăznite: Ce-ar fi ca o editură de pe la noi să-l desfiereze pe Harry Potter și să-l ia de sufluet pe Guguță?

◆ Din bogatul sumar liric am reținut, cu titlu de exemplu, două poezii: „djuna// la început a fost/ zâmbetul/ ca o rună/ sau un lanț de licurici/ pălpâind în pădure/ ca atunci când vezi/ doar sfârșitul unui film/ și totul îți e străin/ nu înțelegi de ce actorii plâng/ iar muzica este un val prea mic pentru/ surfîng/ urmează greața atingerii/ și cuvintele care vin ca niște termite/ să te transforme-n mușuroi/ rădăcinile de pe mal se întind mult în tine/ absorb apa aurul și amintirile toxice/ ajung în frunze/ apoi eliberează/ goana după metal este în zadar/ ar trebui treizeci și trei de eucalipti pentru/ un inel” (Laurențiu Belizan); „depărtare// ai plecat acolo unde/ înfloresc cireșii iarna./ eu într-o lume fără cer/ ca după bombardamente/ atomice. sub piele/ înghesuit într-un colț./ hrănindu-mă/ dintr-o respirație. un bloc mare cu un singur/ balcon/ pe care nimeni niciodată./ ai plecat acolo unde înfloresc cireșii iarna/ și părul tău ca apa înghețată/ a Sucevei strălucea în apus de soare./ nu mai am energie să respir. paharul îmi/ face respirație/ gură la gură. amețea în mine/ ca o piatră de moară./ ai plecat acolo unde înfloresc cireșii iarna și/ aici e primăvară. nucleară. nesfârșită.” (Leonard Ancuța).

ACTUALITATEA LITERARĂ

Anul V, nr. 36, februarie 2014

◆ Invitatul revistei, poetul Radu Cârnelci „unul dintre cei mai profunzi creatori de poezie de dragoste din literatura română și decanul de vârstă al poezilor din România”, este prezent în pagină și cu două poeme de o frumusețe aparte, dedicate lui Homer, respectiv lui Eugen Jebeleanu: „Gândind la Homer// ...ochi pentru ce? În întuneric rază/ care-n tăria tainelor cutează/ adânc de dor și pătrunzând adâncul/ în care se zidește fraged pruncul/ ce va aduce lumii sfântă pază -/ el din tăria tainelor cutează...// (...ce zeu sublim, Homer!... precum se știe/ fără de ochi privea în veșnicie/ gândind minuni și întâmplări fantastice/ la Troia și pe-ntinsul mării vaste/ el se zidea-n legenda pururi vie/ fără de ochi privind în veșnicie...)// ...ochi pentru ce? ... Nevăzătorii sunt/ adânci de duh spre Duhul cutezând/ și dând sfelii îndrăzneala pură/ și vocii a sfințeniei arsură -/ pleoăpele-mi închid și intru-n gând/ adânc de duh spre Duhul cutezând...”; „Hannibal ante portas...// ... și n-a învins! iar zeii se uimără/ și vulturii latini se istoviră/ iar elefanții au intrat în mit/ când Generalul marșul a oprit:/ cinci legiuni - cât zece! - se opriră/ și n-a învins, și zeii se uimără...// (oh, e măreț să te păstrezi în vis/ trăind sublimul ce ți-a fost prescris:/ când poți învinge, să-ți învingi puterea/ și gloriei să-i sărăcești averea/ să dai înaltul ce ți s-a admis!.../ oh, e măreț să te păstrezi învins...)// ...n-a vrut să-nvingă! totul a rămas/ în clipa moartă sub dramatic ceas/ când Roma tremura-n bătaia sorții/ El, Hannibal, sta mândru-n fața porții/ ca bronz adânc, ne-mai-făcând un pas -/ și a intrat în timp!... și a rămas...”

◆ În obișnuitul stil năvanic și necruțător al domniei sale, Magda Ursache se

revoltă (a cât de infinita oară!) pentru nedreptele restituiri de demintate făcute pe la colțuri, în detimentul celor care nu au făcut concesii, plătindu-și cu onestitate suferința de a fi verticali: Paul Goma, Luca Pițu, Ileana Mălăncioiu etc.: „Și cum acest «Kirkegaard de București» e și propriul imagolog de succes, talentul lui Luca Pițu, eseistul mereu șocant referențial, pierde competiția, nu numai cu Patapievic, dar și cu «marfa de lux pentru export», Sorin Antohi și Andrei Corbea-Hoișie.

Respectăm adevărul că biografia scriitorului e opera lui? Din contra, accidentele de compromis sunt eliminate din CV-ul «alor noștri» ca o coajă de pe cartof. Grupul de prestigiu constituit postdecembrist ridică sau coboară cum dorește.”

BUCUREȘTIUL LITERAR ȘI ARTISTIC

Anul IV, nr. 2 (29), februarie 2014

◆ Florin Colonaș (în articolul Simultan Cojan), trece în revistă evenimentele prilejuate de centenarul nașterii pictorului buzoian Aurel Cojan (3 martie 1914, Beceni, județul Buzău - 28 noiembrie 2005, Paris): expoziția cu lucrări realizate în Franța, în cadrul Galeriei Alain Margaron; expoziția de la Muzeul București, Palatul Șuțu; lansarea volumului Conu' Ricu, la Anticariatul UNU din București (o culegere de texte despre picturile lui Cojan, publicate în decursul timpului, alături de crâmpeie memorialistice - autor semnatul articolului), masa rotundă despre viața și opera lui Aurel Cojan, organizată în Aula Academiei Române și prezentarea filmului Incomodul Cojan, admirabilul Cojan, realizat de doamna Ruxandra Garofeanu pentru TVR; vernisajul expoziției Jocul liniilor la Biblioteca Academiei Române.

◆ Fermecător (ca de obicei) Vasile Szolga în fișele de roman. Iată începutul și sfârșitul celei intitulate Vrajitoarele: „A fost odată o împărăție, în care unele dintre femei erau vrăjitoare; ca, de altfel, peste tot în lume. Sigur, lucrurile se petreceau ca pretutindeni: bărbații se căsătoreau, fără să știe ce fel de femei sunt soțiile lor. Dar, când, după o zi de lucru, bărbatul se culca și adormea răpus de oboseala de peste zi, femeia vrăjitoare se scula frumusețea, se urca pe coada măturii, și pe-aci ți-e drumul; zbura să se întâlnească cu celelalte vrăjitoare; se încingeau petreceri sub clar de lună, se făceau schimburi de rețete de poțiuni de dragoste, de vindecări, de diverse alte bătăuturi miraculoase și multe altele. (...) Unul dintre sfetnici veni cu o idee ciudată: dat fiind faptul că vrăjitoarele se întâlneau și schimbau impresii și se organizau noaptea deplasându-se pe mături, să se interzică în țară producerea, procurarea și folosirea măturilor. Se dădu ordin împărătesc și, într-adevăr, din toate casele se confiscă măturile. Cine avea o mătură era pasibil de pedepse grele. Dacă până atunci toate casele erau curate, fără pic de murdărie, acum, ușor, ușor, deveniră din ce în ce mai murdare. În curând, împărăția fu acoperită de gunoaie, de murdărie și praf, oamenii plecară care încotro, iar țara se pustii ajungând o mare groapă de gunoi.”

(continuare în pag. 27)

(Urmare din pag. 26)

TRIBUNA

Anul XIII (serie nouă), nr. 272, februarie 2014

♦ Rubrica **Din lirica universală** îl prezintă pe poetul englez **George Brown**, în traducerea **Cristinei Tătaru**: „*Apa, prima ființă a zeilor./ Dansează sub multe măști./ Pentru copilul mic, lapte./ Pentru țăran, miere și noroi./ Pentru amanți și poeți, vin./ Pentru omul ce merge spre bloc, multe flegme bine ținute./ Pentru dușman, amestecături de sânge./ Pentru Zeul-dragon, supurații./ Pentru un prieten mort, măsuri din sarea ochilor./ Un om curtenitor, primește niște străini/ Printre peștii lui de aur și sălcii./ Muzicantul șede în ușa pavilionului/ (Flautul său e înfășurat în mătase)/ Niște fete aduc la masă o amforă./ Asta e apa prieteniei oferite./ Notați unghiul plăcut de turnare./ Fuiorul de abur urcând, pur./ Aranjamentul precis al degetului, bolului, buzei./ Păsări îndeplinesc peste tot în jurul acelor sorbitori/ și zâmbitori ceremonii de sunet foarte dulce.*” (**Chinezul**)

♦ Prozele Cristinei Winters au limpezimea apelor de munte, a căror curgere pare o oglindă încremenită, dar care, în adânc, sunt frământate de torente inimaginabile: „*Am ridicat coșul de nuiete de salcie și am auzit zăpada scârțâindu-mi sub picioare în timp ce mă îndepărtam. Urma să mă întorc fără lemne de foc. Atunci când m-am rătăcit de mine iarna încă nu era pe sfârșite.*”

VATRA VECHE

Anul VI, nr. 2(62), februarie, 2014

♦ **Valeriu Gherghel** (**Ars amandi - Omul livresc**), pornind de la experiența trăită de Borges, sugerează un leac infailibil împotriva orbirii: „*Marele prozator, se spune, a orbit treptat. La început nu a mai putut admira culoarea de nisip a văzduhului. Lucrul nu l-a deranjat în mod deosebit. Pe urmă, nu a mai văzut, în albia răsturnată a cerului, norii. Nici asta nu a însemnat o dificultate. La un moment dat, când s-a privit în oglindă, nu a mai întâlnit acolo pe nimeni. Omul Borges dispăruse în apele adânci ale oglinzii și, poate, în labirintul ei, care de bună seamă e infinit. Dar nici asta, spune Borges, nu l-a deprimat. Abia când nu a mai putut percepe literele în cuprinsul cărților (era directorul Bibliotecii din Buenos Aires), faptul l-a îngrijorat întrucîtva.*”

Dar, după ce a sfârșit să orbească și, de fapt, împotriva orbirii, Borges a inventat o soluție ingenioasă: a dictat Mariei Kodama o serie de scurte rezumate ale cărților sale de căpătii. A refăcut, astfel, în închipuire, pagina scrisă, dîndu-i o nouă configurație. A rezumat **Jocul cu mărgelile de sticlă**, romanul lui Hermann Hesse. A rezumat **În inima tenebrelor**, narațiunea lui Joseph Conrad (...) Și altele cîteva... Morte a surprins pe cînd reconstituia această bibliotecă atemporală. Toate aces-

te fișe alcătuiesc un formidabil paradis personal, care nu-i altceva decît suma lecturilor esențiale din existența de cititor a lui Borges, care nu a avut, după cum se știe, vreo experiență directă, marcată de ingenuitate. El însuși divulgă acest adevăr rușinos, într-o convorbire: amintirile sale sînt, de fapt, amintirile unor Kipling, Stevenson sau don Quijote. Borges nu are memorie personală.”

♦ **Marin Iancu** (Sub semnul polemicii), ne prezintă un Eugen Ionescu mai puțin cunoscut, adică autorul nonconformist și incomod, din perioada când a trăit și a scris în România: „*Cronicile, eseurile, polemicile, însemnările extravagante risipite prin revistele timpului nu erau decît ogîndiri ale unei existențe și ale unui anumit mod de a privi lumea și literatura, de a se privi pe sine. Simțind pericolul căderii în retorism, față de care a avut o teribilă aversiune, Eugen Ionescu se eliberează din grav, din patetic, în forme stilistice paradoxale, în ironii, jocuri, persiflări și sarcasme. Modalitatea histrionică, ironico-parodică, adoptată de tînărul publicist, îi provoacă acestuia multiple delicii spirituale.*”

Într-un articol-scrisoare, publicat în 1935, drept răspuns unor proteste ale scriitoarei Lucia Demetrius, care îl caracterizase cu epitete precum: «cabotin», «jivină», «soi rău», «isteric», «injurious», «zgribulit de spaimă», Eugen Ionescu intuiește esența comicului, acesta identificându-se cu absurditatea și derizoriul cotidianului: «*Cât despre frica mea de a mai înjura bărbații, găsesc că acuzația este total ridiculă. Într-adevăr mă întreb cine sunt bărbații literari de care mi-ar putea fi frică? De Liviu Rebreanu? Dar, greoi și ardelean cum e, până să dea un pumn, am timp să mă duc cu trenul până la Chitila și să mă întorc pe jos. De E. Lovinescu? Mai rău. Până clipește o dată, pot face ocolul României în avion, fără să bat recordul la viteză. (Și pe urmă, d. Lovinescu nu se supără. Am disperat să-l fac să se supere.) De Tudor Arghezi? E astmatic și oboșește. De Ion Barbu? Nu are dinte și nu poate să muște. De Camil Petrescu? E mai mic decît mine și mai slab. De Șerban Cioculescu? Vai, sărmanul, e așa de galben și de sfrijit! Numai nasul e de el și câteodată, ciocul. De Anton Holban? E delicat ca o fată care nu face literatură. Este adevărat însă că de Mircea Damian mi-e teamă, pentru că e prea urât, și de G. M. Zamfirescu, pentru că e mardeiaș. Cât privește tinerii scriitori, sunt leșinați de foame, cum se spune în discursurile oficiale, și-i faci să cadă suflând.*»

Clasat inițial printre nereserioși și teribiliști, Eugen Ionescu trăiește ambițiile unui scriitor cu anumite convingeri formate”, concluzionează autorul.

ATENEU

Anul 51 (serie nouă), nr. 533, ianuarie 2014

♦ Revista băcăoană se pregătește să sărbătorească, în august, 50 de ani de la apariția seriei noi. Iată un scurt expozeu pe această temă, semnat de directoarea publicației, doamna **Carmen Mihalache**: „*Revista noastră își sărbătorește anul acesta jubileul. Primul număr al seriei noi a apărut în luna august a anului 1964. Martorii acelui eveniment spun că e greu de descris entuziasmul cenacliștilor băcăuani ca-*

re, strânși în jurul domnului Radu Cârneli, au întemeiat o revistă (...) care și-a propus să continue tradițiile Ateneului cultural, fondat în 1925 de pedagogul Grigore Tabacaru și George Bacovia. (...) Ne pregătim, așadar, de sărbători. Și credem că va fi una meritată, Ateneul devenind, în timp, un reper cultural de neînlocuit în Bacău și nu numai.”

♦ **Violeta Sava** - **Autori și cărți**: „*Da, pentru mine, cartea anului 2013 este Acum știu cine sunt - semnată de Grigore Leșe și apărută la Editura Humanitas. E o carte aparte, un volum ce adună în paginile sale suita unor «însemnări și aduceri aminte.» E cartea-document a unei vieți gândită ca joc ritualic. Nu știu dacă actul lecturii ar fi ideal să vină după ce îi ascultăm muzica lui Leșe, dar știu că fără de acesta, ori fără a-l vedea live (cum spunem noi acum), am avea o imagine incompletă.*”

♦ **Calistrat Costin** - cu binecunoscuta ironie, dă o (re)definiție lirică a saturnaliilor: „*Astăzi, după mii de ani de când s-a vădit -/ libertatea nu mai înseamnă nimic./ dar nimic esențial și important./ cu toții robi ai neamului fiind./ «saturnaliile» au ajuns o amărată de poveste cu sclavi/ fericiți...*”

CONVORBIRI LITERARE

Nr. 1 (217), ianuarie 2014

♦ O secvență „eminesciană” din dialogul lui **Mihai Sultana Vicol** cu esesistul și criticul **Theodor Codreanu**:

– Cât de mult s-au îndepărtat românii de Mihai Eminescu?

– ... Românii nu s-au îndepărtat deloc de Eminescu, după 1989, dimpotrivă. (...) Este adevărat că o minoritate a inteligenței s-a lepădat de Eminescu, sub umbrela imposturii „demitizărilor”. Ba chiar unii „corecți politic” propuneau, cu ani în urmă, să se instituie în jurul lui Eminescu o tăcere de măcar zece ani (Eugen Negrici, dacă îmi aduc bine aminte), iar o „somitate” ca Neagu Djuvara ne soma, recent, să interzicem orice tipărire a publicisticii eminesciene! Cu vreun an în urmă, revista **Cronica veche** din Iași mă invita să răspund la o anchetă pe o temă similară în privința poetului național. O parte a răspunsului meu suna astfel: Despărțirea de Eminescu poate fi treaba personală a fiecărui creator, dar nu a culturii române. Cultura românească nu este sinucigașă, nu se poate despărți sau depărta de Eminescu. Cei care se depărtează de Eminescu se depărtează de ei înșiși, precum mancurtul de propria mamă, din celebrul roman al lui Cînghiz Aitmatov, O zi mai lungă decît veacul.

♦ **Gheorghe Mocuța** interpretează istoria (și) ca amnezie cotidiană: „*românia seamănă tot mai mult cu o pușcărie/ în care mă simt din ce în ce mai bine/ îmi bat cuie în cap și înghit lame de ras/ ca să ajung mai repede la infirmeria c.e. (confort euro)/ unde ai televizor color ești servit la pat și citești/ ziarul de dimi-neață.*” (**descriptio romanicae - III**); sau: „o rază de soare se împlîntă ca o săgeată/ în cufărul de lemn al bunicului/ cu care s-a întors din galiția/ în primul război mondial./ dau drumul strigoilor din cufăr chiuie de bucurie/ mă electrizează cu spectrele lor zdrențuite/ mă atinge o umbră e mîna tatei îmi arată hamurile rupte ale cailor/ mă atinge o altă umbră care mă trezește din vis/ mama cu ochii în lacrimi îmi spune că tata/ nu mai are mult de trăit. ” (Vis erotic cu realitate fierbinte)

Emil NEULESCU

Temă și variațiuni
antume și postume

CARAGIALE ȘI CARCERALITATEA

Mănăstirea Mărgineni, al cărei administrator a fost Luca Caragiale, genitorul scriitorului, a avut între 1841-1843, ca spațiu de punițiune pentru cei care erau împotriva orânduiri, musafir pe Nicolae Bălcescu, amestecat într-un complot împotriva lui vodă Ghica; abia sosirea lui Bibescu avea să-i aducă grațierea. Totuși, fantoma liberalismului pașoptist va bântui multe din paginile și personagiile caragealiene, *patruzoptul* rămânând un moment de referință în istoria „secolului națiunilor.”

Prima întâlnire a lui Caragiale cu politica periculoasă, ce intra sub incidența legii (revoluționat republican/ zavergiu), se produce cu prilejul *veselei republici podgorene de la Ploiești*, din 8 august 1870, al cărei președinte a fost Candiano-Popescu, și al cărei actant a și fost junele Ion Luca, testimoniind în Boborul!: *Am asistat la mărirea și decadența ei, și nu în calitate de gură-cască, ci în calitate oficială. Când poporul a călcat poliția, eu m-am repezit și am dezarmat un subcomisar de serviciu, luându-i sabia din cui. M-am încins cu ea și am avut norocul să treacă pe lângă mine Președintele Republicei. Eram de șaptesprezece ani; înfățișarea mea hotărâtă atrase privirile Președintelui - mă numi subcomisar în locul zbirului pe care-l dezarmasem. După „ziafetul” din grădina Lipănescului, încă neemancipat și minat de itempestive datorii filiale (Mi-adusei aminte de părinți, cari m-așteptau), marțial, încins cu sabia, ajunge acasă, unde mama, o femeie de modă veche, un spirit reacționar, îi face grave imputațiuni (că de ce m-am amestecat cu derbedei, că doresc s-o fac de râs în mahala, că doresc, poate, sfârșitul lui tata, care era grav bolnav), îl arestuiește la domiciliu- mi-a luat sabia, pe care a aruncat-o, unde? Nu știu, și mi-a încuiat ghețele și pălăria în scrin.*

Întelegătoare, deși împotriva progresului, a istoriei, măsură, întrucât „reacțiunea”, în înfrunghirea unui batalion de vânători comandat de maiorul Gorjan, intervine energic: *În trei ceasuri de goană, vânătorii arestară mai bine de șase sute de copii ai poporului. Pușcări și patru hanuri, prefăcute în pușcării, gemeau de republicani.*

Cât privește pe Stan Popescu, „galibardianul”, șeful direct dar pasager al subcomisarului ad-hoc, el nu a fost arestat așa cum se narează în *Boborul!*, adică nu *adormit butuc* în jețul de mușama din cancelaria poliției, epuizat de băuta la kilometru, din ajunul rebeliunii. El a fost „umflat” de zbirii reacțiunii dintr-o altă locație: *Stan Popescu se ascunsese în fabrica lui Mehedințenu* (Mihail Svastos, *Monografia orașului Ploiești*, Editura „Cartea Românească”, 1937, p.59), adică rafinăria de petrol a lui Theodor Mehedințeanu, prima, cronologic, din Țara Românească. Hăituitului nu i-a dat prin cap, nici un moment, să facă eroicul gest de a se jertfi pentru libertate; era suficient să aprindă un chibrit și să-l lase, neglijent, unde trebuia, ridicând la ceruri, odată cu pălălaia purificatoare,

și sufletele inamicilor libertății. Antecedente, pe care probabil nu le cunoștea, erau: în timpul zaveriei de la 1821 comandantul eterist Iordache Olimpiotul, înconjurat de turci, fără puțință de scăpare, aprinde butoaiele cu pulbere de pușcă din clopotnița mănăstirii Secu, neantizându-se împreună cu o parte din asediatorii otomani. A trăit destul de mult, încât să prindă el însuși cheile de la „pripon”, cum observa Ștefan Bănuțescu: *Ironia face ca destinul lui Stan să se întâmple cam așa prin jocul politic al vremurilor sale ploieștene: când el vâra la închisoare pe alții, când alții pe el. Iar ca o încununare a acestui joc și a acestei ironii, ultima funcțiune publică pe care o ocupă Stan Popescu în urbea ploieșteană e aceea de subdirector de închisoare, lucru pe care-l menționează însuși Caragiale în 1898, în „Istoria se repetă”: „Stan Popescu, bravul garibaldian. El, luptătorul pentru libertate, să ajungă la bătrânețe subdirector a ce? Al unui stabiliment oficial de robie - pușcări locală O, tempora, o, mores! (Ștefan Bănuțescu, *Scrisori provinciale*, Editura „Albatros”, 1976, p. 83-86).*

Candiano-Popescu va deveni și el prefect al Poliției Capitalei, chestiune semnalată și de Mihai Eminescu, în „Timpul” (18 decembrie 1879): *Într-o stare liniștită, cu puterea mili-tară toată în țară, cu deplină ordine în viața publică, a luat într-o noapte naștere celebra republică de la Ploiești, al cărei președinte era d-l Candiano Popescu, mai târziu polițar foarte dinastic...* Puțin mai apoi, va deveni aghiotant regal și general. Traseismul politic are în bravul comandant ce a cucerit reduta „Grivița” și a capturat un steag otoman, purtat în triumf prin București, un pionier. La senectute își va scrie memoriile, *Amintiri din viața-mi*, (publicate postum: 1944; 1998 și 1999), în care se detaliază tărășenia aresturilor sale politice, printre care și cel din august 1870: *Instrucția procesului făcutu-s-a la Ploiești, iar judecata la Târgoviște. Judecătorii de instrucție aduși de la Tribunalul Ilfov erau Simion Populeanu și Nicu Dumitrescu (Coco). Procurorul Curții de Apel era Iorgulescu. Instrucția a durat câteva săptămâni.* Memorialistul reproduce „documentația” și specifică a fi fost jude Dumitrescu și grefier I. Caragiale) iar o notă a editorului precizează *I. Caragiale, grefier pe lângă tribunalul județului Prahova*. Scriitorul, din complice la mișcarea republicană, devenea, iată, instrument al legii împotriva președintelui. El va fi consemnat câteva din perlele celui interogată asupra conspirațiilor: *Nu-mi aduc aminte foarte bine, memoria fiindu-mi foarte slabă; - Carte știți? - Știu, dar nu destulă.* (Alexandru Candiano-Popescu, *Amintiri din viața-mi*, Editura „Eminescu”, 1998, p. 82; 84; 90-92; 130).

Un apărător împotriva abuzurilor poliției devine autorul „Noptii furtunoase” când este vorba de doi buni amici, Jean Arion și Ion Suchianu, profesor la liceul „Sf. Sava”, De o Bobotează, prin 1890, cei doi se hotărăsc să-și serbeze onomastica participând la o nouă montare a „Voievodului țiganilor”, pusă în scenă la Teatrul Național. Caragiale fusese și el invitat, dar și-a declinat onoarea. Într-un antrac au coborât să bea ceva la bufetul teatrului. Un coniac -otravă a hotărât nu buna dispoziție, ci criticismul celor doi filarmonici. Întorși la spectacol, nemulțumiți de prestația noilor protagoniști, au glosat destul de vocal (și argumentat?) deranjând spectatorii. La intervenția directorului, tocmai se hotărâseră să bată în „retragere”, când această ponderată intenție le-a fost anulată de colonelul Ion Algiu, prefect al Poliției Capitalei, care i-a deturnat - la secție, pentru tulbura-

rea ordinii publice. Bumbăceala de la secție s-a lăsat cu pagube - o lampă și un geam spart. Represali: *Algiu A recurs la marafet/ Și ne-a băgat la secret,/ Cam pe lângă cabinet;/ Și pe loc a pruncit,/ Să ne tragă de năjit/ Cum se trăgea mai-nainte,/ Cu curea și spirt fierbinte.* Poziția geostrategică vitregă - *Cam pe lângă cabinet* - îi supune unui asalt de duhori, explicabil științific: *Pesemne amoniacu/ Făcu efect lua-l-ar dracu.* Eiliberați printr-o intervenție „de sus”, scăpă de la „zăpreală” fără amezi. Merg la un local, „Purcel”, unde se tratează cu *Un pahar de turburiu/ Să ne treacă de Algiu*, care pahar răstoarnă cu totul perspectiva: *Scriu și scriu și la minut/ Un raport am așternut/(...) Și m-am dus la minister/ Cu raportul meu să cer/ Să-l scoată din prefetură/ Că s-a luat de băutură/ Și prea face tevatură.* Final imprevizibil de deschis: bățul are două capete.

Balada, a fost publicată, fără semnătură, de Caragiale, în 1997, în vreo cincizeci de exemplare, datorite amicilor.

Multe griji își făcea Caragiale și pentru un om cu mai multă carte C. Dobrogeanu-Gherea, socialistul și patronul de restaurant din gara Ploiești, care putea ajunge sub incidența legii datorită unei felurimi de „cioloveci” dubioși, dacă nu chiar adepți ai atentatelor, urmăriți de Ohrana țaristă, cărora criticul, el însuși prigonit în Rusia, le acorda protecție și sprijin material. Corespondența scriitorului e plină de îndemnuri la „temperanță” de semnalări de primejdii, mai ales după revoluția rusă din 1905. De la Berlin, îi scria lui Paul Zarifopol, despre primejdiile ce-l pășteau pe Gherea, mai ales că marinarii de pe „Potemkin” primiseră azil politic în România: *Închipuie-ți, Doamne ferește, un scandal anarhist fie chiar simulat, apoi o anchetă pe urmele „mateloților”(…) Unde se descindea mai întâi... - Vrea Costică să-și vadă casa (în cazul cel mai bun) pusă sub strașnică pază a canaliei polițienești - tavernă de teroriști, fabrică de pașapoarte și ruble false, de făcut libele și bombe nihiliste)* I.L. Caragiale, *Corespondență*, Editura pentru literatură Națională, 2004, p.19).

La moartea lui Caragiale, Octavian Goga îi aduce un omagiu evocând vizita pe care scriitorul, rezident la Berlin, i-o face, la închisoarea din Seghedin, (1911), unde poetul „pătimirii noastre” transilvane ispășea „o pedeapsă ungurească”, datorită unor texte apărute în revista „Țara Noastră”. Impresia pe care vizitatorul a făcut-o personalului de serviciu, în persoana sergentului de serviciu, a fost deosebită, după mărturisirea acestuia către deținut: *Trebuie să fie un mare boier că ne-a miluit pe toți. E un om tare cumsecade, mi-a mângâiat pe frunte amândoi nepoții când i-am descuiat poarta...I-a întrebat cum îi cheamă și le-a dat câte o coroană.*

Întâlnirea a fost efuzională și, din punctul de vedere al „patriotului” Caragiale, care mânca de ceva vreme „franzela exilului”, destul de demobilizantă pentru persecutatul politic: *- Am venit, băiete, am venit să văd cum o duci aici la pension... Nu ți-am spus eu să te astâmperi... Ai?... Și-a însoțit îmbrățișarea cu invitația de a-i îmbia cu niște merinde și două sticle de șampanie - (permisiv regimul de detenție al împăratului poparelor Austro-Ungariei, drăguțul de Franz Josef). Perorația ce a urmat, se înscrie într-o mai veche temă, dezvoltată și la Ateneul Buzoian, prin 1894 - *Despre prostie: - Ți-am spus de atâtea ori, nu te bate cu proștii, că te răpun... Ce crezi tu, pe urma cui am suferit eu în viață? Pe urma deșteptilor? Proștia,**

(Continuare în pag. 29)

(Urmare din pag. 28)

Caragiale și carceralitatea

suverana prostie e totdeauna mai tare. (...) Nimic nu e mai greu să cârmuiești decât proștii... Ei au un instinct de împotrivire organică... Și probează cu o întâmplare, de pe când era revizor școlar la Piatra Neamț.

Întrebat de proiectele literare, Ion Luca își redefinesc „complexul colii albe”, inhibiția față de actul de a fi „scriitornic” (apud Dan C. Mihăiescu), argumentând: *Un chin e facerea asta... Talentul e un accident de naștere, o boală grea, ascultă-mă... Cere patimă și cere meșteșug. De aceea artistul nu trebuie să fie poligraf.* Urmează o ridiculizare a „activismului”, a hârnicii mediocrilor de a da cărți, pe care o vom întâlni și în corespondența cu Paul Zarifopol, acolo fiind vorba chiar de cumnatul său, Tudor Duțu-Duțescu, comiliton în concesionarea restaurantului din gara Buzău, ajuns literat productiv pe banii statului. Ori, din punctul de vedere al vizitatorului de la Seghedin, arta cere o muncă (aproape de ocnaș) - *migăleală - și, în plus, cere conștiință, fără un perfect simț de onorabilitate literară nu se pot scrie lucruri de seamă. (...) L-au îngropat și i se va topi țărâna... vremea va trece... vor veni oameni învățați să-i cântărească sicriul, profesori cu ochelari să-i descifreze cărțile, să scrie studii cu adnotații despre conul Leonida sau Cațavencu... Au să-l claseze, să-i deie locul cuvenit în istoria literaturii să-i facă un monument la Bellu,...* (Octavian Goga, *Precursori*, Editura „Minerva”, 1989, p. 105-109).

În anul 1952, centenar Caragiale, tratat în pompierească manieră de comuniști, când opera clasicului devenise, la o virgin-ideologică interpretare, o „armă de luptă împotriva regimului burghezo-moșieresc” (Nina Cassian: *Adânc îți mulțumim Caragiale... Pentru tăria versurilor tale/ Izbind în coasta veacului apus,/ Și pentru adevărul ce l-ai spus -/ Adânc îți mulțumim, Caragiale///... Rămăsa-n urmă lumea ceea slută./ Dar pentru dârza lupta-a slovei tale/ Îți dăm, în țara noastră renăscută,/ Adâncă mulțumire, Caragiale...* (Nina Cassian, *Versuri alese*, Editura de Stat pentru Literatură și Artă, 1955, p. 160).

Puțin mai devreme, „clienții” scriitorului erau „internați” la răcoare, după cum rezultă din memoriile unor deținuți politici. Andrei Ciurunga consemnează că, la Jilava, în 1950, a surprins următoarea scenă (momente și schițe):

N. Davidescu, autorul interbelic al studiului polemic *Caragiale, ultimul ocupant fanariot*, era în curtea pușcariei: *La un moment dat, s-a deschis porțița curții și a fost împins înăuntru într-un costum de o albeță revoltătoare, care contrasta flagrant cu bietele noastre zdrențe târâte ani de zile prin pușcarii. (...) Era poetul Nicolae Davidescu, autorul cunoscutelor cicluri de versuri din istoria umanității: „Roma”, „Helada”, „Evul Mediu”, „Renașterea”, Când l-a zărit, George Ivașcu s-a făcut vână la față:*

- Ce cauta ăsta aici? De ce l-au băgat peste mine?

- Da cu ce te supără prezența poetului?, domnule Ivașcu? L-am întrebat conștient.

*- Cum, nu știi? Am avut o polemică la cuțite cu privire la Caragiale. Eu susțineam democratismul marelui dramaturg, dumnealui, dimpotrivă, vorbea de reacționarismul autorului „Scrisorii pierdute”. Nu pot să-l iert pentru asta. (...) Peste ani, l-am întâlnit pe G. Ivașcu în redacția „Contemporanului”. Pe Nicolae Davidescu nu l-am mai văzut niciodată. (Andrei Ciurunga, *Memorii optimiste. Evocări și versuri din închisoare*, Editura Fundației Culturale Române, 1992, 30). Recluzatii, incompatibili pe motiv de perspectivă critică, chiar în acele dramatice momente ale existenței imediate, au mers cu ireconcibilitatea până pe buza gropii (lui Davidescu, decedat, vrăjmășește, acolo, în 1950)*

În toamna anului 1950, de această dată la Rahova, un alt spațiu concentraționar, locotenentul de cavalerie Ion Pantazi, fiul fostului Ministru al Războiului (pe Est) Constantin Pantazi, care va deceda, în 1958, la penitenciarul monocular de la Râmnicu Sărat, va depune despre același gazetar de mare viitor: *Domnul Ivașcu m-a poftit în patul lui cu foarte multă amabilitate și a început să mă pună la curent cu regulamentul din Rahova, căutând să mă încurajeze că „dracul nu este atât de negru” dar depinde de sinceritatea pe care o voi arăta la anchetă. Mi-am dat seama de la început că este vorba de un om al regimului și am fost foarte circumspect, fără să-i ascund că voi fi anchetat pentru frontieră.*

Cu timpul mi-am dat seama că Ivașcu nu era cătuși de puțin interesat în a mă trage de limbă și m-am lămurit asupra lui din toate punctele de vedere.

Fusese până de curând director al Ra-

*diodifuziunii și, deși comunist din ilegalitate, arestat deoarece se descoperise că a scris în timpul războiului la revista „Sfarmă Piatră” Această revistă fusese de nuanță naționalistă și acuzația prezenta o mare gravitate (Ion Pantazi, *Am trecut prin iad*, Sibiu, Editura „Constant”, 1992, p. 56).*

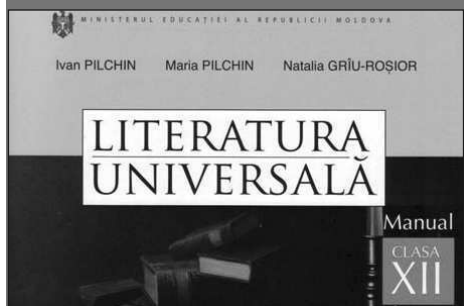
Gheorghe Manu (1903-1962), nepotul generalului Gheorghe Manu, în a cărei casă sora lui Caragiale, Anastasia, *coana Nastasica*, cum o numeau lăncu, tatăl militarului și ai casei, și unde scriitorul și-ar fi adus cu picioarele pe pământ prima odraslă, pe Mateiu, încins de fumuri nobiliare, amintindu-i că străbunicul ar fi fost un bucătar venit în Țara Românească în suita fanariotului Caragea, cel de tristă amintire prin ciuma ce s-a declanșat când domnea, și de pioasă rememorare datorită ficei sale domnița Ralu, ctitoră a teatrului de la Cișmeaua Roșie. Gheorghe Manu i-a încredințat scriitorului, un post de șef de birou la monopolul tutunului, la răscruce de veacuri, un soi de sinecură, repede suspendată, pe motive de economie. Nepotul generalului a fost o altă victimă a vederilor sale politice. Profesor de fizică nucleară, n-a anticipat ce fisiune se poate crea între Kremlin și ultima rezidență a lui Caragiale. Belu Zilber, alias Andrei Șerbulescu, profetizase că, la noi, comunismul va fi un melanj/carcalete între Stalin și Caragiale. Intrat în mișcarea legionară, mai apoi în organizațiile „Sumanele negre” și Mișcarea Națională de Rezistență, va deceda în pușcărie, nu înainte de a-și căpăta renumele de *enciclopedistul Aiudului*, datorită conferințelor prestate prin celule. La un an după moartea sa, în decembrie 1963, *Ministerul de Interne mărirea alocația pentru hrana deținuților politici la 1,29 lei pe zi* (Radu Ciuceanu, *Intrarea în tunel. Memorii*, Vol. 1, Editura „Meridiane”, 1991, p.330-333).

Petru Groza, președintele primului guvern democratic din istoria României, a fost închis în lagărul de la Târgu Jiu, în 1943; a crezut de cuviință să scrie niște memorii despre această prigoană a regimului antonescian. Rezulta că gardienii îi aduceau de la restaurantul de peste drum, claponi, fripturi, dulciuri, vinuri de soi (e drept, pe banii lui) Și-a dat-o spre „stilizare” unui alt ardelean de-al lui, Mihai Beniuc, „toboșarul vremurilor noi”, dar oricât a mai dres acesta busuiocul, în sensul aspririi regimului internatului politic, sosurile nu au putut fi scoase cu totul. Păi, în posteritatea lui Caragiale, ne mai potrivim? O, tempora, o, mores!

O școală literară
de comparatism literar

**Apariții editoriale
valoroase la Chișinău:
două manuale de
literatură universală**

Lucia Bunescu,
profesoară de limba și literatura română,
grad didactic superior, Liceul Teoretic „Petru Rareș”, orașul Soroca

Majoritatea lucrărilor meritorii care se ocupă de istoria literaturii universale editate în spațiul basarabean, îndeosebi cele cu un caracter didactic, se mențin foarte aproape de pozițiile / cuprinsul *Istoriilor...* semnate de savanții Ovidiu Drimba și Sergiu Pavlicencu în analiza operelor literare și fenomenelor, fapt explicat, în mare parte, prin obligativitatea soluțiilor acestor istorii oficiale pentru examenele - fie liceale, fie universitare -, de orice fel și prin numele de prestigiu al celor doi savanți.

Volumele semnate / alcătuite de grupul de autor - universitarii Ivan Pilchin (autorul cărui îi aparține conceperea teoretică a manualelor, selecția autorilor, textelor și a imaginilor) și Maria Pilchin (a elaborat și redactat câteva capitole teoretice) precum și profesoara de liceu Natalia Grău-Roșior (a elaborat partea didactico-metodică) - diferă de precedentele manuale prin multe dintre ideile exprimate și, chiar în mai mare măsură, prin erudiție, structură, metodologie, selecția autorilor și operelor literare, prin diversitatea tematică, dar

și prin respectarea riguroasă a curriculumului liceal. În mod deosebit, este salutară includerea autorilor și textelor postmoderniste (sic!) și a viziunilor ce depășesc clasicul, deja, comparatism literar, fiind anunțată orientarea spre comparatismul cultural și spre antropologie aplicată în literatură (cum mi-au mărturisit-o Ivan și Maria Pilchin care sunt autori și de alte cărți și ghiduri didactice universitare).

Ineditul demers iese cu atât mai bine în relief în actualul peisaj de carte istorică împetriștat de compilațiile didactice de tot soiul, care îi exasperează pe specialiști și îi dezorientează pe cei mai puțin avizați. Cuvântul autorului (în cazul nostru al Autorilor) îl/ îi avertizează pe liceeni: „*Lectura cărților bune are mai multe motivații. Citim pentru că vrem să cunoaștem mai bine oamenii și lumea din jur, pentru că vrem să ne înțelegem mai bine pe noi înșine și pentru că avem nevoie de cunoștințe sau experiențe pe care viața obișnuită nu ni le poate oferi. Dar adevărata motivație a lec-*

(Continuare în pag. 30)

(Urmare din pag. 29)

Apariții editoriale...

turii o constituie nevoia unei plăceri intelectuale dificile, căutarea și interpretarea unor sensuri sau adevăruri autentice și valoroase. Disciplina Literatura universală contribuie, într-o oarecare măsură, la toate acestea. Operele literare și fenomenele literar-artistice din Antichitate și până în epoca noastră, studiate în cadrul acestei discipline, oferă atât cunoștințe și atitudini, cât și plăceri sau dificultăți intelectuale.” (**Literatura universală**, manual pentru clasa a XI-a, autori **Ivan Pilchin, Maria Pilchin, Natalia Grău-Roșior**. Chișinău: Editura Cartdidact, 2013) sau: „*Comparând sau clasificând opere și autori în cadrul temelor propuse, veți descoperi cât de multe lucruri comune există în felul de a fi, de a simți și de a privi lumea de către civilizațiile din trecut și de cea a oamenilor de azi. Vă veți putea convinge că între literaturile, dar și între culturile lumii, există o oarecare unitate în diversitate, bazată pe anumite atitudini sau valori spirituale constante și universale. Unul dintre obiectivele acestui manual de Literatură universală, dar și al studiilor literare liceale, în general, este să deveniți cititori competenți, să fiți capabili să înțelegeți, să analizați și să interpretați texte literare ce aparțin diferitor epoci, culturi sau curente literare. Nu mai puțin important este să vă dezvoltăți în baza operelor studiate gândirea critică și abilitățile de comunicare orală sau scrisă, să vă cultivați o anumită sensibilitate față de fenomenele artistice, să vă îmbogățiți experiența estetică și cea de viață, să descoperiți spiritul culturii europene și al celei universale, punându-le în corelație cu valorile naționale.*” (**Literatura universală**, manual pentru clasa a XII-a, autori **Ivan Pilchin, Maria Pilchin, Natalia Grău-Roșior**. Chișinău: Editura Prut Internațional, 2012).

Deși atât unele opinii, cât și sistematizarea materiei, periodizările, abordările unor autori concreți și structurile didactice aplicate la materialul teoretic au mai fost întâlnite și în alte manuale și monografii, este vorba, precum vedeți, în primul rând în cărțile și studiile din ultimele decenii, despre revederea și reunirea lor. În cuprinsul propus de autorii noștri, într-o succesiune amplă și coerentă, accesibilă, dar nu simplistă, ne justifică să apreciem că ne aflăm în fața unei noi viziuni asupra Istoriei literaturii universale: abordarea tematică care permite studierea în cadrul unei singure teme a mai multor autori din diferite spații și epoci, deschiderea granițelor literare, părăsirea arealului cultural european, revizuirea geografică, dar și *gender* a canonului literar etc. În manualul pentru clasa a XI-a este de apreciat felul în care reprezentanții unui curent sau școli literare sunt concentrați în jurul unui nume, un ax al modulului dat, astfel efectuându-se și un exercițiu de literatură comparată chiar și în cadrul unui curent sau epoci literare.

Așa cum menționam anterior, structura acestor două manuale, tematica, scriitorii și opera literară este prezentată concis și coerent, în viziunea proprie, dar și cu referințe la alte opinii. Sunt semnalate și alte comentarii la

periodizare, autori, texte etc., luând în vizor și notele altor specialiști în materie, note comentate de alcătuitori și puse într-un context coerent. Astfel se asigură fluența demonstrației, unitatea de concepție asupra fenomenelor literare prezentate și numărul rezonabil de pagini (puse, de regulă, de editori înaintea oricăror criterii de conținut). Sunt de apreciat materialul ilustrativ, estetica poligrafică și tehnoredactarea care fac ca aceste manuale să fie atractive, dar și maxim de utile în școlile din provincie, unde bibliotecile nu sunt suficient de dotate. Astfel, aceste manuale, popularizează autori și texte care nu pot fi găsiți cu ușurință în bibliotecile raionale și cele sătești.

Doctrinar, autorii acestor manuale sunt niște poststructuraliști, profesori care valorifică multe dintre achizițiile noilor metode didactice și ale altor curente derivate, pe care le integrează unei teorii preponderent tradiționaliste, formulată însă în termeni frecvent inediți. Fiecare dintre noutățile conceptului acestor două manuale de Literatură universală pentru clasele a XI-a și a XII-a ar merita un comentariu separat - autorii însăși le semnalează deseori, indirect, lansat, argumentat sau acceptat, oferind o bogată și variată, dar concentrată notă (bio)bibliografică. Spațiul disponibil nu permite însă nici măcar menționarea tuturor acestor noutăți și cu atât mai mult discutarea lor, chiar selectivă. Trecea acestora în revistă, în forma de mai sus, oferă o imagine sugestivă a gradului de originalitate și utilitate a manualelor pe care le recenzăm. Astfel de lucrări vor revigora, credem, dezbaterile de specialitate în legătură cu diverse aspecte ale predării disciplinei Literatură universală, stimulând în același timp interesul profesorilor școlari și universitari, dar și cel al liceenilor pentru cunoașterea unui alt mod de predare-studiere a literaturii universale la nivel european.

În România, aceste două manuale ar fi utile pentru studierea literaturii comparate, dar și pentru cercetătorii din domeniul didactic și pedagogic care sunt preocupați și de procesul educațional din Basarabia, așa cum ne unește o limbă și o istorie mai mult decât comună, în pofida granițelor și diferențelor curriculare. Totodată, putem constata, cu satisfacție, că există la Chișinău o școală literară de comparatism literar, școală al cărei fondator este profesorul, dr. habilitat, Sergiu Pavlicencu, al cărui manual elaborat după vechiul curriculum oricum rămâne util prin structura sa monografică. Așa cum Ivan și Maria Pilchin îi sunt discipoli, bucură această consecutivitate și eficiență de generații, astăzi într-o epocă a fracturării și negării.

Consiliului Local și Primăria Dor-Mărunt, județul Călărași, Centrul Județean Pentru Conservarea și Promovarea Tradițiilor Naționale și revista DOR DE DOR, organizează **Concursul Național de Poezie, Proză, Proză satirică, Teatru, Reportaj literar, Eseu, Epigramă, Pictură, cu generoasa temă „Universul satului românesc” - ediția a II-a.**

La acest concurs pot participa creatori din întreaga țară, indiferent de vârstă, membrii și nemembrii ai unor uniuni de creație, membrii ai Uniunii Scriitorilor și scriitorii din Diaspora. Comisia de jurizare formată din critici literari și de artă, poeți, scriitori, artiști de imagine, va acorda pentru fiecare secțiune câte trei premii și trei mențiuni. Premiile constau în diplome, bani și publicarea în revista „Dor de Dor”. Concurenții vor trimite 5 poezii, dintre care una dedicată poetului național (poate fi odă, baladă, glossă, doină), 5 epigrame, două proze scurte (pot fi și satirice), o piesă de teatru, scrisă pe maximum 8 pagini în WORD- FONT Arial 11 sau TIMES NEW ROMAN 12. Pictorii vor trimite un singur tablou reprezentativ. (Aceste lucrări (tablouri), vor fi expediate până la data de 15 iulie 2014 pe adresa: Toma Marin, Strada Albatros Nr-1, localitatea Dor Mărunt, județul Călărași, cod 917055. Tablourile vor fi înrămate cu rame ușoare.) Lucrările literare se vor trimite pe adresele:

marintoma@gmail.com; dordedor@gmail.com

Relații la telefon: 0242/643722 fix și 0758010456 mobil (Marin Toma și Doina Săbădeanu). Rezultatele concursului se vor publica în presa locală și în revista „Dor de Dor” după data de 15 iulie 2014. Faza finală a concursului va avea loc pe data de 16 august, ora 13 la Hanul Rustic, din Lehliu Gară, județul Călărași.

REGULAMENT

Festivalului Național de Poezie „Ion Budai Deleanu”

Cenaclul Literar „Ion Budai Deleanu” din Geoagiu împreună cu Primăria și Consiliul Local al Orașului Geoagiu, Liga Scriitorilor din România - filiala județului Hunedoara, Editura Armonii Culturale din Adjud organizează în perioada 18 - 20. 07. 2014 cea de-a patra ediție a Festivalului Național de Poezie „Ion Budai Deleanu”.

Cu această ocazie se vor desfășura următoarele concursuri:

1. Concursul de poezie:

Se vor trimite un număr de trei poezii cu temă liberă. Comisia de jurizare va fi alcătuită din trei membri ce se vor stabili ulterior. Se vor acorda 3 premii, tri mențiuni și premii speciale. (Perioada de înscriere: 20.02.2014-15.06.2014, data poștei.)

Textele trimise, nu trebuie să fi fost publicate până la data premierii, 19.07.2014. Poeziile se vor trimite în trei exemplare tehnoredactate computerizat, însoțite de un motto. În alt plic separat se vor trece datele participanților: Nume și prenume, adresa exactă, numărul de telefon, faxul, e-mailul.

2. Secțiunea Volume de versuri

Pot participa volumele de versuri tipărite în perioada august 2013- mai 2014.

Lucrările vor fi trimise în trei exemplare până cel târziu la data de 30 mai 2014, pe adresa menționată, cu specificația „Pentru concursul de volum”.

Lucrările destinate concursului nu se restituie, ele intrând în fondul de carte al Cenaclului Literar „Ion Budai Deleanu” din Geoagiu. Se acordă trei premii, trei mențiuni și premii speciale.

Concurenții pot participa la ambele secțiuni ale concursului, fără restricții. Materialele vor fi trimise pe adresa: **Simonați Claudiu Nicolae, str.Calea Romanilor, nr.112, C.P.335.400, Loc.Geoagiu, Jud.Hunedoara**, cu specificația „Pentru Festivalul Național de Poezie „Ion Budai Deleanu” ediția aIV-a. Relații suplimentare se pot obține la e-mail: **cenaclulgeoagiu@yahoo.com** La concurs pot participa membrii sau nemembri ai U.S.R. sau ai Ligii Scriitorilor.

Festivalul Național de Literatură „Agatha Grigorescu Bacovia” - Mizil

EDIȚIA A VII-A, 2014

REGULAMENT

Asociația Culturală „Agatha Grigorescu Bacovia” și Primăria Orașului Mizil organizează ediția a VIII-a a Festivalului Național de Literatură „Agatha Grigorescu Bacovia”.

Festivalul se desfășoară pe două secțiuni: poezie și proză.

Pot participa creatori de literatură din țară și străinătate, indiferent de vârstă sau afiliere la U.S.R. Nu pot participa autorii care au obținut unul din primele trei premii la ultimele 3 ediții anterioare ale festivalului, (cu excepția celor cărora li s-a retras premiul în bani, pentru neprezentare).

Lurările vor fi expediate (în format electronic) la adresa de e-mail: Imanailescu@yahoo.ro, sau prin poștă - pe CD - la adresa: Asociația Culturală Agatha Grigo-rescu Bacovia, str. Agatha Ba-

covia, nr. 13 A, Mizil, județul Prahova, până la 15 septembrie 2014.

Textele vor fi culese în Times New Roman, corp 14, cu diacritice, textele urmând să cuprindă cel mult 10 pagini A4 pentru secțiunea proză (una sau două proze scurte) sau 15 poezii.

Pentru ambele secțiuni textele se semnează cu numele real (dacă autorul dorește să fie publicat sub pseudonim va specifica acest lucru).

Se anexează un CV, care va cuprinde și adresele de corespondență (poștală, e-mail, nr. de telefon) și o fotografie în JPEG sau TIF, cu latura mare de minimum 20 cm.

Vom confirma primirea textelor imediat ce acestea ne parvin. (Lipsa confirmării este echivalentă cu neînscriserea textelor la jurizare)

Textele care nu respectă prevederile acestui regulament vor fi eliminate din concurs.

Juriul, format din 5 membri (președintele juriului - o personalitate de prim rang a culturii române, primarul orașului Mizil și trei membri UR) va acorda următoarele premii: **Marele Premiu Ahata Grigorescu Bacovia**, **Premiul George Ranetti** pentru poezie, **Premiul Spirea V. Anastasiu** pentru poezie, **Premiul revistei Fereastră** pentru poezie, **Premiul Gheorghe Eminescu** pentru proză, premiul **Leonida Condeescu** pentru proză, **Premiul revistei Fereastră** pentru proză. De asemenea vor fi acordate premii speciale și mențiuni ale unor reviste literare, instituții de cultură sau sponsori.

Câștigătorii vor fi anunțați din timp pentru a participa la festivitatea de premiere din luna octombrie 2014, urmând să confirme prezența. În cazul neprezentării la festivitate premiile se redistribuie.

Nr. 2 (83)
ANUL XI
MARTIE / 2014
5 lei

FEREASTRA

Revistă editată de Asociația Culturală „Agatha Grigorescu Bacovia” Mizil

ADRESA REDACȚIEI:

Str. Agatha Grigorescu Bacovia, nr. 13 A;

TELEFOANE: 0244251144

Director - 0722653808

Redactor șef - 0769210763

E-mail: Imanailescu@yahoo.ro

DIRECTOR:

Emil PROȘCAN

REDACTOR ȘEF:

Lucian MĂNĂILESCU

REDACTORI:

Emil NICULESCU

Florin URSULEANU

Mihai LOVIN CAȘOCA

CORRESPONDENȚĂ:

Maria Cornelia TOMA

Nicoleta TUDORACHE

AUTORII (Ordine alfabetică):

♦ Florin AGAFIȚEI (pag. 16 - 17) ♦ Ada AITONEAN (11) ♦ Mihaela AIONESEI (32) ♦ Florența ALBU (5) ♦ Syntia ALBULESCU (15) ♦ Andreea APRODU (11) ♦ Otilia ARDELEANU (18 - 20) ♦ Roxana Diana BALTARU (21) ♦ Ecaterina BARGAN (12) ♦ Catherine BAUMER (17) ♦ Mirela BALAN (21) ♦ Silvia BITERE (21) ♦ Ana BLANDIANA (5) ♦ Miruna Ștefana

BELEA (32) ♦ Tincuța Horonceanu BERNEVIC (11) ♦ Ani BRADEA (21) ♦ Mircea BRĂILIȚA (23) ♦ Corneliu BREBENTE (2) ♦ Eta BOERIU (5) ♦ Iulian BOSTAN (2) ♦ Pavel BUCȘE (2) ♦ Nicolae BUNDURI (2) ♦ Lucia BUNESCU (29 - 30) ♦ Constanța BUZEA (5) ♦ Liviu CALCÂI (2) ♦ Dan CĂPRUCIU (2) ♦ Liviu CHIFANE (13) ♦ Ada CHIFOR (11) ♦ Denisa COMĂNESCU (5) ♦ Paula COTOI (11) ♦ Emilia DABU (12) ♦ Florentina Loredana DALIAN (11,14) ♦ Cristina Bianca DAN (15) ♦ Caliopi DICU (21) ♦ Christea N. DIMITRESCU (2) ♦ Carmen DOMINTE (32) ♦ Adelina DOZESCU (21) ♦ Carmen FOCȘA (11) ♦ Georgiana Adriana GILESCU (32) ♦ Silvia GOTEANSCHI (15) ♦ Aida HANCER (15) ♦ Elena HANGANU (4) ♦ Liviu Florin JIANU (2) ♦ Florina ISACHE (11) ♦ Stelian IONESCU (2) ♦ Titu IONESCU - BOERU (2) ♦ Ion IONESCU - QUINTUS (2) ♦ Magda ISANOS (5) ♦ Vasile LARCO (2) ♦ Mihai LOVIN - CĂȘOCA (14, 18) ♦ Maria Doina LEONTE (4) ♦ Carmen Manuela MĂCELARU (12), ♦ Ileana MĂLĂNCIOIU (5) ♦ Lucian MĂNĂILESCU (2, 20, 24) ♦ Gabriela MELINESCU (5) ♦ Octavian MIHALCEA (23) ♦ Victoria MILESCU (12) ♦ Magda MIREA (12) ♦ Dorin MUREȘAN (22) ♦ Adela NAGHIU (12) ♦ Raluca Leontina NEAGU (32) ♦ Emil NICULESCU (28 - 29) ♦ Deniz OTAY (15) ♦ Corina Gina PAPOUIS (12) ♦ Maria PILCHIN (6 - 10) ♦ Alexandra POPA (15) ♦ Dragoș POPESCU (22) ♦ Andreea Despina POPOVICI (21) ♦ Maria

POSTU (32) ♦ Emil PROȘCAN (1 - 2) ♦ Oana PUGHINEANU (32) ♦ Monica RĂDULESCU (4) ♦ Ion ROȘIORU (17) ♦ Raluca SANDOR (12) ♦ Radu STANCA (1) ♦ Augustina ȘIMAN (4) ♦ Andreea TELIBAN (15) ♦ Florin URSULEANU (25 - 27) ♦ Vicenția VARA (32) ♦ Gabriela VODĂ (12) ♦ George VULTURESCU (1, 3).

GRAFICĂ ȘI FOTOGRAPHII:

Lucian MĂNĂILESCU - pag. 4 (foto 2 și 6), 5 (3), 11 (2, 4), 12, 23 (2), 24, 28, 31 (1), 32. Viorel ANDRONESCU - 17, Dragoș POPESCU - 22, Anișoara IORDACHE - 31 (2)

Selecție texte prelucrări, tehnoredactare computerizată și secretariat de redacție

ISSN 1844 - 2749

Vicenția VĂRA

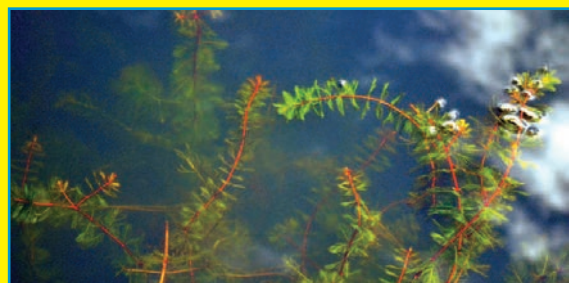
Beți vinul acesta

Miroase a dulce carne de om,
strigă smeul scuturându-și solzii lui groși
la trei poștii depărtare de casă,
miroase a dulce carne de om,
urlă foamea zmeului pofticioasă.
Dar eu vă spun vouă, prieteni dragi -
nu mâncați mărul toamnei fiindcă el
miroase a dulce carne de om mai ales
când pielea-i verde a sorbit cu lăcomie
căldura mâinii albe care l-a cules.
Dar eu vă spun vouă, prieteni dragi -
nu beți apa aceasta rece și clară,
miroase a dulce carne de om fiindcă
într-o târzie și vicleană primăvară
râul va fi îmbrățișat cu veșnicie
fragede trupuri de copii.
Dar eu vă spun vouă, prieteni dragi -
mai bine beți vinul acesta care
e sângele meu înspumat,
beți vinul acesta ce inundă viața
rostogolită între noi,
grăbiți-vă, trageți mai iute sorții și
beți vinul sângelui fierbinte când
se limpezește în marginea nopții.
Dar eu vă spun vouă, prieteni dragi -
dacă schimbați în pământ dulce
văpaia visului, cuvintele și viața,
gustați vinul sălcii din sângele meu fiindcă
doar astfel veți sorbi cu lăcomie setea în care
se spală de tristețe dimineața.

Maria POSTU

Sfășiere nocturnă

Ora patru dimineața.
Animalul insomniei își face loc spre mine
printre hămăituri, cântece de cocoși
mă va găsi oare?
Da, sunt o prada ușoară, înarmată cum nu sunt
decât cu ultimele coșmaruri de care tot trage
haita de câini și nu le mai termină
mă adulmecă, mă încercuiește,
mă sfășie încetul cu încetul
fără ca nimeni să-mi sesizeze împuținarea,
continui să râd, să rostesc cuvinte,
să traduc întrebări și să încifrez răspunsuri.
Cineva si-a ancorat de zidul casei nava
uitând să-mi spună
de care zid și-a legat marea...
E ora patru și jumătate,
portul e tot mai departe.

Oana PUGHNEANU

Gândurile unui fierăstrău melancolic

am lăsat toate menajeriile în urmă
și micile ființe care așteaptă să fie adăpate
din stâncile pe care uit să le lovesc cu toiagul
or să moară în chinuri
și-o să le iubesc pe fiecare în parte
mângâindu-le blana și ochii sticloși
totul pentru compoziția asta
fragilă de cuvinte
ca o meduză electrică
zburând

Carmen DOMINTE

Camera lui Edi (Secvența unu)

Camera mea doarme cu gura deschisă
și absoarbe tot întunericul.
Cu ochii închiși, eu nu sunt decât
respirația ei amară.
Primele raze, ca niște ace,
se înfig brusc în gol,
pielea mea găurită sângerează.
Atunci, mama astupă cu trupul ei
toate crăpăturile.
Eu nu mă dau cu capul de pereți
ca să n-o doară pe mama.
Stau pur și simplu nemișcată
și aștept să-mi aud numele șoptit
în întuneric.

Mihaela AȚONESEI

locul unde dispar cometele duminica

învățasem drumul cu ochii închiși
până la groapă
doi metri mai la stânga de sârma zimțată
unde bunicul îngropase primul dintre copii
mort în al doilea război din cauza tifosului
acolo se aruncau fără slujbă fără cruce
ca o durere a nimănui
odată cu jalea adunată în ochii bunicii
de atunci a rămas cu o spaimă între coaste
care mai târziu a aruncat-o din căruța plină
cu fân
omorându-i și gemenii născuți înainte de vreme
bunicul n-a suportat vestea
și după ce a lăsat-o în casa plină cu urmași
s-a rugat Domnului să-l ierte pentru
nemulțumirea de-a avea doar șapte copii
într-o zi pe neașteptate sfântul Petru
a venit într-un car cu flori de cireș plin
și l-a luat la o plimbare prin Ursă Mare
mare i-a fost bucuria când pe scara cerului
l-au întâmpinat îngerii mirosind
a brândușe târzii
atât de mare încât s-a mai uitat o dată
în urma de pământ și-a spus
„Lenuțo eu mă duc” și dus a fost ca o cometă
pe care mama a regretat că nu a văzut-o
și a ținut morțiș să cunoască
locul unde dispar cometele duminica
cât a trecut de-atunci nici nu mai știu

nici nu mai simt crucea de ceară de la subțioară
doar drumul spre care inima
mă trage cu ochii închiși până la groapă
doi metri mai la stânga de sârma zimțată

Georgiana Adriana GILESCU

Apel la procesul lui Kafka

Adesea mă găsesc la obiecte pierdute
sau în anticamera de închiriat sentimente
nu reușesc niciodată să-mi las bagajele cu vise
și trenul trece prin mine și fuge atât de departe
lăsându-mă pustiită cu încă o vară,
cu încă o viață strigată în somn.

Miruna Ștefana BELEA

autoportret

eu sunt strănepoata lu' crețu, de făcea
cu gură de lup.
de făcea de bine ori de rău n-am aflat
și dacă nu mi-ar fi dragă legenda
m-aș îndoi chiar de faptul că făcea cu gură
de lup.
eu am crescut cu povești cu vrăjitori și preoți
care îi înving întotdeauna cu ajutorul sfinților,
dar despre taica crețu nu am auzit să fi fost
învins.

pesemne era un vrăjitor aparte,
cu o gură de lup strașnică.
sunt strănepoata unui mag!
n-am talente vrăjitorești, ce-i drept,
trăiesc secular, într-o casă cu gresie și cu faianță
cu părinți și cu animale de pluș.
nu am văzut niciodată o gură de lup
așa cum mi-o imaginam la taica:
uriasă, înspăimântătoare, mâncând orice
cu oasele ei albe, mișcându-se tainic cocor
cu dinți ca niște degete
ușoară ca o umbră-a unui nor.
crețu a murit de mult
dar se mai aude și acum prin sat de isprăvile lui
și mulți săteni care mă văd pe drum
mă salută indiferent ca și cum n-aș fi decât
o umbră, o amintire a lui crețu.

eu
nu sunt decât
gura de lup
rămasă de la taica.

Raluca - Leontina NEAGU

Vrăjitorii ne(r)-oz

nu avem curaj să strângem adevărul în brațe
să-i spunem: prieten drag, te-am așteptat
ca pe-o cană cu apă.
hai să ne tragem de șireturi cu noaptea
uite calea spre nicăieri
s-o călcăm țanțoș doar avem pantofi de firmă
și minți de firmă să ne controleze pașii
spre localul plin de suflete
vândute la pahar.
(facem cinste prietenilor
luați și beți acesta este sângele visului meu)
acasă e târziu și gol
cineva mută oamenii ca pe-o mobilă
dacă ne concentrăm putem să-l urâm
și să călcăm mai departe în pantofii noștri
roșii de Dorotheie
către un rai tot mai îndepărtat.